

fuzinar

Leto XXI

Ravne na Koroškem, 15. novembra 1984

Št. 11

Ravnovesja naših hotenj

29. november, dan republike, je najpomembnejši državni praznik. Ob njem se vsako leto spomnimo 2. zasedanja Avnoja in boj za svobodo ter mednarodno priznanje nove socialistične države. Prav tako pa ob tej priložnosti spregovorimo o aktualnih vprašanjih ter pogledamo v prihodnost. — Letos gotovo ne moremo mimo stabilizacije, bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti. Enako aktualna je zahteva po odgovornem izpolnjevanju sprejetih sklepov in obveznosti.

Seveda pa se ob državnem prazniku pokaže predvsem čustvena stran naše državljske zavesti. V vzdušju proslav, himne, zastav in recitacij pač nihče ne ostane hladen. Podobno občutimo ob mednarodnih uspehih naših umetnikov in športnikov ali če na tujem sami kakorkoli zastopamo našo državo.

Vendar državljani Jugoslavije nismo samo za 29. november, temveč vse leto, le da se takrat obnašamo precej drugače kot ob prazniku. Enkrat smo delavci svoje tovarne, drugič krajan krajevne skupnosti, nato občani, potem Slovenci. Večkrat se zgodi, da se znotraj tovarne obnašamo ozko tozdovsko, drugič ne vidimo prek tovarniškega plota, tretjič se nam kaže občinska meja silno pomembna, potem morda republiška. Pri tem pa ves čas iskreno verjamemo, da smo dobri državljani in v zunanjepolitičnem smislu to gotovo tudi smo.

Zato utegne biti z našim jugoslovanstvom podobno kot z dihanjem: dihamo, ne da bi se tega sploh zavedali. Brez dihanja ne bi mogli živeti, a je hkrati tako vsakdanje, da nanj ne mislimo

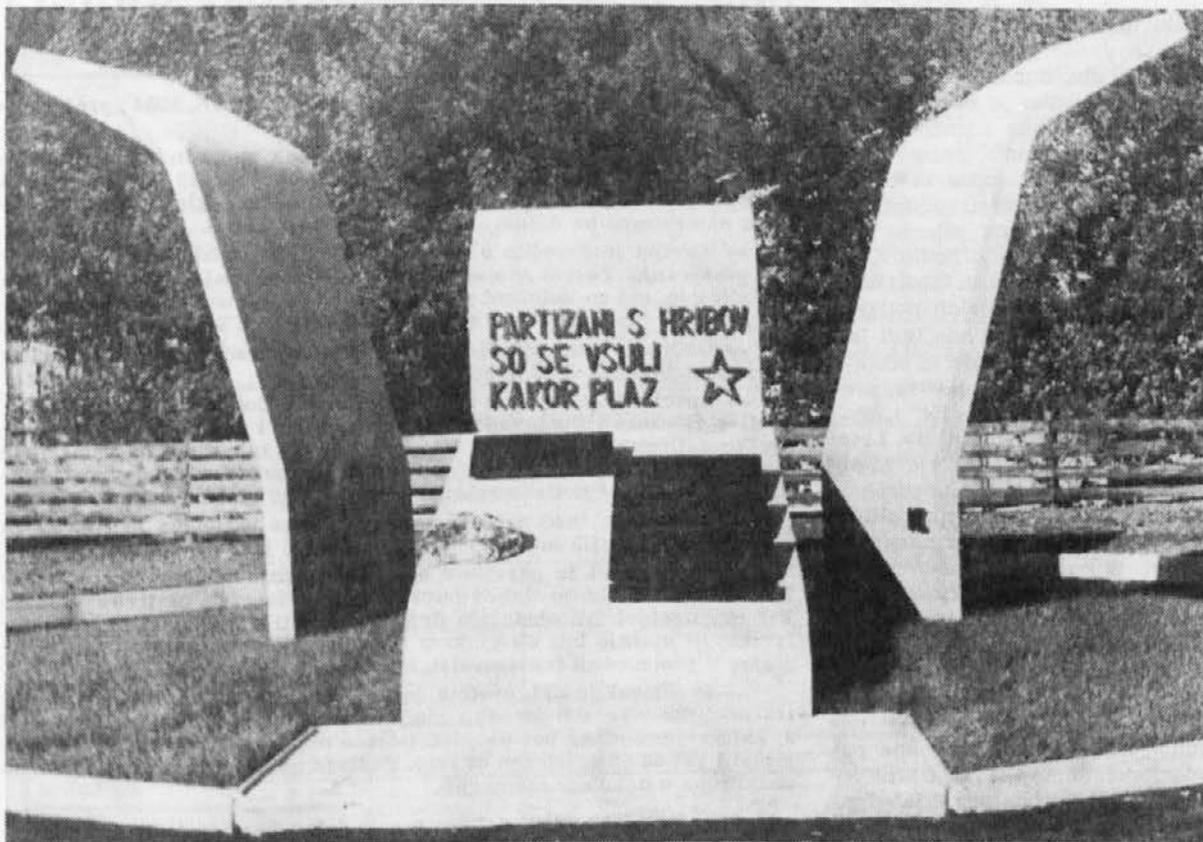
vse dotlej, dokler ni kakorkoli ogroženo.

Šele nevarnost nas predrami, da se zavemo pomena in nujnosti našega jugoslovanstva. Izjemne razmere torej, pritiski, stanja ogroženosti morajo nastopiti, da premagamo različne lokalpatriotizme in se zavemo pomena skupnih ciljev, ki so praviloma nad posameznimi. In čeprav je definicij in pojmovanj države skoraj toliko, kolikor je znanstvenikov in njihovih svetovnih nazorov, se zdi ena njenih velikih in trajnih nalog ta, da znotraj sebe uravnoveša različne interese in jih podreja interesom večine v dobro vsem. To pa je tembolj težavno, čim bolj je v državi razvita demokracija.

Prav je, da se tega spomnimo za državni praznik, pa tudi sicer.

Spomenik sredi Črne

Pristava — spomin na boje v Bistri in Koprivni

Vsem
delavcem
čestitamo
ob
dnevu
republike

Druženopolitične
organizacije
Železarne Ravne

15 let Slovenskih železarn

Referendumi o združitvi v vseh treh slovenskih železarnah: Jesenice, Ravne in Štore so bili izvedeni na isti dan, to je 15. septembra 1969. Rezultati izjavljanja so bili pozitivni in tako so delavski sveti Železarne Jesenice, Železarne Ravne in Železarne Štore na sejah dne 26. 9. 1969 sklenili, da ustanove

Združeno podjetje Slovenske železarne

Rojstni dan sestavljene delovne organizacije združenega dela Slovenske železarne je torej 15. 9. 1969. V statutu, ki je bil sprejet kasneje, dne 15. 11. 1969, in je po sklepu delavskega sveta pričel veljati dne 23. 11. 1969, namreč v uvodu piše:

»Z namenom, da bi se uspešno razvijalo železarstvo na Slovenskem, da bi se z enotno tehnologijo in organizacijo poslovanja zagotovile najširše potencialne možnosti na domačem in tujem tržišču ob upoštevanju vseh dosežkov sodobne tehnike in znanosti, delitve proizvodnega programa in specializacije proizvodnje ter da bi črna metalurgija čim bolj integralno skoncentrirala svoj podjetniški potencial, pri tem pa realizirala usklajene razvojne programe, so se delovne skupnosti Železarne Jesenice, Železarne Ravne in Železarne Štore z referendumom dne 15. 9. 1969 odločile, da se združijo v »ZDRUŽENO PODJETJE SLOVENSKE ŽELEZARNE«.

Pogodbo o ustanovitvi združenega podjetja so podpisali predstavniki vseh treh železarn dne 30. septembra 1969. Določila te prve pogodbe so spremenili kasneje, leta 1973, ob pripravi samoupravnega sporazuma o združitvi predelovalcev žice: »Veriga« — Lesce, »Plamen« — Kropa, TOVIL — Ljubljana in »Žična« — Celje ter Metalurškega inštituta — Ljubljana v SLOVENSKE ŽELEZARNE.

V petnajstih letih se je mnogokaj spremenilo, kljub temu so pa nekatera določila prve pogodbe o združevanju zanimiva že zato, da vidimo, o čem so razmišljali takrat in kako so gledali na združevanje. Menim, da bi bilo prav, če bi v preteklem obdobju uresničili prav vse, o čemer so se s pogodbo zavezali. Veliko določil velja tudi še sedaj. Predvsem, da je združitev potrebna zaradi boljše gospodarske učinkovitosti in boljših možnosti uvajanja sodobnega tehnološkega razvoja. Združitev je imela tudi namen, da se z usklajevanjem programa proizvodnje, z njegovo specializacijo in delitvijo dela dosežejo čim boljši ekonomski učinki. Takrat so se strinjali, da je za doseg navedenega nujna koncentracija finančnih in materialnih sredstev ter fizičnega in umskega dela. Zavedali so se tega, da so združeni močnejši in pomembnejši in tako sledili tudi zgledom v industrijskem svetu.

Ze sedež združenega podjetja so se dogovorili, da bo v Ljubljani.

Ime je ostalo tako, kot je bilo navedeno že ob referendumu ali skrajšano

SLOVENSKE ŽELEZARNE

Pomembno določilo v pogodbi je V. člen in pravi:

»V združenem podjetju ima vsaka pogodbená stranka lastnost pravne osebe s pravico do samostojnega oblikovanja dohodka, neposrednega obračunavanja in izpolnjevanja obveznosti do družbene skupnosti ter do samostojne delitve sredstev, namenjenih za osebne dohodke in sklade.«

Pogodbeno so se tudi sporazumeli, da ustanove za opravljanje skupnih zadev direkcijsko s strokovnimi službami, ki jo vodi generalni direktor. Ta direkcijska naj bi opravljalá naslednja dela:

— enotne tržne raziskave za tržno orientacijo proizvodnje

— usklajevanje proizvodno razvojne politike razširjene reprodukcije

— združevanje in usklajevanje raziskovalne dejavnosti

— oblikovanje enotne finančne kreditne politike ter skupnega nastopa pri denarnih zavodih

— združevanje in delitev komercialnih funkcij, oskrbovanja in prodaje

— organiziranje in koordiniranje skupnega nastopa pri predstavniških organih, denarnih zavodih, združenih in drugih organih

— izvrševanje sklepov organov upravljanja združenega podjetja.

Za poslovanje po načelih samoupravljanja je bil ustanovljen 25-članski delavski svet združenega podjetja. Iz vsake železarne po 8 članov in 1 član iz direkcijske. V poslovnem odboru je bilo 7 članov, iz vsake železarne po 2 in generalni direktor združenega podjetja. S pogodbo je bilo tudi dogovorjeno, da ima združeno podjetje svoj skupni, perspektivni načrt razvoja, ki mora vsebovati usklajen razvoj proizvodnje, investicijski program, gibanje dohodka ter osebnih dohodkov, obračevanje kadrov in izboljšanje delovnih ter življenjskih pogojev.

Združeno podjetje ima tudi letni gospodarski načrt, ki se sestavlja na podlagi tržnih potreb, proizvodnih zmogljivosti ter razpoložljivih sredstev in kadrov. Letni gospodarski načrt vsebuje obseg poslovanja, smernice in priporočila za vodenje poslovne politike v tekočem letu ter instrumente za oblikovanje skupnih skladov združenega podjetja in kritje skupnih stroškov direkcijske.

Med določili o medsebojnih odnosih ter drugimi določili je mogoče zanimivo posebno to, da je bilo v XIV. členu v takratni pogodbi o združevanju posebno poudarjeno, da vsaka železarne — članica združenega podjetja odgovarja za svoje obveznosti sama. Napisano je tudi bilo: »V združenem podjetju med pogodbenimi

strankami ni subsidiarne odgovornosti«. V naslednjem členu pa v pogodbi nadalje piše: »Pogodbene stranke lahko samostojno sklepajo pogodbe s tretjimi osebami, s tem da ti posli niso v škodo pogodbenih partnerjev in da so v skladu s to pogodbo, statutom in sprejetimi načrti združenega podjetja.«

Za vršilca dolžnosti generalnega direktorja je bil z določilom v XXI. členu pogodbe imenovan Gregor Klančnik z nalogo, da opravi vse potrebno za pravno in materialno ustanovitev združenega podjetja.

Železarne so se s pogodbo še dogovorile, da lahko pristopi k ustanovljenemu združenemu podjetju tudi druga delovna organizacija ali zavod s pravnim statusom pogodbené stranke. O pristopu odloča delavski svet združenega podjetja po predhodnem soglasju delavskih svetov železarn.

Integracija treh slovenskih železarn je bila torej izvršena. Nastala je kot posledica težavnega gospodarskega stanja črne metalurgije v celoti v tistem času in vsake železarne posebej, ene bolj in druge nekaj manj. Ob razumljivem sklepanju, da si z združitvijo v mnogočem lahko izboljšajo svoj gospodarski položaj, je bilo vendarle prisotno precej nezaupanja, namreč v tem, da ne bi ob izgubi v eni železarni morala druga to pokrivati iz svojih sredstev.

Prav niso tudi verjeli, da si ne bi več konkurirali med seboj, zato tudi določilo v pogodbi.

Za začetek poslovanja združenega podjetja so takrat oblikovali skupni poslovni sklad. Sredstva so bila seveda potrebna. Ni bil posebno velik in pomemben, pa vendar prvi korak k združevanju sredstev.

Kaj je bilo v teh 15 letih od določil prvotne pogodbe in statuta o ustanovitvi in delu združenega podjetja Slovenske železarne uresničeno in kaj ne, sedaj ni niti pomembno ugotavljati in o tem razpravljati. Od prvotnih treh podjetij se je integracija kasneje širila na 7 proizvodnih in 2 storitveni delovni organizaciji. Poleg neposrednih proizvajalcev jekla so se pridružili še predelovalci jeklarskih izdelkov in Metalurški inštitut. Storitvena delovna organizacija je tudi Interna banka. Potrebne so bile spremembe prvotnih dogovorov in statuta. Pogodbo je zamenjal samoupravni sporazum o združitvi v sestavljenem organizacijo združenega dela — Slovenske železarne. Preživele določila so zamenjala nova. Osnovna težnja in smoter združevanja pa le ostaja: skupno je možno doseči boljšo gospodarsko učinkovitost in ob združevanju umskega dela ter materialnih sredstev lažje posodabljati tehnologijo in poslovanje ter realizirati načrtovani razvoj.

Ob petnajsti obletnici od ustanovitve zaželimo torej še nadaljnje uspešno delo in razvoj SOZD Slovenske železarne.

Milan Marolt

NADALJEVATI Z ZAČETIMI UKREPI

S 1. seje delavskega sveta Železarne Ravne

Delavski svet železarne je na svoji 1. seji 15. 10. 1984 sprejel naslednje pomembnejše sklepe:

— Sprejel je poročila o delu delavskega sveta in kolektivnih izvršilnih organov v prejšnji mandatni dobi, jih razrešil in imenoval za svojega predsednika Jožeta Trokšarja iz tozda Jeklovlek, za njegovega namestnika pa Alfonza Polajnerja iz tozda ETS.

— Sprejel je poročilo o izvajanju ukrepov za izboljšanje rezultatov poslovanja. Pozval je vse organe in delavce, naj z začetimi ukrepi nadaljujejo, saj so določeni rezultati že vidni. O izvajanju in rezultatih ukrepov mora poslovodni odbor poročati del. svetu na vsaki seji.

— Delovna skupnost KSZ naj v enem mesecu pripravi analizo o izbiri delovnega časa v železarni.

— Sprejel je poročilo o raziskovalno razvojni in inovativni dejavnosti v železarni. Poslovodni odbor naj preuči možnosti za ustanovitev prototipne delavnice v železarni. Z organizirano in usmerjeno družbeno akcijo je treba poživiti množično inovativno dejavnost. Inovacijske predloge je treba reševati v najkrajših možnih rokih.

— Sprejel je teze za spremembo sistema osebnega prispevka in minulega dela in jih posredoval v enomesečno javno razpravo.

— Razveljavil je pravilnik o sofinanciranju telefonskih priključkov. Delavcem, ki so dobili povrnjene stroške, teh ni treba vračati. PO naj ugotovi, ali obstajajo druge možnosti za pozivanje tistih delavcev, ki morajo biti ob vsakem času dosegljivi zaradi reševanja zastojev v proizvodnji (vzdrževalci, strokovnjaki).

— Predlagal je del. svetom tozdeni del. skupnostim, naj za letos odobrijo dva dni izredno plačanega dopusta delovnim invalidom 3. kategorije z manj kot 60 odst. telesno okvaro in invalidnim osebam z manj kot 60 odst. telesno okvaro. Podlaga za to je 12. točka 139. člena pravilnika o delovnih razmerjih.

(Vir: sklepi in stališča 1. seje delavskega sveta železarne)

Naše delo v septembru

V septembru smo dosegli predvideni plan skupne proizvodnje 106,2 odst., v kumulativni 94,7 odst. Odprema je bila dosežena 91,4 odst., v kumulativni 91,0 odst. Zelo uspešni smo bili pri fakturirani realizaciji, saj smo dosegli 122,2 odst., v kumulativni 92,9 odst. Izvoz smo v dolarski vrednosti dosegli 73,9 odst., v kumulativni 72,6 odst., pri dinarjih 86,8 odst., v kumulativni 66,8 odst. Vrednostna prodaja na domačem trgu je bila dosežena 133,4 odst., v kumulativni 101,1 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

V septembru je potekala proizvodnja v JEKLNARNI zelo ugodno, saj so bile surovine na razpolago v zadostnih količinah, na primerni višini pa tudi kvaliteta. Tozid je tako dosegel mesečno rekordno proizvodnjo, saj znaša prekoračitev predvidenega plana 12,3 odst., v kumulativni je zaostanek za 3,0 odst. Težave še vedno

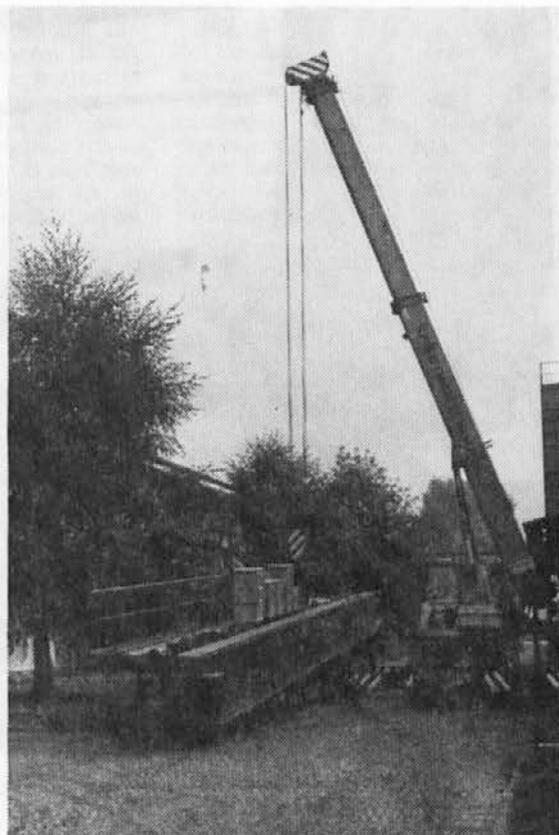
povzročajo ozko grlo v proizvodnji, to je prostor in žerjavi v vlivališču.

JEKLOLIVARNA je dosegla 94,7 odst. načrtovane mesečne proizvodnje, v kumulativni 91,3 odst. Po vrednosti pa je ta proizvodnja znatno nad planom. Razlogi za nedoseganje količinskega plana so še vedno v veliki odsotnosti zaposlenih zaradi dopustov in bolniških izostankov. Velika ovira je tudi zelo zahteven asortiment, ki terja znatno več vložnih delovnih ur na tono litine, kot je to potrebno za normalen asortiment. Nasploh pa se delež zahtevnih asortimentov stalno večja.

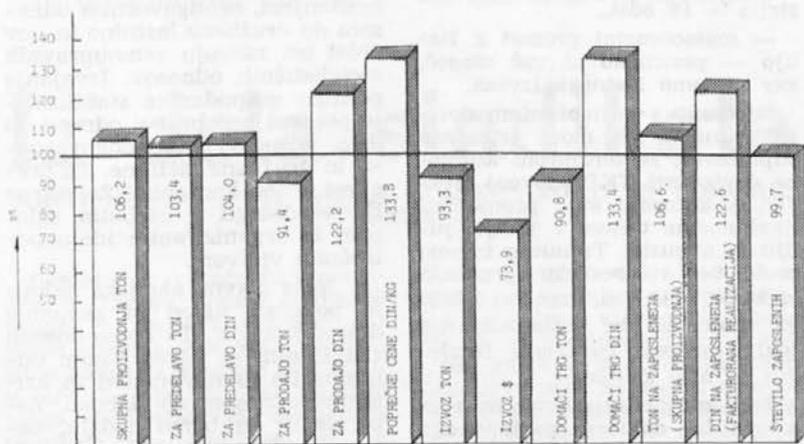
V VALJARNI so presegli predvideni plan za 4,6 odst., v kumulativni zaostanek 6,8 odst. Vložka za proizvodnjo je bilo dovolj, težave so bile le zaradi prepogoste menjave programa. V porastu so zastoji zaradi mehanskih okvar predvsem na srednji progi.

Za predvidenim planom so v KOVAČNICI zaostali 6,3 odst., v

Transport mostne žerjave v Valjarno

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V SEPTEMBRU 1984

kumulativni 1,3 odst., predvsem zaradi prevelikih izpadov proizvodnih agregatov (kladivo 1—2 ne dela že dva meseca, več izpadov je tudi pri manipulatorju). Izmeček je v zadnjem mesecu precej porasel. Poleg relativno visokega kovaškega je tudi zelo visok jeklarski. V porastu je neuspela proizvodnja, vendar je tu v glavnem selekcija pri izvozu, kar pa se potem v večini primerov proda drugam. Dostava ingotov je potekala v redu, slaba pa je površina le-teh.

V JEKLOVLEKU so presegli predvideni plan za 2,2 odst., v kumulativni zaostanek 17,1 odst. Po asortimentu je bilo manj izdelanega luščenega jekla in vle-

čene žice, vzrok je predvsem v pomanjkanju vložka in delavcev.

Od mehansko predelovalnih tozidov so predvideni plan dosegli oziroma presegli le tozidi ORODJARNA, 25,8 odst., TRO 17,2 odst. in ARMATURE 4,5 odst. Pogosta ovira za nedoseganje načrtovanih ciljev je izpad razpoložljivih kapacitet, včasih so takšne okvare tudi zelo dolgotrajne. Za nekatere vrste izdelkov primanjkuje naročil, pogostoma pa tudi vložka.

PRODAJA DOMA

Prodaja na domačem trgu je bila dosežena 90,8 odst., v kumulativni 89,7 odst. Predvideni plan so presegli tozidi Jeklolivarna 115,9 odst., Kovačnica 123,8 odst., Orodjarna 196,0 odst., Ind. noži 112,8 odst. in Armature 121,1 odst. Vrednostni plan je bil dosežen v vseh tozidih razen v Valjarni, ki je za planom zaostala 1,7 odst.

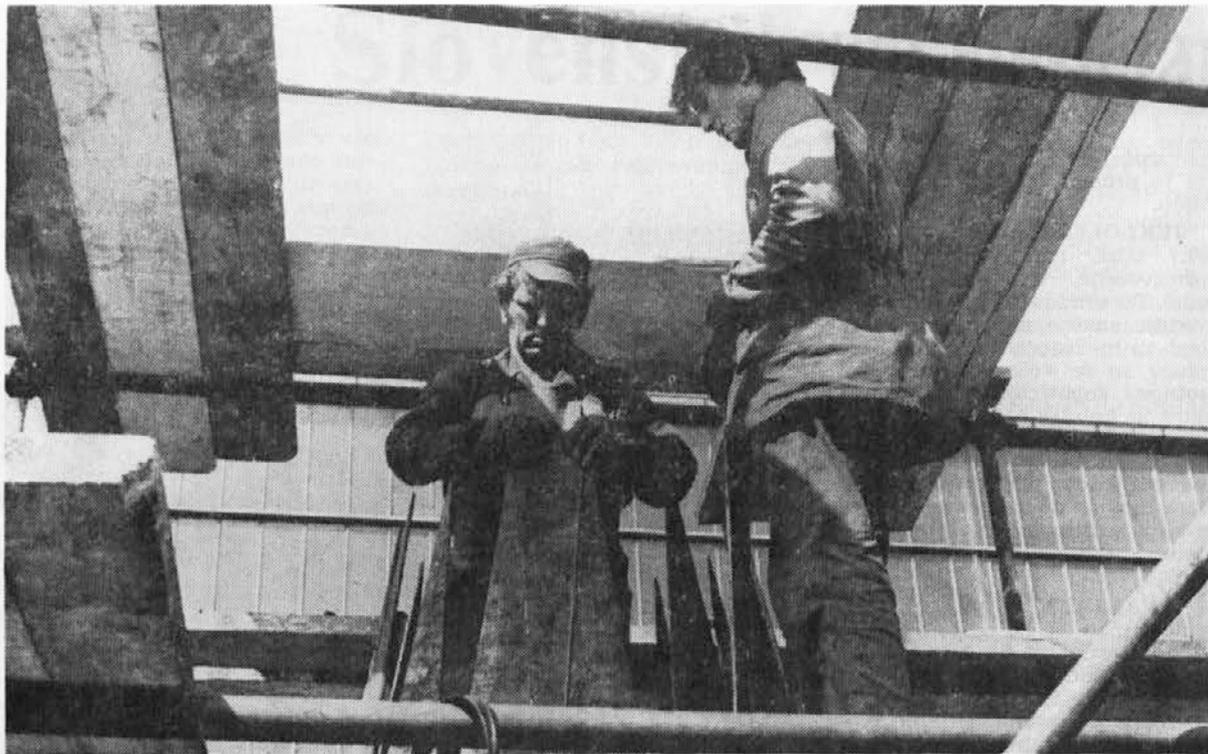
OSKRBA Z ENERGIJO

Oskrba s primarnimi energetskimi mediji z izjemo mazuta je bila zadovoljiva. Porabo mazuta smo tako morali kriti iz obstoječih zalog. Glede na to ter normalno obratovanje energetskih naprav so bili vsi porabniki normalno oskrbovani tako s primarno kot s sekundarno energijo.

V septembru je bila poraba goriv in energije na pragu železarne (brez prodaje):

— elektro energija	21.650.420 kWh
— zemeljski plin	3.761.556 Sm ³
— butan propan	25.710 kg
— mazut	869.300 kg
— koks	8.450 kg
— karbid	15.930 kg
— acetilen	420 mn ³
— hladilna voda	1.324.470 m ³
— dušik	32.000 mn ³

TOZID	ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE											
	SKUPNA PROIZVODNJA TON		ODPREMA TON		FAKTURIRANA REALIZACIJA DIN		IZVOZ \$		IZVOZ DIN		DOMAČI TRG DIN	
	sept.	kumul.	sept.	kumul.	sept.	kumul.	sept.	kumul.	sept.	kumul.	sept.	kumul.
JEKLNARNA	112,3	97,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
JEKLOLIVARNA	94,7	91,3	108,6	94,9	139,9	92,2	64,9	95,9	69,2	83,5	155,5	94,1
VALJARNA	104,6	93,2	86,3	87,8	97,3	86,3	85,6	91,3	93,6	80,1	98,3	88,1
KOVAČNICA	93,7	98,7	113,0	108,8	158,3	120,0	86,6	97,1	96,1	85,7	172,9	128,1
JEKLOVLEK	102,2	82,9	91,6	81,3	101,9	84,8	89,2	79,2	95,5	70,2	103,3	88,1
ORODJARNA	125,8	93,4	173,3	95,3	169,4	101,5	53,0	122,5	77,3	119,8	199,2	95,5
STROJI IN DELI	97,5	83,9	61,0	85,0	120,3	85,1	23,5	42,1	36,7	39,6	160,7	107,0
- NOŽI, BRZOREZ, OROD.	91,1	79,8	95,3	77,3	121,5	75,1	79,2	56,8	98,7	56,6	146,5	95,4
- GREVICE	1,7	88,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
INDUSTRIJSKI NOŽI	56,1	83,2	103,4	79,2	125,3	76,6	79,2	56,8	98,7	56,6	153,3	97,8
PNEVMATIČNI STROJI	89,4	99,8	83,7	98,0	110,1	103,0	75,6	18,4	85,2	18,3	111,2	106,7
VZMETARNA	86,0	98,9	90,6	99,4	142,7	106,6	30,5	41,8	33,9	36,5	177,4	119,0
TRO	117,2	99,4	110,5	99,7	126,9	108,9	150,2	86,6	164,0	78,5	114,0	119,5
KOVINARSTVO	64,0	71,6	73,3	73,2	148,9	93,3	72,0	25,0	86,2	25,5	151,9	96,5
ARMATURE	104,5	80,7	97,8	71,7	141,8	88,6	51,4	65,2	161,0	62,9	116,4	122,5
BRATSTVO VARVALN	54,6	60,3	46,7	45,2	91,3	63,8	-	-	-	-	101,6	71,0
KALILNICA	-	-	-	-	663,5	219,1	-	-	-	-	663,6	219,1
STORITVE DRUGIH TOZID	-	-	-	-	133,8	87,6	-	-	-	-	133,8	87,6
DELOVNA ORGANIZACIJA	106,2	94,7	91,4	91,0	122,2	92,9	73,9	72,6	86,8	66,8	133,4	101,1

Med dvema odroma

NABAVA

Zaradi splošnega pomanjkanja vagonov še vedno upada dohod starega železa z domačega trga. Nekoliko boljše je stanje pri ferolegurah. Se vedno pa je problem pri dobavah FeCr suraffine in SiCr. S 1. 10. so proizvajalci ferolegur povečali ceno za enak odstotek kot v črni metalurgiji.

Na tržišču je še vedno veliko pomanjkanje standardnih izdelkov, kot so navojna orodja, rezkarji in spiralni svedrji. Pri specialnih orodjih, kot so svedrji z nadmero in s posebnimi navoji pa nastajajo še večje težave, ker dobavitelji postavljajo izredno dolge dobavne roke.

Precej občutno je tudi pomanjkanje klinastih jermenov ter gum in zračnic za viličarje. Prav tako primanjkuje kvalitetnega rezane lesa, kar pa gre predvsem na račun izsiljevanja višjih cen.

IZVOZ

Septembrski cilj 1,5 milij. \$ konvertibilnega izvoza smo sicer presegle za 9 odst., vendar smo 12 odst. pod mesečnim načrtom, ki je bil postavljen z letnim planom.

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V septembru je znašal izkoristek delovnega časa 81,13 odst., odsotnosti 18,87 odst. Odsotnosti so bile razdeljene takole:

— letni dopust	9,68 %
— izredno plačani dopust	0,63 %
— službena potovanja	0,30 %
— bolezn	6,65 %
— druge plačane odsotnosti	1,43 %
— neplačane odsotnosti	0,18 %
— ure v podaljšanem delovnem času	1,33 %

Vsi tozdi izvozniki so se v septembru maksimalno potrudili, da so svoje napovedi in cilje, ki so si jih zadali na začetku meseca, tudi izpolnili. Da pa bi letni plan izvoza dosegli, bi moral znašati mesečni trend izvoza 2 milij. \$ do konca leta, kar pa verjetno ne bo uresničljivo glede na dosedanje mesečno realizacijo.

UVOZ

Napovedi, da se bodo pogoji za uvoz materialov v septembru znatno poslabšali, so se uresničile. Vzrok temu so spremembe zunanjetrgovinskih predpisov v škodo uvoznikov in pa visoka devizna zadolžitev Železarne Ravne. Ob tem, da železarna pri rednem uvozu razpolaga s 45,9 odst. deviz, se je sedaj poslabšalo razmerje tudi pri »vezanih poslih«:

— kompenzacije S&B (konvertibilna) ZRN — 64,2 odst.,

— sejmski kontingent z Avstrijo — 98 odst.,

— maloobmejni promet z Italijo — praktično ni več mogoč, ker nimamo lastnega izvoza.

Istočasno s poslabšanjem devizne situacije pa mora železarna odplačevati še terminsko kupljene devize pri TKB Slovenj Gradec, s katerimi smo premoščali likvidnostne težave v juniju, juliju in avgustu. Trenutno imamo probleme s preskrbo grafitnih elektrod, jedavca, ognjevdržnega materiala in votlosvedrnega jekla, medtem ko zaloge ferolegur še niso kritične.

Tudi združevanje deviz in uvoz v smislu devizne participacije sta pod dinamiko, tako da obeti za zadnji kvartal niso najboljši.

Z AKCIJSKE KONFERENCE OO ZK ŽELEZARNE RAVNE:

K reševanju aktualnih vprašanj pritegniti vse delavce

V torek, 23. oktobra, so se predstavniki osnovnih organizacij ZK iz Železarne Ravne zbrali na akcijski konferenci in obravnavali rezultate razprav in ugotavljanj mnenj o zvezi komunistov po 13. seji CK ZKJ. Gosta konference sta bila Štefan Korošec, član CK ZKS, in Silvo Komar, predsednik MK ZKS za Koroško.

Razpravljalci so poročali, da so mnenja nekomunistov o komunistih kritična, komunisti pa so v težkem položaju, ker ljudje zahtevajo od njih odgovore o današnji jugoslovanski stvarnosti, ki jih je včasih težko dati, zanjo pa so po mnenju mnogih odgovorni komunisti. Komuniste v mnogih osnovnih organizaci-

jah skrbi, ker imajo v mladini prešibko zaledje oziroma je med mladimi premalo zanimanja za vstop v ZK. Vendar ni povsod enako, v osnovni organizaciji ZK v Jeklovni so na primer v zadnjem času sprejeli med člane kar devet mladih delavcev, večinoma neposrednih proizvajalcev.

V nadaljevanju so razpravljalci poudarili, da komunisti ne bi smeli kloniti pod težo odgovornosti, ampak na osnovi dosežanih uspehov pri uresničevanju gospodarske stabilizacije iskati izhod iz težav. Pri tem se ne bi smeli ustrašiti, kot je dejal Štefan Korošec, tudi različnih mnenj in neenotnosti znotraj Zveze komunistov Jugoslavije, poskrbeti pa je treba, da bomo

z borbo mnenj prišli do skupnih izhodišč za načrtovanje dolgoročne politike in gospodarskega razvoja posameznih republik in države kot celote.

Komunisti so na akcijski konferenci sprejeli vrsto nalog, ki jih moramo po 13. seji CK ZKJ uresničiti v Železarni Ravne.

1. Aktualne naloge vseh komunistov

• Komunisti moramo razčistiti svoj odnos do ZK, do našega samoupravnega socialističnega sistema, do povojnega razvoja Jugoslavije. Ob sedanjih gospodarskih težavah pogosto nasedamo totalni kritiki vsega, kar se pri nas dogaja. Komunisti pa moramo ob obravnavanju in reševanju današnjih gospodarskih in socialističnih težav imeti pred očmi ogromen vsestranski povojni razvoj Jugoslavije, razmere v svetu kot tudi specifičnost naše ekonomske in politične ureditve. Le tako so lahko naše ocene in predlogi za spreminjanje stanja realni in uresničljivi. Pri vsakodnevem delu se moramo upreti kritizizmu in občutku nemoči ter delavce pravilno politično usmeriti.

• Program dolgoročne stabilizacije je naša konkretna akcijska usmeritev. Komunisti se moramo zavedati, da pomeni to dejanski prelom s slabim delom, neznanjem, neodgovornim odnosom do družbene lastnine in nov polet pri razvoju samoupravnih socialističnih odnosov. Izvajanje politike gospodarske stabilizacije pomeni preobrat v odnosu do dela, gospodarjenja, odgovornosti in družbene lastnine. Ta preobrat bomo komunisti Železarne Ravne dosegli z osebnim zgledom in organiziranim idejnopolitičnim vplivom.

• Naša glavna akcijska naloga je povečati ugled in zaupanje delavcev v ZK. To bomo dosegli z aktivnim in ustvarjalnim odnosom do vseh vprašanj in kritičnim odnosom do slabosti. Zoperstavili se bomo nedelu, neznanju, slabim medsebojnim odnosom, neodgovornosti, neprijemnim odnosom do družbene lastnine, nekreativnosti v strokovnih službah itd.

Komunisti moramo prevzeti aktivno vlogo oziroma iniciativo v vseh oblikah dogovarjanja in odločanja — v samoupravnih delovnih skupini, osnovni organizaciji sindikata in mladine, v delegatskih organih itd. Nastopali bomo z močjo znanja, informacij in argumentov.

2. Aktualne naloge vodilnih komunistov

a) Komunisti — poslovodni in drugi vodilni delavci — moramo dosledneje organizirati delovni proces, predlagati kvalitetno poslovno politiko in jo učinkovito izvajati. Komunisti se moramo zavedati, da nosijo odgovornost za usklajen delovni proces, kvaliteto dela, racionalno izrabo proizvodnih dejavnikov predvsem poslovodni in drugi vodilni delavci, saj je njihov vpliv največji.

b) Vodilni delavci imajo pomembno vlogo pri oblikovanju medsebojnih odnosov v delovnem procesu. Zato bomo komunisti presegali odnose nadrejenosti in podrejenosti ter na podlagi znanja in krepitev zavestne-

ga pozitivnega odnosa do dela krepili medsebojne odnose.

c) Vodilni delavci imajo pomembno vlogo pri razvoju novatorstva. Komunisti se zavzemajo za novatorstvo kot odnos do dela in okolja. Zato bomo komunisti — vodilni delavci z osebnim zgledom, s propagiranjem, z odprtostjo do pobud in predlogov drugih ter z nudenjem strokovne pomoči prispevali k hitrejšemu razmahu novatorske zavesti.

d) Vodilni delavci imajo pomembno vlogo pri oblikovanju in izvajanju kadrovske politike. Zato bodo komunisti — vodilni delavci posebno pozornost namenili nekaterim segmentom kadrovske politike, kot npr. kadrovanju »pravih ljudi na prava mesta«, permanentnemu obnavljanju znanja in izboljšanju izobrazbene strukture itd. Znanje mora postati temeljna vrednota. Komunisti vodilni delavci bomo bistveno bolj odločni pri letnem ocenjevanju uspešnosti posameznih delavcev kot tudi pri mesečnem ocenjevanju za osebni prispevek.

e) V sistem družbene samozastite se vključujemo vsi delavci, posebej odgovorne naloge pa imajo vodilni delavci. Komunisti — vodilni delavci bomo bistveno bolj odločno reagirali na vse slabosti pri delu, bolj odlo-

no zaščitili družbeno lastnino ter družbenopolitičnim organizacijam pomagali pri odkrivanju politično negativnih oziroma sovražnih dejavnosti.

3. Aktualne naloge komunistov — nosilcev samoupravnih in političnih funkcij

Nosilci političnih funkcij imajo pomembno vlogo in odgovornost za razvoj in funkcioniranje našega samoupravnega socialističnega sistema. Zato bomo komunisti — nosilci političnih in samoupravnih funkcij povečali napore za politično mobilizacijo vseh delavcev. Pri uresničevanju samoupravljanja bomo posebno pozornost namenili samoupravni delovni skupini kot temeljni samoupravni celici. Povečati moramo vlogo, vpliv in odgovornost delavskih svetov in njihovih izvršilnih organov.

4. Zaključek

Komunisti Železarne Ravne smo že v preteklosti sprejemali jasne in konkretne usmeritve za naše politično delo. Teh sedaj ne ponavljamo. S temi usmeritvami želimo spremeniti odnos komunistov do perečih vprašanj tako kratkoročne kot tudi dolgoročne narave. Komunisti si bomo prizadevali k reševanju aktualnih vprašanj pritegniti vse delavce Železarne Ravne.

brega dela v celotni osnovni organizaciji. Veliko primerov je takih, ko delo osnovne organizacije in izvršnega odbora sloni le na predsedniku in mogoče še nekaterih članih. Člani izvršnih odborov ne prispevajo dovolj za delovanje sindikalnih skupin in za prenos informacij v obeh smereh.

Isti problemi kot v osnovnih organizacijah so seveda tudi v višjih nivojih organiziranosti sindikata. Konferenca osnovnih organizacij se premalo dogovarja o skupnih interesih na ravni delovne organizacije, o reševanju problemov v posameznih okoljih in v delovni organizaciji. Konferenca se preredko sestaja. Prav tako tudi njen izvršni odbor ne odigra svoje vloge, kot bi moral, in zanj veljajo podobne značilnosti kot za izvršne odbore osnovnih organizacij. Tega se zavedamo, zato smo se na zadnji seji izvršnega odbora konference dogovorili, da bomo z večjo angažiranostjo vseh ter boljšim vodenjem in organiziranjem konference poskušali biti bolj učinkoviti.

Podobni problemi se pojavljajo tudi na ravni občinske organiziranosti sindikata, kjer pa je specifično vprašanje prenos informacij z vrha.

c) Pogoji dela

Vloga in učinkovitost sindikalne organizacije pa nista odvisni le od slehernega člana osnovne organizacije, ampak tudi od pogojev dela. Teh pogojev je več. Eden najpomembnejših je družbenopolitično usposabljanje. Čas zahteva vedno več znanja, širše obzorje, za kar pa smo do sedaj premalo skrbeli, tako v osnovnih organizacijah kot v delovni organizaciji in v občini. Izobraževali smo le posameznike na dvomesečnih in trimesečnih tečajih sindikata pri medobčinskem študijskem centru ZKS, za izobraževanje celotnega članstva pa nismo dovolj naredili. Zato je treba pripraviti program množičnega družbenopolitičnega usposabljanja in se pri njegovem vodenju opreti predvsem na lastne sile.

Drugi pogoj dela sindikata je informiranje. Informiranje celotnega članstva o nalogah, konkretnih aktivnostih in stališčih do posameznih vprašanj v okviru sindikalne organizacije je skromno. Nekoliko bolje so prek gradiv za seje organov samoupravljanja, Poročevalcev, Novic, zapisnikov višjih nivojev sindikalne organiziranosti in Delavske enotnosti obveščeni le predsedniki osnovnih organizacij, odpove pa prenos teh informacij do vseh članov izvršnega odbora osnovne organizacije in sindikalnih poverjenikov oz. vodij sindikalnih skupin.

Zelo dobro je obveščen izvršni odbor konference.

V prihodnje je obveščanje sindikalnih skupin najboljše razvijati po vzorcu obveščanja delovnih skupin.

Tretji pogoj so programi dela in koordinacija. Programi dela različnih nivojev organiziranosti sindikata niso dovolj usklajeni in se razhajajo s programi dela samoupravnih organov v delovni organizaciji in organov v skupščinskem sistemu. Zaradi tega in zaradi zaprtosti dela poslovnih delavcev tudi ni dovolj zaživel družbenopolitična koordinacija po tozdi in delovnih skupnostih.

Pogoji za delo sindikata so tudi kolektivno delo, sodelovanje strokovnih delavcev in prostorski problemi. Toda velikokrat se ravnatelj, strokovni delavci in organizatorji delovnega procesa, ki so tudi člani sindikata, v njegovo delo premalo vključujejo. To zmanjšuje njegovo sposobnost. Prostorske probleme občutijo predvsem predsedniki osnovnih organizacij sindikata, ker nimajo kje shranjevati zapisnikov.

Pri vlogi, učinkovitosti in pogojih dela sindikata je treba omeiniti tudi zvezo komunistov in mladine, ki naj bi se vključevali v sindikat in pomagali oblikovati stališča subjektivnih sil in jih tudi uresničevati.

č) Medsebojni odnosi

V tem sklopu in času je dobro oceniti tudi medsebojne odnose, odnose med sodelavci, nadrejenimi — podrejenimi, odnos do dela, do družbenopolitičnega dela itd. Da so ti odnosi dobri, je zelo pomembno, saj se odražajo povsod. Žal pri nas še niso zadovoljni.

Ocenjevanje vloge, učinkovitosti in pogojev dela sindikata in medsebojnih odnosov je bilo že pred pripravo na letne članske sestanke (občne zборе), ki naj bi jih v vseh osnovnih organizacijah izvedli do konca leta. Po sklepni oceni, ki naj bi jo sindikat sprejel še novembra, pa naj bi začeli slabosti čimprej odpravljati.

Po pogovoru s predsednikom sindikata zapisala
Helena Merkač

Iz dela sindikata

KRITIČNO O SVOJI VLOGI, UČINKOVITOSTI IN POGOJIH DELA

Oktober in v začetku novembra so izvršni organi sindikata skupaj z zvezo komunistov in zvezo mladine ocenjevali tričetrtletne poslovne rezultate železarne, v luči 13. seje CK ZKJ pa tudi vlogo, učinkovitost in pogoje dela sindikata ter medsebojne odnose v delovnem okolju. Izhodišča za posamezne teme so bila dovolj nazorna.

a) Obravnava tričetrtletnih rezultatov poslovanja

Pri obravnavi rezultatov poslovanja je najpomembnejše, da ocenimo izpolnjevanje ciljev (količina, kvaliteta, gospodarnost in učinek tega dela v dohodku) glede na plan, akcijske programe in programe dolgoročne stabilizacije ter se dogovorimo, kako delati do konca leta, da bodo rezultati čim ugodnejši. Ker bodo na boljše rezultate v zadnjih dveh mesecih, splošni red in večji OD odločilno vplivali tudi ukrepi, je treba tudi oceniti, kako uresničujemo program teh ukrepov.

b) Vloga in učinkovitost dela sindikata

Na osnovi razmer, rezultatov in problemov, ki jih beleži sindikat, in glede na to, kakšna vloga in pomen sta mu dana kot najširši družbenopolitični organizaciji v združenem delu, moramo ugotoviti, da sindikat ni dovolj dobro organiziran, povezan ter da sta njegova vloga in učinkovitost premajhna. Če se vprašamo, kakšna je njegova vloga v tem trenutku, koliko delavci sprejemajo sindikat kot svojega, koliko mu zaupajo, koliko so vklju-

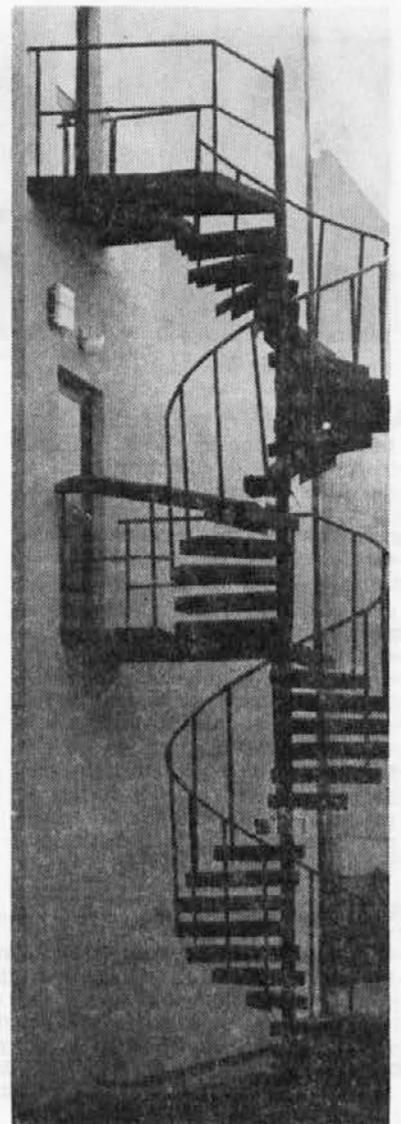
čeni v njegovo delo in kako v njegovem okviru uresničujemo svoje interese, vidimo, da sindikat še ni v pravem pomenu besede politična organizacija vseh delavcev, prek katere bi uresničevali svoje osebne in družbene ter kratkoročne in dolgoročne interese ter interese celotnega delavskega razreda.

Danes naša organizacija večkrat ni sposobna zbrati interesov posameznikov v določenem okolju in jih usklajevati z interesi tozda ali delovne organizacije ali širšimi družbenimi oz. dolgoročnimi interesi delavskega razreda. Zaradi tega tudi naša učinkovitost ni primerna času in potrebam. Sklepi, stališča in predlogi velikokrat ostanejo na papirju in niso odraz hotenj ter prizadevanj celotnega članstva v nekem okolju in sindikalni organizaciji.

Velikokrat jih ne posredujejo širšemu okolju, jih ne prenesemo na pravo mesto, med delavce in v organe samoupravljanja. Za njihovo uresničevanje se ne borimo.

Zakaj je temu tako?

Sindikalne skupine ne funkcionirajo, se ne sestajajo, v njih ni dialoga in dogovora, ki bi se nato odražal v delu izvršilnih organov osnovne organizacije ali v celotni osnovni organizaciji in na vseh višjih nivojih sindikalne organiziranosti. Toda pogoj za dobro delo sindikata je prav življenje te sindikalne skupine. Brez nje je sindikat le ožja, forumska organizacija. Toda ker ni zaživel, izvršni odbori osnovnih organizacij niso sposobni zagotavljati do-

Do drugega nadstropja

BESEDA TOZDOV:

Ravnatelji in delavci o septembrskem delu

Jakob Konič, vodja špedicije, tozđ Komerciala:

»Septembra so bili v špediciji veliko večji pritiski kot prejšnje mesece. Najhuje je bilo zadnja dva dni. Sreča je bila v tem, da sta bili to sobota in nedelja, in smo lahko v miru delali, nesreča pa, ker v teh dneh ni bilo kamionov in smo še v ponedeljek, 1. 10., nakladali za nazaj. Zelo smo bili angažirani vsi, od administratorov do delovodij, posebno pa so se izkazali vodje odpreme. Negodovanj ni bilo, le razmišljanja v tem smislu, da smo povsod

še zmeraj pod planom. Ta bo realizirana šele v kasnejših mesecih, saj je cikel proizvodnje dolg. Menim, da so morali v našem tozdu največ naporov za doseganje ciljev v septembru vložiti vodstveni delavci, predvsem vodje obratov in delovodje, saj smo precej spraznili zaloge. Dobro delo delavcev pa se bo moralo pokazati v naslednjih mesecih.«

Peter Plevnik, delovodja adjuštaže v Kovačnici:

»V Kovačnici smo vsak mesec imeli zaloge okrog 1800 ton, sep-

zanje itd. Uspeli smo z nadurami in tako, da smo okrepili nočne izmene. Izkazali se niso le delavci, ampak tudi priprava dela, prodaja, kontrola kakovosti, angažirali so se vsi pisarniški delavci. Potuhnili so se samo lenuhi in čakali na svoj delež. Tempo dela je bil hud in je vprašanje, če bi ga delavci še mogli zdržati. Boljše kot takšne akcije je vsakodnevno enakomerno delo. Akcija je bila vseeno koristna, saj smo v veliki meri izpolnili interne dobave in naredili red v adjuštaži.«

v nedokončani proizvodnji in delno zaloge vložnega materiala v skladišču. Splošno se je stimulacija pokazala kot zelo dobra.«

Ludvik Robín, delovodja luščenja in brušenja v tozdu Jeklovlek:

»Od sredine septembra smo v Jeklovleku delali zelo intenzivno. Pri ozkih grlih smo si pomagali z internim premeščanjem, nadur ni bilo. Veliko dela je bilo s poliranim jeklom, saj se vedno nabira cel mesec, ko je treba vsega naenkrat odprediti. Tak tempo, kot je bil septembra, zahteva zbranost, angažiranost ves delovni čas, tudi več fizičnega dela. Bilo je naporno, in je vprašanje, če se bo v prihodnjih mesecih še dalo tako delati.«

Franc Hirtl, ravnatelj tozda Pnevmatični stroji:

»Septembra smo bolj intenzivno delali tudi v našem tozdu, a smo imeli velike težave. Skupno

Jakob Konič

Koloman Vrečič

Peter Plevnik

Štefan Glavica

Marjan Gmajnar

Vladimir Rac

Jože Lever

Jože Matitz

Jože Skledar

Jože Potočnik

zadnji, tudi pri OD. Toda takega tempa ne moremo več zdržati. Tozde bi bilo treba stimulirati za dekadno odpremo.«

Koloman Vrečič, ravnatelj tozda Kovačnica:

»Septembra so se naši delavci zelo angažirali, ker so bili osebno dovolj motivirani za delo. Za razliko od drugih tozdvov smo imeli že dekadne rezultate dobre. Toda skupnega plana blagovne eksterne in interne realizacije vseeno nismo dosegli, saj so bili izpadi nekaterih pomembnih agregatov. Eksterni plan smo močno presegli, zaostajamo pa pri internih dobavah. Bilo je tudi več surove proizvodnje kot avgusta, a

tembra pa smo jih zmanjšali na 1300 ton. Uspeli smo tako, da smo delali tudi ob sobotah in nedeljah na vseh strojih na tri izmene. Nismo imeli nadur, kombinirali smo s prostimi dnevi. Delavci so delo sprejeli brez negodovanja že zato, ko so videli, kolikšne so zaloge. Delno so bili stimulansi tudi ukrepi. Tempo je bil večji, pomembna pa je bila predvsem organizacija dela.«

Štefan Glavica, vodja adjuštaže profilov v Valjarni:

»Valjarna je imela septembra predvsem droben asortiment nerjavnih in orodnih jekel, ki je v adjuštaži zahteval zelo veliko fizičnega dela, kot je ravnanje, re-

Marjan Gmajnar, delovodja v adjuštaži profilov v Valjarni:

»V začetku meseca so bili v Valjarni nekateri stroji in agregati v remontu in tudi asortiment je bil takšen, da odprema ni bila velika. Po 15. se je vse uredilo, vse izmene so lahko normalno stekle, nočne pa smo morali celo okrepiti. Interes vseh nas je bil, da čimveč naredimo. Trudili smo se vsi. Bilo je naporno, saj so bile skupine delavcev večje, bilo je več organizacijskega dela itd. Uspeli smo, a stalno tako ne bi moglo iti, je nemogoče.«

Anton Godec, ravnatelj tozda Jeklovlek:

»Pri nas so se septembra zaloge vložnega materiala povečale z minimalnih na srednje, kar se bo pozitivno odražalo še naprej. Večja količina vložka iz Valjarne in maksimalno angažiranje vseh naših delavcev sta prispevala k skupnemu rezultatu. Delavci so bili na svojih mestih bolj prisotni, delo je bilo intenzivnejše. Za naprej kaže solidno, saj so se delno povečale zaloge

je bilo 10 ton izpada, kar je 1,5 milijarde din, a ne po naši krivdi. Pokvarjen je bil stroj za globoko vrtnanje, ki ga je SGV uspelo popraviti šele po dveh mesecih, ni bilo votlosvedrnega materiala, v Industrijskih nožih je bil izpad Ipsena. Menim, da bi morali to upoštevati tudi pri stimulaciji. Kljub temu pa je naš tozđ prispeval k skupnim rezultatom, saj smo več odpremili, kot načrtovali. Nadoknadili smo tudi avgustovski izpad pri izvozu. Prvič letos smo imeli izvoz tonažno nad 100%. Podobne težave kot septembra pričakujemo tudi oktobra, predvsem ne bo monobloka.«

Feliks Smolar, samostojni tehnolog v Pnevmatičnih strojih:

»V Pnevmatiki smo septembra zelo intenzivno delali za izvoz nožev v Ameriko. Ker priprave s strani Orodjarne niso bile pravočasno narejene, se je del aktivnosti za izvoz iz avgusta prenesel v september. Dela je bilo več, več tekanja od obrata do obrata, delo je bilo treba ves čas nadzorovati in odpravljati napake, treba je bilo na ših tudi po-

Odkar je delovni ritem v proizvodnih tozdvih bolj napet, imajo tudi vzdrževalci več dela. Čeprav je bilo njihovo delo v septembru po letnih remontih nekoliko lažje, pa vendar vse bolj občutijo posledice večje obremenjenosti strojev, posebno tistih, ki delajo v treh izmenah. Njihov položaj je toliko težji, ker primanjkuje rezervnih delov. Kakor pa so povedali ravnatelji nekaterih tozdvov, se vzdrževalci — tako delavci SGV kot ETS — v zadovoljstvo vseh uspešno trudijo, da ni preveč zastojev.

poldne, doma biti stalno dosegljiv. Za uspeh so zaslužni tudi mladi delavci v delavnici, saj so bili zelo zavzeti. Nismo se trudili samo zaradi ukrepov, ampak zato, da bi Pnevmatika dokazala, da je sposobna delati za izvoz, če so le naročila.«

Alojz Karničnik, ravnatelj tozda Armature:

»Po sprejetih ukrepih smo se tudi v tozdu Armature močno angažirali za boljše delo. Posebne proizvodne problematike septembra ni bilo. Dosegli nismo izvoznega plana, ker zahodni partner ni odpoklical blaga. Da smo druge cilje dosegli, smo imeli nekaj več nadur. V prihodnjih mesecih računamo še na večje učinke, saj smo na DS tozda sprejeli nove stimulanse za nagrajevanje kvalitete v neposredni proizvodnji in za boljše delo v OP pri delih s posrednimi merili.«

ga materiala. Na žerjavih ni bilo večjih okvar, tudi remontov na pečeh ni bilo, delavci v vlivališču pa so se trudili, da zaradi njih ni bilo zastojev, čeprav zaradi ozkega grla v livnem kanalu večkrat trpi kvaliteta jekla. Vsega izmečka, ki ga pripisujejo Jeklarni, namreč ne naredimo v pečeh.«

Jože Matitz, ravnatelj tozda Jeklolivarna:

»Večina delavcev, zlasti v neposredni proizvodnji, je pozitivno sprejela ukrepe za izboljšanje poslovanja, in to se odraža na njihovi delovni vnemi. V Jeklolivarni si poleg tega že dalj časa prizadevamo tudi za izboljšanje kakovosti ter za vsestransko disciplino in za izpolnjevanje pogodbenih obveznosti. Sprejeli smo dopolnitve pravilnika, po katerih ima izpolnjevanje teh kriterijev močan vpliv na osebni prispevek proizvodnih, strokovnih in vod-

šem obratu veliko dela. Delno smo si pomagali tudi z nadurami.«

Jože Potočnik, ravnatelj tozda Stroj in deli:

»Našo fakturirano realizacijo v septembru je močno dvignila odprema valjev. Izpolnili smo nekaj nekompletiranih pošiljk, ki so

Adalbert Potočnik, ravnatelj tozda Orodjarna:

»Dober proizvodni rezultat v septembru smo dosegli, ker smo imeli še nekaj nedokončane proizvodnje iz avgusta, pa tudi ugoden asortiment za izvoz. Delali smo kovaška kladiva in industrijske nože za ZDA. Zaradi pospešene proizvodnje za prodajo

Brez prevozov proizvodnja ne bi bila mogoča. Ko je bilo nujno kar največ narediti, so to razumeli tudi transportni delavci. Storili so vse, da je bil material pravi čas na pravem mestu.

že prej čakale v špediciji. K višji realizaciji so prispevale tudi usluge, ki jih na težkih strojnišnih opravljamo za druge DO, ter nekateri izdelki, ki se odlikujejo po visoki sestavljenosti. Proizvodnja je tekla bolj nemoteno kot prej, ker nam iz Kalinice hitreje vračajo izdelke, težave pa imamo za-

smo nekoliko manj naredili za naročnike v železarni.

Za vsakim odstotkom presežnega plana je veliko prizadevanje vseh delavcev tozda. Zaradi pogostih okvar na strojih smo si morali pomagati z nadurami, nekaj delavcev pa že vse leto dela v treh izmenah.«

Anton Godec

Ludvik Robin

Franc Hirtl

Feliks Smolar

Alojz Karničnik

Alojz Horvat

Alojz Knez

Adalbert Potočnik

Danijel Praprotnik

Stefan Vovk

Vladimir Rac, ravnatelj tozda Jeklarna:

»Rekorden rezultat v septembru smo dosegli predvsem po zaslugi nove topilnice, kjer je bila produktivnost za 12% višja kot v prejšnjih mesecih. Dosegli smo jo, ker so se ljudje že vrnili z

stvenih delavcev. V septembru smo dosegli rezultat, ki presega dosežke v prejšnjih mesecih še v precejšnji meri na račun intenzivnejšega dela v zadnjih dneh meseca. V prihodnje si bomo bolj prizadevali za izpolnjevanje plana po dekadah.«

K dobrim septembrskim rezultatom mehanskih tozdov je pripomogla tudi Kalinica. Po generalnem remontu štirih peči (plačali so ga Stroj in deli) in z rekonstrukcijo obeh plošč se je zmogljivost toplotne obdelave močno povečala. V Kalinici se držijo tudi dogovora: prednost namenski proizvodnji in izvozu, nato pa izdelki za domače kupce.

dopustov, agregati so delali brez zastojev, dobrega vložka je bilo dovolj, uspeh pa so rodile tudi organizacijske in kadrovske spremembe, ki smo jih uvedli že pred časom. V prihodnje si bomo v Jeklarni prizadevali predvsem za izboljšanje kvalitete.«

Jože Lever, talilec v jeklarni II:

»V septembru smo imeli dovolj energije, surovin in metalurške-

Jože Skledar, vodja čistilnice v Jeklolivarni:

»V septembru je bila v čistilnici občutno boljša delovna disciplina kot prej. Delavce je spodbujala obljuba višjega OD, če izpolnimo cilje. Kljub temu da je bilo precej ljudi v bolniški, smo veliko naredili. Vsi smo se trudili po svojih močeh, tudi vzdrževalci, ki imajo zaradi zastarelih in močno izrabljenih strojev v na-

radi velike obremenjenosti nekaterih obdelovalnih strojev.«

Alojz Horvat, brusilec v oddelku valjev:

»V našem oddelku je septembra delo v redu potekalo. Uredili smo si proizvodni prostor, izboljšali so se medsebojni odnosi. Delo smo imeli ves mesec, zato na koncu ni bilo treba vsega reševati z nadurami.«

Alojz Knez, ravnatelj tozda Industrijski noži:

»V septembru smo presegli plan, kar je prispevek vsega kolektiva. Na ključnih strojih smo organizirali delo v treh izmenah, na skobelnem celo v štirih. Precej smo delali tudi ob sobotah in nedeljah. Prizadevamo si, da bi bili stroji kar najbolj izkoriščeni, vendar so nekateri že močno izrabljeni, zato so težave z vzdrževanjem. Posebej moram pohvaliti delavce iz tozdov spremeljajočih dejavnosti, ki so se trudili skupaj z nami, vzdrževalce, kontrolorje kakovosti, pa tudi delavce v špediciji.«

Danijel Praprotnik, ravnatelj tozda Vzmetarna:

»V tozdu smo izboljšali disciplino in povečali izkoristek delovnega časa in s tem močno dvignili produktivnost, tako da je na račun fizičnega dela ne bo mogoče več zviševati, ampak le z mehanizacijo in avtomatizacijo.

V septembru smo imeli dovolj vložnega materiala in tudi naročil, v prihodnje pa nam obojega primanjkuje. V Vzmetarni smo pripravljene delati, to smo že dokazali, od Valjarne in Komerciale pa je odvisno, ali bomo imeli v prihodnjih mesecih dovolj dela.«

Stefan Vovk, ravnatelj tozda TRO:

»Kdor pozna TRO, ve, da je kolektiv discipliniran in da je že pred ukrepi delal dobro. Smo pa septembra več naredili za izvoz. Obljubljeni stimulacija je za odtenek še izboljšala prizadevanja za boljše delo. V tem vzdušju delamo tudi naprej in pričakujemo za oktober podoben rezultat.«

Pripravili Helena Merkač in Mojca Potočnik

Eden prvih z zadnjega

Vem, da je vrednih vse pohvale za septembrski izvoz, ko smo v železarni z združenimi močmi dosegli cilje, veliko: od tistega prvega, ki odpre vrata vagonu starega železa, do inženirja in nenazadnje onega z repa fabriške verige v špediciji. Ne vem, koga izbrati. Se odločim za prvega takega z zadnjega Alojza Pačnika, vodjo odpreme za domači trg v špediciji, tozđ Komerciala. On pomaha vagonu ali tovornjaku z našim jeklom in šele s tem je zagotovo: šlo je, prodali smo, denar bo!

Pravi, da preden pomaha, so roke polne dela. Odpremiti ne pomeni samo naprej spraviti, treba je robo prevzeti od tozda, jo stehati, prekontrolirati, embalarati in šele nato odpremiti, šele zdaj odpotuje.

Alojz Pačnik

»Ne bi bilo tako hudo, če ne bi vsi tozdi čakali na konec meseca, če bi se bolj držali rokov. Tako pa pade vse na zadnje dni, ko je resnično težko delati. Septembra je bilo sploh nenavadno naporno. Šli smo zvečer na šiht, delali smo po več ur skupaj, nekateri tudi po 16 ur, večkrat smo morali ljudi klicati tudi ob treh zjutraj, v soboto, nedeljo. Ni čuda, ko pa nam je npr. tozđ Stroji in deli do 20. septembra odpremil le 32% izdelkov, vse drugo šele po tem, in to izdelkov, ki zahtevajo v špediciji še veliko dela, predvsem natančnega embalaranja. Bilo je res naporno!

Ne da toži, le pravi, kako je v špediciji.

»Ne gre drugače, na šiht prihajam vsak dan ob pol šestih. Ne zato, da bi več zaslužil, ker so tiste ure prostovoljne, enostavno zato, da se mi potem med šihatom laže godi. Že ob šestih prevzemniki kar čakajo, kaj bodo dobili za prevoz. V našem interesu je, da se čimprej vrnejo in pripeljejo robo za železarno, npr. legure za topilnico, in je dobro, da čimprej odpeljejo. Vsak dan ob šestih že kličejo Storitve, Viator, Vektor in Avto-prevoz. Jaz moram že vse prej pripraviti, pregledati, paziti, da ne peljeta dva različna tovornjaka enemu odjemniku, če ni treba. Nabava se vključi že prejšnji dan, da potem isti tovornjak robo k nam tudi pripelje.«

Na tri strani ima opravka z ljudmi.

Najprej vsak dan s tistimi za odpremo po tozdi. »Poznam vse tozde in imam pregled nad vsemi izdelki, ki jih prodajajo, tako praktično poznam celo fabriko. Spoznal sem jo tako, da sem si zato, da smo lahko naročali ustrezno embalažo, hodil izdelke ogledovat v tozde.«

Drugi njegovi stiki so s prevozniki in tretji s podrejenimi. Pride med pogovorom eden teh in mu reče: »Daj tri vagone noter,« kot bi rekel: »Prinesi kladivo.« Ko oni gre, takoj razloži: »Poskušamo čimbolj izkoriščati prevozna sredstva. Če imamo navaden prevoz, uporabimo vagon, ki pripeljejo staro železo, da robo tudi odpeljejo.«

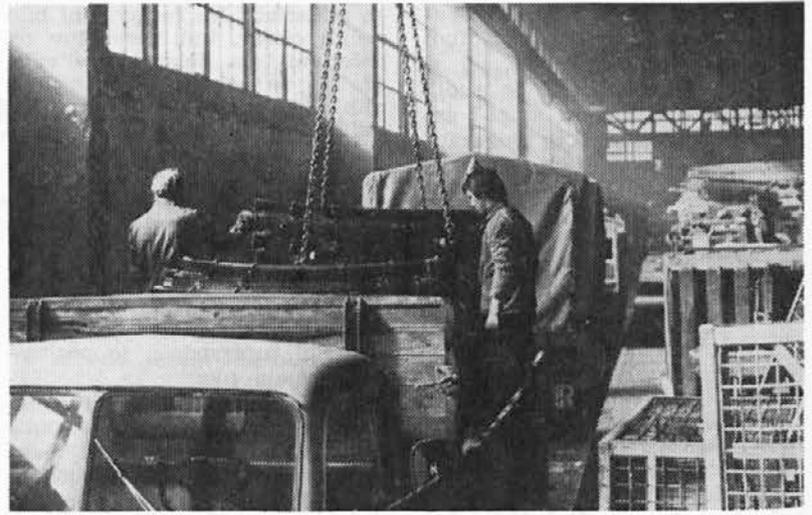
Ga vprašam, če rad dela z ljudmi.

»Da. Problemov z ljudmi nikoli nisem imel. Če je delo dobro organizirano, je vse v redu. Za svoje delavce lahko rečem, da so pridni. Zato me moti, da so pod poprečjem OD železarne, smatram, da bi za tako naporno delo morali biti bolje plačani. Tudi z drugimi notranjimi in zunanjimi sodelavci nimam težav. Kličejo me iz Makedonije, od vsepovsod. Odgovornost je zato velika.«

Vprašam, če z njo tudi občutek pomembnosti.

»Da, prav ponosen sem, da sem leta 1958 prišel v železarno in da zdaj že dve leti opravljam to zahtevno delo. Ob vseh težavah imam veselje, najbrž sem na pravem delovnem mestu, saj rad delam z ljudmi in rad hodim na šiht.«

Mu rečem, da je to zelo veliko, rad iti na šiht. Potem je vse laže.

Gneča v špediciji

»Gotovo, saj drugače ne bi mogel zdržati.«

Pravim, da je za nov dan, tako naporen kot njegov, dobro popoldne nabrati novih moči.

»Popoldne si najbolj živce spočijem pri čebelah. Imam okrog 30 panjev, malo vrta, sadja. Toda večkrat še popoldne nimam mira. Če se recimo tovrnjak od drugod zamudi kje na poti in pride v železarno po drugi uri, me pokličejo in grem na šiht.«

Še rečem, da je moj oče tudi čebelar in si mislim: veliko govori o svojem napornem delu, bo kdo mislil, da pretirava. Zagotovo ne. Le pravi, da je zahtevno, in da bi bil čas za špedicijo nekaj narediti. Za zdaj ji ostaja le železna volja in njemu veselje, veliko veselje do dela. To je bistveno. Samo zato je septembra zmozel in zaradi takih je zmoгла železarna.

Helena Merkač

Ivanka Prislan, KSZ
Branka Majdič, PFS
Danica Mlačnik, PFS

ODBOR SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Dušan Draučbaher, Jeklarna
Danilo Tušek, Jeklolivarna
Alojz Hrašaj, Valjarna
Branko Oder, Kovačnica
Herman Pečovnik, Jeklovlek
Leopold Jurčič, Kalilnica
Jože Mravljak, Orodjarna
Anton Repotočnik, Stroji in deli
Marjan Kašnik, Industrijski noži
Irena Golob, Pnevmatični stroji
Danilo Rezar, Vzmetarna
Ivan Kordež, TRO
Marjan Ločičnik, Kovinarstvo
Janko Miklavc, Armature
Hristivoje Miljković, Bratstvo
Jože Miklavc, Energija
Alfonz Pavšer, ETS
Vid Rataj, SGV
Drago Šuler, Transport
Ernest Arih, PII
Ivan Koren, RPT
Ivan Camlek, Komerciala
Franc Piko, Kontrola kakovosti
Boris Fabijan, Družbeni standard
Marija Vastl, Računovodstvo
Drago Kerbev, Gospodarjenje
Marija Potočnik, KSZ
Bojana Mlakar, PFS

SKUPNA DISCIPLINSKA KOMISIJA

Justin Medved, Stroji in deli — predsednik
Ivan Krof, SGV — namestnik predsednika
Franc Rotar, KSZ — namestnik predsednika
Oto Hafner, Jeklarna
Ivan Pogorevnik, Jeklarna
Franc Orter, Jeklolivarna
Jože Skledar, Jeklolivarna
Stanislav Rus, Valjarna
Franc Slemenjak, Valjarna
Ivan Cifer, Kovačnica
Peter Jamer, Kovačnica
Jakob Kobovc, Jeklovlek
Andrej Sumah, Jeklovlek
Maks Paradiž, Kalilnica
Peter Prikeržnik, Kalilnica
Leopold Kobolt, Orodjarna
Stanko Mlinar, Orodjarna
Miha Hovnik, Stroji in deli
Majda Horjak, Industrijski noži
Ivanka Kunc, Industrijski noži
Gabrijela Kaker, Pnevmatični stroji
Stanko Tušek, Pnevmatični stroji
Dragutin Kočet, Vzmetarna
Jože Cizerl, Vzmetarna
Jože Lapuh, TRO
Ivan Mlinar, TRO
Ferdinand Kotnik, Energija
Ivan Pavše, Energija

Novi samoupravni organi delovne organizacije

Predsednik Jože Trokšar, Jeklovlek, namestnik Alfonz Polajner, ETS, člani:

Janez Klančnik, Jeklarna
Stanislav Kompan, Jeklarna
Janez Lipnik, Jeklarna
Peter Dobrovnik, Jeklolivarna
Rajmund Jamnik, Jeklolivarna
Zlatko Lajtinger, Jeklolivarna
Branko Žunec, Jeklolivarna
Mijo Umek, Jeklolivarna
Oto Pur, Valjarna
Alojz Škalič, Valjarna
Vladimir Hrnčič, Kovačnica
Miha Ošlak, Kovačnica
Ivan Rutar, Jeklovlek
Anton Kralj, Kalilnica
Karel Krof, Kalilnica
Zdravko Petek, Orodjarna
Davorin Turkuš, Orodjarna
Franc Jelen, II., Stroji in deli
Alojz Kušej, Stroji in deli
Feliks Špes, Stroji in deli
Miha Vremec, Stroji in deli
Peter Janko, Industrijski noži
Leopold Ranc, Industrijski noži
Dominik Jelen, Pnevmatični stroji
Rafael Plestenjak, Pnevmatični stroji
Jože Grobelnik, Vzmetarna
Srečko Selišnik, Vzmetarna
Adi Potočnik, TRO
Emil Ramadanovič, TRO

Avgust Vačun, TRO
Izidor Matko, Kovinarstvo
Anka Rakun, Kovinarstvo
Slavko Strmčnik, Armature
Rupert Sajavec, Armature
Novak Mišič, Bratstvo
Dragiša Pešič, Bratstvo
Slavko Kobal, Energija
Srečko Penec, Energija
Rudolf Košuta, ETS
Anton Pungartnik, SGV
Ferdinand Franc, SGV
Franc Gostenčnik, IV., SGV
Hinko Lasnik, SGV
Pavel Buhvald, Transport
Jože Dornik, Transport
Milan Butolen, PII
Olga Radovič, PII
Đorđe Dobi, RPT
Ivan Globočnik, RPT
Stanko Golob, Komerciala
Ivan Koren, Komerciala
Ivan Forstner, Kontrola kakovosti
Filip Merkač, Kontrola kakovosti
Jože Mezner, Družbeni standard
Mihael Škufca, Družbeni standard
Stefan Gerdej, Računovodstvo
Marjana Kamnik, Računovodstvo
Stojan Gerdej, Gospodarjenje
Mirko Kristan, Gospodarjenje
Bojan Kranjc, KSZ

Jože Konič, ETS
 Darko Šrot, ETS
 Jože Čas, SGV
 Alojz Nedog, Transport
 Jože Zlebnik, Transport
 Karmen Dobrovnik, PII
 Edvard Tratnik, PII
 Alojzija Barbič, RPT
 Jože Gradišnik, RPT
 Adam Hajzer, Komerciala
 Majda Potočnik, Komerciala
 Vinko Žmavcer, Kontrola kakovosti
 Majda Hažič, Kontrola kakovosti
 Jožica Ačko, Družbeni standard
 Mirko Angeli, Družbeni standard
 Marjeta Čegovnik, Računovodstvo
 Ivanka Oder, Računovodstvo
 Miran Cokan, Gospodarjenje
 Mirko Štruc, Gospodarjenje
 Jelka Jamšek, KSZ
 Bernarda Maze, PFS
 Magda Piko, PFS

Zunanji člani:

Majda Gabrovac
 Ivan Permanšek
 Alojz Plešivčnik
 Janez Zvikart
 Jože Berložnik

Odbor za poslovanje: predsednik Milan Pavič, tozd Kontrola kakovosti, namestnik predsednika Marjan Senica, tozd Stroji in deli, člani: Franc Hartman, tozd Valjarna, Franc Ratej, tozd Jeklovlek, Franc Fajmut, tozd TRO, Herman Lesjak, tozd SGV, Franc Hrastnik, tozd RPT, Mira Blodnik, tozd Komerciala, Ivica Znidar, Gospodarjenje.

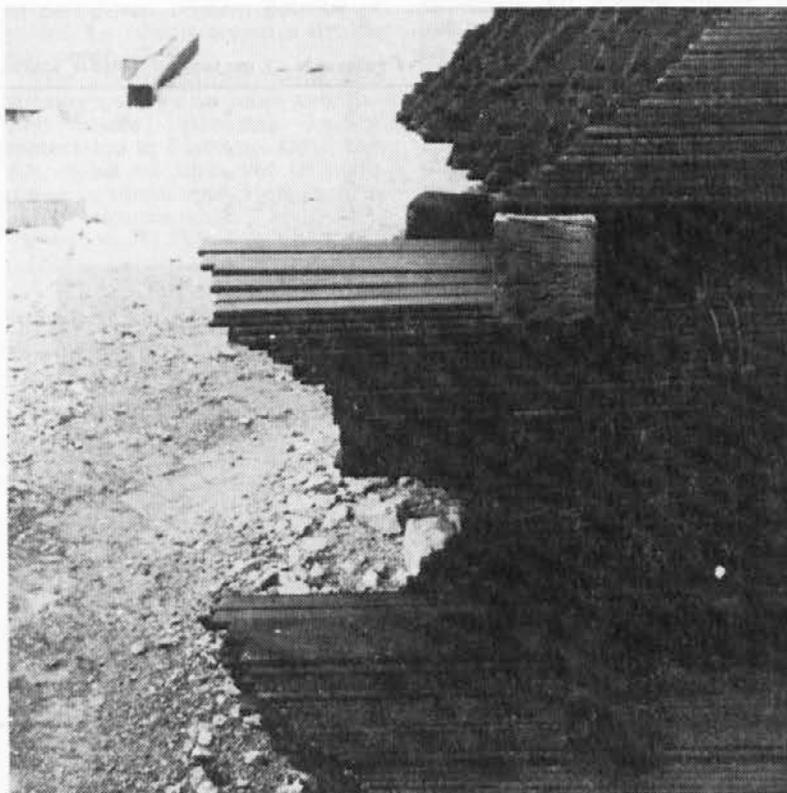
Odbor za informiranje: predsednik Rudi Mlinar, tozd Stroji in deli, namestnik Boris Jocič, tozd RPT, člani: Jože Jurak, tozd Jeklarna, Franjo Kocen, tozd Kovačnica, Stanka Lipuš, tozd Jeklovlek, Jože Verhnjak, tozd Armature, Gašper Starc, tozd ETS, Anton Cifer, tozd Transport, Ivica Švarc, Gospodarjenje.

Odbor za kadre in splošne zadeve: predsednik Mirko Kristan, Gospodarjenje, namestnik predsednika Robert Jamšek, tozd Energija, člani: Svetislav Andrič, tozd Jeklarna, Jože Breznik, tozd Jeklolivarna, Anton Rotovnik, tozd Valjarna, Vlado Novinšek, tozd Pnevmatični stroji, Peter Šnajder, tozd Vzmetarna, Mirko Verdnik, tozd SGV, Eleonora Gladež, KSZ.

Odbor za dohodkovna vprašanja: predsednik Drago Pečnik, tozd TRO, namestnik predsednika Anton Maklin, Računovodstvo, člani: Leon Prosenec, tozd Jeklarna, Tone Motnik, tozd Orodjarna, Božo Štalekar, tozd Pnevmatični stroji, Ivan Vušnik, tozd ETS, Franc Krauser, tozd SGV, Anton Rus, PFS, Ivan Pungartnik, tozd Kovačnica.

Finančni odbor: predsednica Lizička Pandev, tozd PII, namestnik predsednice Aleksander Jug, tozd RPT, člani: Franc Košak, tozd Jeklolivarna, Miloš Jurak, tozd Jeklovlek, Milan Slatinšek, tozd Pnevmatični stroji, Jože Cesnik, tozd SGV, Marta Igerc, Računovodstvo, Alenka Dolinšek, Gospodarjenje, Nada Matija, PFS.

Odbor za družbeni standard: predsednik Franc Gnamuš, tozd Transport, namestnica predsednika Rezka Čiunik, PFS, člani: Metka Jevšnikar, tozd Jeklarna, Jakob Logar, tozd Valjarna, Jože Mesner, tozd Jeklovlek, Jože Balazič, tozd TRO, Anton Prevorčič, tozd Energija, Ludevika Pavše, tozd Družbeni standard, Andrej Kladnik, tozd Pnevmatični stroji.

Izseki

Odbor za varstvo pri delu: predsednik Ivan Hočevar, tozd ETS, namestnik predsednika Dušan Stojčič, tozd Valjarna, člani: Rajmund Jamnik, tozd Jeklolivarna, Alojz Spanžel, tozd Jeklovlek, Zlatko Kivač, tozd Kalilnica, Stefan Mešnjak, tozd Orodjarna, Danijel Merkač, tozd Stroji in deli, Franc Sagernik, tozd Energija, Peter Steharnik, tozd PII.

Odbor za razvoj: predsednik Alojz Hrastnik, tozd SGV, namestnik predsednika Vlado Macur, tozd Jeklarna, člani: Marjan Blažič, tozd Valjarna, Vinko Amon, tozd Stroji in deli, Mit-

ja Živič, tozd ETS, Dušan Vodeb, tozd PII, Milan Švajger, tozd RPT, Jože Zlof, tozd Kontrola kakovosti, Ludvik Grašič, tozd Industrijski noži.

Odbor za proizvodnjo: predsednik Jože Golob, tozd TRO, namestnik predsednika Franc Šisernik, tozd Pnevmatični stroji, člani: Alojz Rozman, tozd Jeklarna, Maks Urnaut, tozd Jeklolivarna, Stanko Triglav, tozd Valjarna, Franc Koren, tozd Kovačnica, Pavel Krivograd, tozd Stroji in deli, Janko Torej, tozd ETS, Avgust Verčko, Gospodarjenje.

O naši inovativnosti

Pri množičnosti inovacij že od leta 1982 stagniramo (glej tabeli 1 in 2). Letos kaže, da bo odobrenih nekoliko več inovacij kot lani, vendar to ne pomeni znatnejšega napredka množične ustvarjalnosti.

Doslej je bila glavna pomanjkljivost pri reševanju inovacij

preslaba zasedenost službe za inovacije, kjer so se kopičili nereseni predlogi. Ta pomanjkljivost je bila letos odpravljena. Žal pa je zadnji čas opaziti, da komisije za gospodarjenje v tozdih zelo dolgo (več mesecev) ne rešijo dostavljenih predlogov. Obstajajo tudi posamezni primeri zavla-

čevanja oziroma odrekanja pravic avtorjem. Seveda pa takšnih primerov ni veliko in na splošno lahko ugotovimo, da je naravnost tozdv pri reševanju inovacij dobra.

Med avtorji prevladujejo t.i. srednji in višji kadri in značilnost tega stanja je tudi dokaj visoka vrednost ustvarjenih inovacij. Z gospodarskega stališča je to dobro, manj pa je takšno stanje zaželeno z družbenega stališča. Stremeti bi morali namreč za tem, da bi bile med avtorji kolikor toliko enakomerno zastopane vse strukture glede na številčnost. Sele tedaj bomo lahko govorili o večji množičnosti. Sedaj imamo opraviti s stanjem, ko je najmnožičnejša struktura, to so delavci na obdelavi materiala, najslabše zastopana med inovatorji, med njimi pa najdemo največ vodstvenih delavcev od delovodij dalje in delavcev na obdelavi informacij. Čeprav takšno stanje po drugi strani ni nič slabega, saj lahko sklepamo, da najspodobnejši le napredujejo, pa bi si morali vendarle prizadevati, da bi najštevilnejšo strukturo čimbolj pritegnili k ustvarjalnemu delu.

Če analiziramo vzroke, bi veljalo razmisliti o naslednjem.

Razlika v usposobljenosti med delavci na obdelavi materiala in drugimi.

Te razlike bodo še vedno obstajale in jih ni moč odpraviti, vprašanje je tudi, če bi bilo to smiselno. Seveda pa jih lahko zmanjšamo, toda samo tako, da dvignemo »nižjo raven«, vsaka drugačna egalizacija bi bila vprašljiva. Seveda pa moramo pričakovati, da bo zaradi teh razlik še vedno sorazmerno več inovatorjev iz vrst vodstvenih delavcev in delavcev na obdelavi informacij.

Utesnjevanje ustvarjalnosti zaradi norm. Problem ni preprost. Najbrž si ne moremo privoščiti preprosto odpraviti norme, da bi povečali iniciativnost pri ustvarjalnosti, še zlasti, ker ta vzročna zveza ni kdovekaj trdna, rezultat pa ne bi bil toliko v povečanju ustvarjalnosti kot v evidentiranju inovacij, ki so sedaj skrite. Najbrž lahko rečemo, da bomo imeli s protislovji, ki jih povzročajo norme, še dolgo opraviti.

Velik del OD, odvisen od norme. Problem bi bilo treba teme-

TABELA 1

Leto	Št. odobrenih inovacij	Povečani dohodek	Posebna nadomestila
1974	6	1,889.005	55.342
1975	5	1,079.780	23.420
1976	27	6,983.455	179.409
1977	23	8,697.769	242.351
1978	28	10,592.907	281.000
1979	67	50,955.738	858.833
1980	59	66,784.437	913.748
1981	119	190,283.459	2,884.158
1982	112	174,497.902	3,472.921
1983	118	281,374.875	4,804.878

Stanje inovacijskih predlogov z vključno dnem 10/9-1984 pa je prikazano v naslednji tabeli.

TABELA 2

TOZD (DS)	Štev. odobrenih	Štev. zavrnjenih	Povečani dohodek	Nadomestilo	V reševanju	V uvažanju	V obd. v službi
Jeklarna	12	2	22.061.222	510.334	5	3	4
Jeklolivarna	4	1	13.876.676	402.221	3	/	1
Valjarna	10	8	34.545.189	552.045	3	4	
Kovačnica	6	2	58.788.548	925.227	/	3	
Jeklovlek	1	1	1.641.461	63.371	-1	1	
Kalilnica	1	/	443.037	29.688	1	4	
Stroji in deli	8	3	33.276.107	623.766	16	3	1
Orodjarna	1	/	.	5.000	/	/	1
Ind. noži	1	1	20.382	2.797	1	/	1
Pnevm. stroji	8	3	352.384	59.246	2	1	1
Vzmetarna	3	/	1.005.430	98.459	2	1	1
Rezalno orodje	19	/	13.540.860	706.147	/	/	2
Kovinarstvo	7	2	102.140	57.669	2	1	
Armature	6	3	1.562.614	72.068	2	/	
SGV	2	/	460.376	24.047	/	/	1
Energija	1	3	235.872	14.514	/	/	
ETS	1	3	/	11.000	1	/	2
RPT	2	1	481.314	35.257	/	1	
Gospodarjenje	5	/	4.346.048	165.512	1	/	
TSD					1		
Skupaj	98	33	186.739.610	4.358.368	41	22	15

ljito preučiti in je tesno povezan z razmerjem med kolektivno in individualno stimulacijo. S stališča ustvarjalnosti vse govori v prid čim večjemu deležu kolektivne in čim manjšemu deležu individualne stimulacije, seveda pa po drugi strani prevelik delež kolektivne stimulacije na takšen ali drugačen način vodi v uravnolovko. Prizadevati bi si morali vzpostaviti takšno razmerje, kjer bi sleherni delavec bil motiviran predvsem za doseg skupnega cilja, obenem pa bi se morali manj in bolj učinkoviti posamezniki pri prejemkih ločevati glede na učinkovitost.

Odtujitev od končnega rezultata. Prizadevati bi si morali, da

bi sleherni delavec, ki opravlja določeno operacijo oziroma izdeluje določen izdelek, videl tudi končni rezultat svojega dela. To bi mu dalo večje možnosti, da bi opravljal delo bolj gospodarno in boljše. Neusmiljeno bi morali preganjati vzklike, kot so: »opravi svoje delo, drugo te naj pa ne briga«, ali: »ti si za to, da delaš, jaz pa za to, da zate mislim«, in podobno.

Odpor do pisanja. Najbrž ne bi smel biti problem, nekoga v delovni skupini zadolžiti za pomoč pri sestavljanju prijavi.

Počasnost reševanja. Res najbrž ta pomanjkljivost nekoliko odvrta ljudi od prijavljanja inovacij, zlasti tistih, kjer se pričauje

kuje manj, saj je jasno, da je na veliki znesek laže dalj časa počakati. Često je slišati tudi pregovor, da kdor hitro da, dvakrat da. Vendar v našem sistemu, ko se vse rešuje na kolektivnih samoupravnih organih, hitreje ne gre. Strokovna služba pa, odkar je okrepljena, rešuje inovacije bolj ažurno.

Da bi povečali množičnost, bo potrebna širša in dobro pripravljena akcija. To nalogo si je zadal strokovni kolegij za kadre. Najbrž ne bo treba malo truda, da bo večina nadomestila rutinski odnos do dela z ustvarjalnim.

Franjo Krivec,
vodja službe za inovacije

MNENJA DELAVCEV:

O alkoholu in alkoholizmu

Alkohol spremlja človeštvo že od njegovih korenin. Sam po sebi ni zlo. Do določene mere in v obliki dobre naravne pijače organizmu celo koristi. Zlo pa je v tem, da vpliva na delovanje možganskih in živčnih celic in bodisi kot poživilo, uspavalo ali mamilo spremeni človekovo reagiranje tudi že v manjših količinah. Kdor je pod vplivom alkohola, torej ni v enaki meri sposoben za delo kot trezen in dela manj učinkovito in manj varno. Zato za alkohol ni prostora na delovnem mestu.

V alkoholu pa je še druga, življenjsko nevarna past: človeka, ki mu postane prijatelj, zasvoji, da ne more več živeti brez nje, potem pa mu počasi najeda zdravje, mu onemogoča sožitje z drugimi in ga nazadnje ugonobi. Alkoholikova pot je še toliko bolj grozljiva, ker je sam v svoji alkoholni zaslepljenosti ne vidi in ne prizna, da že stopa po njej.

Čeprav se še tako zavedamo nevarnosti, ki jih prinaša alkohol, pa ga ni mogoče ukiniti. Od nje ga ima korist družba (davki, de-

lovna mesta), posamezniki pa užitek. V mesecu boja proti alkoholizmu želimo doseči vsaj to, da bi se kot narod in posamezniki zavedli nevarnosti pitja alkohola in ga omejili.

Le kdor je dovolj močan, da se more držati svoje mere, se mu ni treba bati alkohola. Toda kdo zmore povsod in vselej prav oceniti svojo moč?!

Tokrat torej objavljamo nekaj mnenj in izkušenj naših delavcev v zvezi z alkoholom in alkoholizmom.

Rihard Čas, koordinator proizvodnje in materiala v RPT:

»Alkohol v zmernih mejah ni škodljiv. Prija npr. deci vina po jedi. Nevaren pa je, ker se mnogi ne znajo obvladati in ga pijejo čez mero. Zanje poti nazaj ni ali pa je zelo težka. Poznam zdravljenе alkoholike in vidim, kako se počutijo v družbi, ki se veseli ob vinu, sami pa si smejo privoščiti le sok in kislo vodo.

Skrbi me, ker se strašno širi uživanje alkohola med mladino.

Kar je prepovedano, je privlačno, alkohol pa je past, pred katero bi morali mladino obvarovati. Mislim, da štipendije niso dobro razdeljene. Dobivajo jih mnogi, ki denarja ne potrebujejo za preživljanje, pa ga porabijo za alkohol in cigarete.

Pozabljam tudi, da alkoholizem močno obremenjuje zdravstvo. Veliko bolniških je zaradi

Rihard Čas

pijančevanja, še več pa je stroškov zaradi nesreč in poškodb, ki jih povzročijo alkohol, da ne govorim o infarktu, ki je pogosto posledica pitja alkohola in kajenja.

Veseli me, da smo v železarni omejili pitje alkohola, žal pa to zunaj nje ni mogoče. Bife na avtobusni postaji ga npr. ponuja delavcem že zjutraj pred šihom.«

Edita Golob, referentka za surovine in material v Računovodstvu:

»Sem velika nasprotnica alkohola, čeprav nisem popolna abstinentska. Popijem kdaj kaj v družbi. Mislim pa, da ni prav, da bi pili med delom. Z ukrepi bomo pitje omejili, gotovo pa ga ne bomo povsem odpravili, posebno v težjih obratih ne. Ponekod so

Edita Golob

imeli navado, da so stalno pomalem pili med delom. Ko je konec šihata, je tak človek spet žejen, na poti domov skoči na pivo, doma pa ne more jesti, ker mu pijača prežene občutek lakote. Ni mi treba govoriti o prepirih in razdori v družinah, ki nastanejo zaradi tega, tak način življenja pa tudi uničuje zdravje.

Ne zdi se mi prav, da se lahko alkoholiki že mladi upokojijo, nekdo, ki je resnično bolan zaradi dela, pa tako težko doseže invalidsko upokojevanje. Alkoholike bi morali bolj strogo prijeti in zahtevati zdravljenje, čeprav menim, da nekemu, ki sam nima volje, nobeno zdravljenje ne pomaga in je vsak dinar, vložen v to, čista izguba. Zato se mi zdi še toliko bolj pomembno preprečevanje alkoholizma pri mladih. Ne vem, zakaj ne bi mogli prepovedati točenja alkoholnih pijač mladoletnim, predvsem šolarjem.«

Ivan Ivartnik, delovodja na pripravi vložka v Jeklarni:

»Pijan človek ni sposoben za delo, ob tem pa še spravlja v nevarnost sebe in druge. Previdnost je še posebno potrebna pri nas, ko ima vsak delavec opravka s transportnimi napravami, bodisi žerjavovodja, šofer ali privezovalec.

Na delovnem mestu se ne opijajo, čeprav se je večias dogajalo tudi to, vprašanje pa je, kako ravnati s človekom, ki pride na delo pijan. Ali ga mirno poslati domov in mu dati dopust ali pa ga nagnati in mu pisati plavega ali ga celo suspendirati, še posebej, če ti manjka ljudi. Iz dosedanjih izkušenj sklepam, da še največ zaleže pameten pogovor, seveda tedaj, ko je delavec trezen. Takoj spreobrniti ga seveda ne moreš, veliko je že, če

Ivan Ivartnik

dosežeš, da hodi trezen na šiht. Huje pa je, če se opija vodstveni delavec. To je pravo pohujšanje za druge delavce.

Nasploh je teže delati s pijanecem kot z lenuhom. Leni ti je vsaj vedno na razpolago, kdor pa pije, se ti bo napil ravno tedaj, kadar ga najbolj potrebuješ.»

Milan Šteharnik, vodja modelne mizarne v Jeklolivarni:

»V železarni je bilo močno razpaseno pitje alkohola. Kozarec za rojstni dan ali god še ne pomeni pijančevanja, res pa je, da tisti, ki so nagnjeni k temu, ob takih priložnostih popijejo več. Ti potem nadaljujejo s pitjem še po šihitu in že niso daleč od tega, da postanejo alkoholiki.

Milan Šteharnik

Alkoholizem je veliko družbeno zlo, družba pa je veliko sama kriva, da ga imamo. Če bi ga hoteli odpraviti, bi morali povsem spremeniti naš način življenja. Ni treba, da vsako praznovanje spremlja alkohol. Ne praznujemo vedno doma. Če pa gremo na cesto pod vplivom alkohola, že spravljamo v nevarnost sebe in druge.

Z alkoholiki so velike težave. Najhuje je to, ker nobeden ne prizna, da pije. Zdravljenje, ki je zelo drago, bi morali bolj resno jemati. Tisti, ki potem ponovno začnejo piti, bi morali povrniti stroške zdravljenja, da bi vedeli, koliko je družba vložila zanje.»

Jože Stopar, avtogeni rezalec v čistilnici Jeklolivarne:

»Bil sem alkoholik. Pil sem toliko, da sem imel težave. Pretepal sem se v družbi, doma sem bil surov z ženo in otroki. Vse to me je prisililo, da sem se šel zdraviti. Šesttedensko zdravljenje na Pohorju je bilo zame uspešno. Zdaj zmerno pijem, in to samo, kadar nisem na šihitu. Imam svojo mero — vem, kdaj mi je zadosti, da

se ne opijem. Nimam potrebe po pijači. Le včasih gremo z družbo kaj popit.

Vem, kaj je biti alkoholik, zato si takega stanja ne želim več. Zaradi pijače prikrajšaš družino materialno in čustveno. Če si trezen, delaš na šihitu več in bolje, doma te otroci spoštujejo, v družini je razumevanje.

Jože Stopar

Pijača lahko zasvoji vsakogar, ne glede na poklic in izobrazbo. Alkoholiki naredijo veliko slabega, zato bi morali od vseh ostro zahtevati zdravljenje.»

Alojz Čeh, električar specialist v tozdu ETS:

»Med Slovenci je veliko alkoholikov. Mislim, da zato, ker nimamo prave pivske kulture. Drugi narodi popijejo veliko alkoholnih pijač, pa imajo manj alkoholikov kot mi. Kulturno pitje ne škodi, vprašanje pa je kako je z alkoholom na delovnem mestu. Na Češkem je dovoljeno piti tudi pivo tudi med delom, po drugi strani pa imajo zelo ostre kazni, če se kdo opije (opomba: dovoljeno je pivo z nizkim odstotkom alkohola).

Pri nas v delavnici nimamo alkoholikov. Imeli smo navado, da smo popili kozarec na zdravje, če je kdo praznoval, zdaj pa smo tudi to opustili. Zdaj gremo ob taki priložnosti na kozareček po šihitu.

Alojz Čeh

Menim, da pijača v zmernih mejah ni škodljiva. Silce tudi med šihitom naredi neprimerno manj škode kot zgrešene investicije in strojelomi, napravljeni iz malomarnosti in slabega odnosa do naprav.»

Zvonko Erjavec, projektni inženir za energetiko v PII:

»Alkoholizem je v sodobni družbi stvarnost. Vsa širokopotezna prizadevanja za omilitev škodljivih posledic, ki jih prina-

ša družbi ali posameznikom, so kot boj z mlino na veter. Družbene akcije imajo priložnostni značaj, uspešni so le redki posamezniki. Ob dnevih boja proti alkoholizmu pišemo prispevke, proste spise, strokovne članke in rišemo plakate, kar naj bi osveščalo človeka. Po svoje si prizadevajo še medicinski strokovnjaki. Nemočni pa smo, ko hočemo odpraviti osnovne vzroke alkoholizma, kot so nezadovoljstvo in osebne stiske.

Nasprotno pa je akcija opozicije, ki dviguje pivsko kulturo naroda (ta snubi nove in nove pive in služi velike denarje), bolj usklajena, stalna in ima jasnejše cilje.

Ni nam torej popolnoma jasno, kaj hočemo kot družba. Kompromis ni prava rešitev.

Črnogledost glede alkoholizma je upravičena, kajti jasno je, kdo pije in kdo plača!«

Pripravila Mojca Potočnik

Analiza vrednosti – možnost za zmanjšanje stroškov

Uvod

V Železarni Ravne smo septembra sprejeli vrsto ukrepov za izboljšanje poslovnih rezultatov. Namen le-teh je, kot je najbrž znano in je razvidno že iz naziva, izboljšati poslovne rezultate, ki bi lahko bili precej boljši, če bi izkoristili vse naše notranje rezerve. Obstaja množica metod, ki nam omogočajo povečati našo proizvodnost, gospodarnost in v končni fazi donosnost. Zelen bi predstaviti eno izmed njih, in sicer metodo za sistematično zniževanje stroškov. Leta se imenuje vrednostna analiza, v Železarni Ravne in širše pa je vse pre malo poznana in zato tudi pre malo izkoriščena.

Kaj je vrednostna analiza?

Vrednostna analiza je organiziran in ustvarjalen delovni pristop, katerega cilj je, da sistematično ugotavlja funkcije, ki jih je treba uresničiti v izdelku ali storitvi, pri čemer pa racionalno zmanjšuje stroške, ki prispevajo k vrednosti: uporabnosti, trajanju in videzu (podobi) izdelka ter k uporabnikovim statusnim potrebam. Je metoda za sistematično kreativno delo z namenom, da vgradimo oziroma realiziramo v izdelke le potrebne funkcije z najnižjimi stroški. Nekateri avtorji označujejo metodo za sistematično zniževanje stroškov z enotnim nazivom VREDNOSTNA ANALIZA. Drugi avtorji pa jo delijo na tri področja, in sicer:

a) VREDNOSTNA ANALIZA (Value Analysis) — se v ožjem pomenu nanaša samo na racionalizacijo izdelkov obstoječega proizvodnega programa, ki niso bili prej vrednostno analizirani, zato obstajajo možnosti za nadaljnje sistematične racionalizacije. Ponekod označujejo to metodo tudi z nazivom vrednostna kontrola (Value Control).

b) VREDNOSTNI INŽENIRING (Value Engineering) — označujemo metodo za sistematično zniževanje stroškov, ki obsega vse faze od projektiranja novih izdelkov — prototipa prek vseh tehnično in ekonomsko racionalno preučeni investicij, ki bodo povezane s proizvodnjo novega izdelka.

c) VREDNOSTNA ANALIZA POSLOVNIH SISTEMOV

Čeprav se je vrednostna analiza kot metoda za sistematično zniževanje stroškov pojavila že pred 30 leti, se je dolgo časa uporabljala izključno za racionalizacijo izdelkov in investicijskih objektov. Šele v drugi polovici 60 let so jo začeli uporabljati tudi na področju racionalizacije splošnih — indirektnih stroškov, ki se nanašajo na organizacijsko strukturo, postopke upravljanja, informacijske sisteme, poslovno dokumentacijo itd.

Bistvo vrednostne analize izrazi-mo z naslednjo enačbo:

$$\text{Vrednost} = \frac{\text{Funkcija}}{\text{Stroški}}$$

Iz enačbe je razvidno, da lahko povečamo vrednost izdelka na različne načine, če povečujemo števec ali zmanjšujemo imenovalce oziroma oboje hkrati. Poglejmo si nekaj možnih variant.

a) Ohranimo funkcije — znižamo stroške

Funkcije izdelka ohranimo, znižamo pa proizvodne stroške, ne da bi kakorkoli poslabšali kvaliteto izdelka:

$$\text{Vrednost} = \frac{\text{Funkcija} \rightarrow}{\text{Stroški} \downarrow}$$

To dosežemo s poenostavitvijo konstrukcije, zmanjšanjem dimenzij, z nadomeščanjem dražjih materialov s cenejšimi, z optimalnimi toleranca-mi kvalitete, z uporabo standarda sestavnih delov, ki jih lahko nabavljamo, s poenostavitvijo tehnoloških postopkov, z angažiranjem specializiranih kooperantov itd.

b) Izboljšamo funkcije — zadržimo stroške

Funkcijo izdelka izboljšamo, ohranimo pa enake proizvodne stroške:

$$\text{Vrednost} = \frac{\text{Funkcija} \uparrow}{\text{Stroški} \rightarrow}$$

V takem primeru lahko povečamo prodajno ceno, lahko ohranimo enako ceno in si pridobimo renome na tržišču ter naklonjenost kupcev, zaradi česar osvojimo večji delež tržišča, zmanjšamo tveganje poslovanja, povečamo serije in obseg prodaje, s tem pa znižamo fiksne stroške za enoto izdelka, izboljšamo poslovni rezultat.

c) Znižamo stroške bolj kot osiromašimo funkcije

Vrednost izdelka povečamo tudi tako, da nekoliko poslabšamo njegovo funkcionalnost, predvsem na škodo sekundarnih funkcij, pri čemer pa neprimerno bolj znižamo proizvodne stroške.

$$\text{Vrednost} = \frac{\text{Funkcija} \downarrow}{\text{Stroški} \downarrow}$$

d) Funkcije izboljšamo bolj kot povečamo stroške

Vrednost povečamo tudi tako, da sicer povečamo proizvodne stroške, pri čemer pa realiziramo nove funkcije izdelka, vendar druge nesorazmerno bolj kot prve.

$$\text{Vrednost} = \frac{\text{Funkcija} \uparrow}{\text{Stroški} \uparrow}$$

e) Izboljšamo funkcije — znižamo stroške

Z izboljšavo funkcij hkrati celo znižamo proizvodne stroške. To je

najbolj idealen primer, ko z različnimi rešitvami pri konstrukciji z oblikovanjem tehnoloških postopkov uporabo različnih materialov in podobno izboljšamo izdelek z nižjimi stroški.

$$\text{Vrednost} = \frac{\text{Funkcija} \uparrow}{\text{Stroški} \downarrow}$$

Kdaj je nastala vrednostna analiza?

Ob koncu druge svetovne vojne je Lawrence D. Miles, ki je bil zadolžen pri ameriški firmi General Electric Co., da proučuje možnosti za zamenjavo manjkajočih materialov s spremembo specifikacije materialov, konstrukcij in proizvodnih postopkov, oblikoval vrednostno analizo kot sistematično metodo za racionalno realizacijo funkcij v izdelku z najnižjimi stroški. Iz firme General Electric Co. se je vrednostna analiza razširila v 50 letih po velikih ameriških podjetjih. Proti koncu 50 let so evropski inženirji pri intenzivni povojni izgradnji Evrope prihajali v stik z ameriški inženirji, ki so že dobro obvladali metodo vrednostne analize. Tako se je že v začetku 60 let ta metoda hitro razširila po Zahodni Evropi.

V Jugoslaviji se je vrednostna analiza pojavila jeseni 1969. Najprej je novogoriška delovna organizacija MEBLO po nasvetu konsultantov norveške firme IKO angažirala angleško svetovalno firmo Value Control. V zelo kratkem času se je v tej DO vrednostna analiza zelo dobro uveljavila in dosegla zavidljive rezultate. Istočasno je na tem področju že zelo dobro zakoračila zagrebška DO Rade Končar. Zavod za organizacijo poslovanja (ZOP), Ljubljana je jeseni 1969 izdal brušuro: V. Nemeč — Vrednostna analiza, ki je služila za popularizacijo vrednostne analize na šte-

vilnih seminarjih po Sloveniji. ZOP je svetoval in konsultiral uvajanje vrednostne analize v nekaterih DO, kot so: Gorenje Velenje, Gorenje Sever, Iskra Semič, Tomos Koper in nekaterih drugih.

Kje lahko uvedemo vrednostno analizo?

Delovne organizacije, ki proizvajajo izdelke v velikih serijah ali zelo kompleksno proizvodno opremo, imajo vsekakor večje možnosti za občutne prihranke, kot majhne ali obrtne delovne organizacije.

Kljub temu pa je uvedba vrednostne analize potrebna povsod, kjer se želi čim bolj ekonomična realizacija funkcij izdelkov. Številni primeri dokazujejo, da so OZD bistveno izboljšale svoj poslovni položaj, ko so uvedle vrednostno analizo v spisek produktivističnih metod in tehnik, ki jih uporabljajo pri svojem upravljanju.

Vrednostno analizo uvajamo v OZD postopoma, pri čemer pa moramo upoštevati predvsem naslednje faze:

1. informiranje vodstva zaradi njegove vloge pri uvajanju in spremljanju vrednostne analize,
2. izbor koordinatorja za vrednostno analizo,
3. oblikovanje ekip — timov za obdelavo projektov vrednostne analize,
4. asimilacije načel upravljanja in metode vrednostne analize pri vseh kadrih, ki bodo uporabljali vrednostno analizo, kar je še posebno pomembno za izbranega koordinatorja,
5. oblikovanje specifične delovne metodologije in komunikacijskega sistema za zbiranje in posredovanje informacij.

(Konec v naslednji številki)
Aleksander Jug

Vodenje kot razumna uporaba moči in znanja

Z 2. seminarja za vodilne in vodstvene delavce

22. 10. 1984 je kadrovska služba železarne priredila letos že drugi seminar za vodilne in vodstvene delavce. Najprej je predaval dr. Veljko Rus iz Ljubljane o načinih vodenja v delovni organizaciji, po razpravi pa Ivan Žagar, član poslovodnega odbora, o ukrepih za izboljšanje poslovanja. Razprava o tej temi je potekala naslednje dni v treh skupinah. Najprej so bili na vrsti udeleženci seminarja iz metalurških tozdrov, nato oni iz obdelovalnih in vzdrževalnih, nazadnje vsi drugi iz skupnih dejavnosti in delovnih skupnosti.

O prvi temi na kratko v tem sestavku, o drugi pa z drugim naslovom.

Na kratko nima pomena povzemanje dveh predavanj, ki je pogostno primerjalo stanje na Japonskem z onim v Evropi, ZDA in pri nas ter kot ponazorila uporabljalo tudi diagrame. Prevladujoč vtis je bil, da je predavatelj znal poslušalce pritegniti in jim prikazati, da je sodobna sociologija, kadar se sproščeno razgleduje po svetovnih izkušnjah, veda, sposobna temeljitih osvetlitev stanja, še več: da brez poznavanja sociologije (pa tudi psihologije) sodoben vodja vendarle ne more uspešno opravljati svoje vloge. Spodbudno je vedeti, da imajo družbene vede odgovor na

marsikatero vprašanje in zadrego, s katerimi se ubadamo pri nas, manj veselo pa, da od vsega tega pri nas še ne uporabljamo prav veliko, pa bomo v prihodnje nedvomno morali. Če je torej dr. Rusu uspelo vzbuditi zanimanje za to področje znanosti, je naredil veliko. Pa še kaj o temi.

Po Rusu je vodenje gospodarjenje z močjo. Dober vodja pri uporabi svoje moči ne povzroči več problemov, kot jih razreši. Vsaka moč nareti na odpor, zato jo je treba pri vodenju uporabljati nadvse varčno in premišljeno. Vrhunsko mojstrstvo vodenja je v tem, da postane vodja le koordinator v skupini, probleme pa rešujejo njegovi sodelavci, ki se čutijo sposobne in odgovorne za reševanje nalog. Kadar uporabljamo izkušnje vseh, se drug od drugega učimo in dosežemo optimalno razmerje med močjo in odporom.

Socialno klimo merimo v delovni organizaciji po odporih delavcev, ki se kažejo v fluktuaciji, pogostnih odsotnostih z dela, v malomarnem delu in izmečku. V tem primeru govorimo tudi o slabi socialni produktivnosti.

Zanimiva je Rusova misel, da je glasna opozicija boljša od tihega odpora (rezistence), saj javno opozarja, da je treba nekatere probleme rešiti.

To pa je bolje od nedefiniranega molka.

Od vodilnih zahtevamo, da so se pripravljene vse življenje učiti. Skozi izobraževanje se medsebojni odnosi v delovni organizaciji izboljšujejo, vodilni pa na sodelavce mnogo bolj vpliva z znanjem kot s kričanjem.

Razmisleka je vredna ideja o »poliarhični moči«, ko ne jemljemo moči vodilnim, hkrati pa večamo moč delavcem. Slišali smo o obratnem sorazmerju med obsegom dela pri posamezniku in močjo. Kakor se obseg dela s specializacijo krči, tako se intenzivnost veča.

V razpravi so bile zanimive Rusove misli na vprašanje o odnosu »nadrejeni — podrejeni«. Vodilni naj bi predvsem čim bolj zmanjševali pri delavcih občutek osebne podrejenosti, obenem pa naj bi vztrajali pri izvrševanju delovnih nalog. Izvajalna disciplina je zunaj vsake debate. Sicer pa v življenju nenehno prihajamo v položaje, ko smo komu podrejeni.

Torej: zelo dobro predavanje vrhunškega strokovnjaka in upanje, da bomo vsak zase kaj uporabili ali se vsaj na novo definirali pa vzeli kakšno podobno razpravo v roke.

UKREPI NAJ POSPEŠIJO STABILIZACIJSKI PREOBRAT V NAŠEM DELU

Ivan Žagar je poglobljene misli svojega predavanja nanizal takole:

Ukrepe za izboljšanje poslovanja smo sprejeli iz dveh glavnih razlogov:

- zaradi izpolnjevanja programa gospodarske stabilizacije,
- zaradi slabih polletnih rezultatov železarne.

● Stabilizacija pomeni preobrat v našem delu, preobrat pri produktivnosti, saj je naš standard rasel hitreje kot rezultati dela.

● Ob polletju '84 je v SRS narasel dohodek za 50%, v Železarni Ravne le 28%, OD je v SRS narasel za 44%, pri nas le 34%.

Ker smo se vse prepočasi prilagajali spremenjenemu stanju, smo se odločili, da moramo ukrepati. Pri tem pa je zelo važna vloga vodilnih delavcev, ki organizirajo delovni procese.

Nekaj nadaljnjih poudarkov o naših prihodnjih nalogah:

- razvoj mikro, a tudi makroorganizacije,
- nov razvid del, nove analitske ocene,
- razvoj kadrovanja z bolj strokovnim planiranjem,
- razvoj izobraževanja, ker sedanja raven izobrazbe vodilnih in vodstvenih delavcev nikakor ne ustreza,
- humanizacija delovnih odnosov,
- naša samoupravljalna zavest še ni tako visoka, da bi nam bila dovolj le stimulacija, zato so potrebne tudi sankcije proti peščici nediscipliniranih delavcev,
- krepiti moramo vlogo družbenopolitičnih organizacij,
- razvijali bomo samoupravne delovne skupine.

Inovatorstvo bomo sistematično razvijali kratkoročno in dolgoročno.

Z razvojem sistema OP (osebne prispevke) bomo:

- uvrstili OD med pozitivne dejavnike dela,
- nagradili ustvarjalno delo,
- povežali mesečne OD z mesečnimi poslovnimi rezultati,
- s srednjeročnim in dolgoročnim planom bomo dogradili perspektive našega razvoja.

Nobenega razloga ni, da bi pri disciplini kakorkoli popuščali.

Poslovodni odbor je kritičen do premajhne iniciativnosti strokovnih služb.

NEKAJ POUČENJEV IZ RAZPRAVE

Metalurgi so dali nekaj pripomb na račun poslovodnega odbora in strokovnih služb zaradi organizacije dela.

Vzmetarno skrbi prihodnost, ker še nima nadomestnega proizvodnega programa. Zaradi negotovosti odhajajo strokovnjaki.

Pnevmatičnim strojem manjka naročil, večkrat tudi materiala iz medsebojnih dobav. Zaradi prehudega tempa dela odhajajo delavci v TSD in Stroje in dele. Manjka 10 strugarjev.

Armature želijo organizacijsko in strokovno okrepitev.

Orodjarna niha med delom za domače tozde in zunanje kupce — obojim ne more ustreči.

Kalilnica ima zastarele naprave. Če bi imeli vakuumske peči, bi lahko popravili veliko neuspele proizvodnje.

ETS ima dokaze, da 30% okvar botruje neznanje. Z uvajanjem reda in izobraževanjem (»preventivno vzdrževanje«) bi precej prihranili. Morali bi odpraviti miselnost proizvodnih tozdrov: »Mi truplemo, vi popravljate«. Premalo tudi varčujemo z drago energijo.

Stroji in deli. Strojogradnja ima prihodnost, a zanjo še nismo prav organizirani. Naj se najde uspešna oblika službe, ki bo delala na razvoju, ljudje v njej pa naj bodo odvisni od uspeha svojega dela v proizvodnji.

Delavci, ki se jim bliža pokoj, so zaskrbljeni zaradi izračunanih nizkih pokojnin.

O planu. Domeniti se moramo za metodologijo planiranja v okviru zakonov, potem pa je ne spreminjati med letom. Po potrebi pritegnimo tuje strokovnjake za organizacijo.

Množina naših izdelkov. Imamo jih nekaj tisoč, ki jih ne razvijamo naprej, hočemo pa delati nove. Sestavlja srednjeročnega plana npr. ne ve, kakšne proizvode bomo izdelovali v naslednjih petih letih. Ker zadnja leta uvajamo vedno nova jekla, ne obvladamo več tehnologije za njihovo izdelavo. Asortiment bi morali skrbiti na razumen obseg.

Kvaliteta jekla pada, saj smo še lani porabili okrog 90 kg fero legur za 1 tona, letos le 54 kg.

Pri planiranju moramo določiti nivoje odločanja — kdo bo odločal za 10 let naprej (morda poslovodni odbor), kdo za 5 let (RPT), za eno leto ravnatelj tozda. Ker osvajanje novih proizvodov moti redno proizvodnjo, bi morali resno misliti na prototipno delavnico.

Potrebujemo spremenjeno organizacijo, obenem pa še boljše medsebojno sodelovanje.

Obstoječa laboratorijska opremljenost težko sledi tako močno povečani proizvodnji, kot jo imamo zadnje mesece.

Mnenje poslovodnega odbora o nadaljnjem delu

Če hočemo sodelovati z Zahodom, moramo delati drugače. Strogo moramo spoštovati tehnološko disciplino, hkrati pa dajati prave poslovne informacije o pravem času pravemu človeku.

Ker investicije zaključujemo, bo šla naša proizvodnja na višji nivo. Ne prestanemo se moramo prilagajati svetu in prodajati vedno več znanja.

Naše organizacije ne smemo spreminjati kampanjsko, ampak le zelo strokovno.

M. K.

mladi fužinar

priloga informativnega fužinarja

Leto XI

Ravne na Koroškem, 15. novembra 1984

Št. 11

•Mladi fužinar• izhaja kot mesečna priloga Informativnega fužinarja. Uredniški odbor: Saša Meško, Irma Fajmut, Barbara Sušnik, Marjana Kjørpenčev in Silvo Jaš, ki odgovarja tudi za vsebino »Mladega fužinarja«

7. srečanje mladih jugoslovanskih železarn v Duilovem

Srečanje kulture in športa mladih iz jugoslovanskih železarn je ena od najbolj množičnih oblik medsebojnega sodelovanja ne samo med mladimi, ki so v železarnah, temveč tudi številnimi predelovalci, ki so združeni v tej veliki metalurško-predelovalni verigi. In vsako takšno srečanje je dogodek zase, v slehernem se porodi nekaj novega, trajnejšega in trdnjega od prejšnjega. Tako je bilo tudi letos. Od 12. do 14. oktobra je potekalo v Duilovem v neposredni bližini Splita srečanje kulture in športa mladih iz jugoslovanskih železarn, tokrat že sedmo zapovrstjo. Organizatorji srečanja, mladi, iz Jadranskih železarn Split, so se tokrat še posebej potrudili, da je bilo udeležencem lepo. Svoje pa sta naredila tudi bližina morja ter okolje bivanja. Znano vojaško letovišče Duilovo ter okolica sta tokrat živela drugačen utrip od običajnega, turističnega, kajti gostila sta mladost Jugoslavije. Preko 400 udeležencev iz domala vse Jugoslavije od Skopja, Siska, Smedereva, Zenice, Nikšića, Kostolca, Vareša, Kraljeva, pa Ilijaša in udeležencev iz Slovenskih železarn (iz ravenske je bilo na srečanju 13 mladincev) ter seveda domačinov je bilo prava pisana množica mladosti. Slehernemu udeležencu se je ponudila nepozabna slika.

Stiski rok, objemi in vzkliki, kajti to je bilo srečanje starih in novih generacij ter poznanstev, tistih, ki so na takšnih srečanjih že sodelovali, in onih, ki so sedaj prvič. Na slavnostni otvoritvi srečanja je predsednik mladih Jadranskih železarn Split Mladen Orlić med drugim poudaril vez, ki je in ki še vedno nastaja med mladimi iz jugoslovanskih železarn, oplemenitena s Titovimi besedami o bratstvu in enotnosti. To se sedaj najlepše in najbolj jasno kaže z dejanji.

Sledila so športna srečanja v malem nogometu, namiznem tenisu, streljanju in vle-

čenju vrvi ter v šahu. Organizator srečanja je pripravil tudi okroglo mizo s predstavniki zvezne konference ZSMS in RK ZSM Hrvatske. Pogovor je tekel predvsem o delu in življenju mladih v jugoslovanskih železarnah, kakor tudi na vseh tistih področjih, kjer je mlad človek s svojim delom in osebnostjo navzoč. Ekipe vseh sodelujočih na srečanju pa so se pomerile še v kvizu o delu in revolucionarnosti tovariša Tita ter o dogodkih, ki so povezani z bivanjem Tita na otoku Visu.

Skratka, veliko je bilo stvari, nad katerimi so bili udeleženci presenečeni in ko smo se zadnji dan srečanja poslavljali (slovo pa je bilo zelo dolgo) smo si s stiski rok še zaklicali: »Na svidenje na našem prihodnjem srečanju drugo leto, ko bodo gostitelji mladi iz metalurškega kombinata Lukavac!«

Silvo Jaš

MDA – mladost naše države

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

AKCIJE V SLOVENIJI

Pomembna značilnost organiziranja mladinskega prostovoljnega dela v Sloveniji je tudi dejstvo, da je osrednje slovensko vodstvo v republiko organiziralo manjše število

akcij na res najpomembnejših objektih, največji del organizacije pa so opravljali mladi po regijah, občinskih konferencah ZSMS. Tako je praktično tudi nemogoče zbrati podatke o vseh akcijah v preteklosti. Za ilustracijo naj navedemo podatek o lokalnih delovnih akcijah v Sloveniji leta 1981: na 963 lokalnih akcijah je sodelovalo 28.816 brigadirjev. Primerjava z nekaj več kot 500 brigadirji, ki so sodelovali na zveznih in republiških akcijah v Sloveniji istega leta, pove vse — majhnih delovnih akcij več ni! Naslednja značilnost delovnih akcij v Sloveniji zadnjega desetletja je njihova teritorialna razprostranjenost. Vsepovsod so, največ jih je tam, kjer so kraji nerazviti, brez infrastrukture, kjer je utrip zaostalosti. Ob tem se kaže spomniti, kako je do tega prišlo. Ni bilo naključje, ni bila direktiva. Šolarji iz ljubljanske tehniške šole ter bodoče medicinske sestre so v svoji pobudi 1972. leta OK ZSMS Ljubljana-Center predlagali akcijo manj razvitim področjem Kozjanskega z obrazložitvijo: želimo in hočemo pomagati ljudem na področjih, ki jih je hiter splošen razvoj zaobšel. Tako se je rodila akcija Kozje '72, zametek republiške in pozneje zvezne delovne akcije. Tej usmeritvi, ki še danes prevladuje v organiziranju zveznih in republiških akcij v Sloveniji, se je pridružila še ena, nič manj pomembna. Mladi so se odločili, da pomagajo tudi ljudem v obmejnih področjih na Koroškem, Goriškem in Goriškem. Ko govorimo o mladinskih delovnih akcijah in njihovih uspehih, na eni strani ocenjujemo njihovo uspešnost oz. ekonomsko upravičenost, po drugi strani pa njihovo vlogo v samoupravnem, družbenopolitičnem, kulturnem in drugem usposabljanju mladih. Njihov politični pomen moremo neposredno povezati s stopnjo razvitosti samoupravnih odnosov na samih akcijah, v brigadah.

V poveljni graditvi pa še danes obstaja v Jugoslaviji več konceptov financiranja mladinskih delovnih akcij kot tudi njihovega samoupravnega organiziranja, od ne-

Pouk zlačni

koč prevladujočega proračunskega načina financiranja ter centralističnega, skoraj vojaško resnega vodenja akcij do vse bolj podružbljenih oblik financiranja in vodenja mladinskih delovnih akcij. Lahko rečemo, da se na področju mladinskega prostovoljnega dela v zadnjem desetletju vztrajno razvijajo samoupravni odnosi hkrati z uveljavljanjem načel svobodne menjave dela tudi v financiranju te družbene dejavnosti, ki v svojem bistvu prepleta elemente materialne in nematerialne proizvodnje.

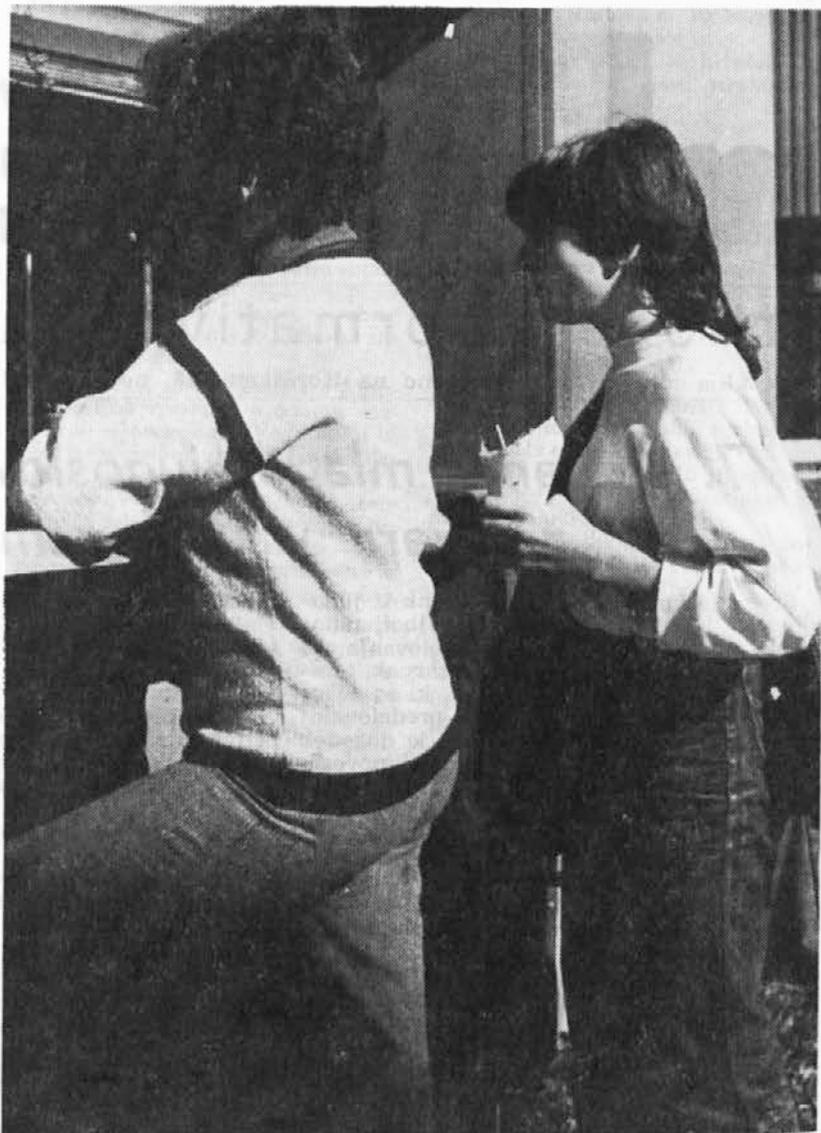
Druženemu dogovarjanju in samoupravnemu sporazumevanju za mladinsko prostovoljno delo mladi sicer še vedno namenijo tudi kritične besede. V dokumentu XI. kongresa so zapisali, da je družbeno dogovarjanje in sporazumevanje še vedno v mnogih skupnostih in organizacijah zelo formalno, da manjka poglobljeno vsebinsko sodelovanje podpisnikov oziroma udeležencev pri načrtovanju in izvajanju mladinskih delovnih akcij v celoti. Prav tako kritično pa so ocenili tudi dejavnost lastne organizacije, ki mladinsko prostovoljno delo obravnava ločeno od druge, vsakodnevnne dejavnosti mladih, namesto da bi razumeli prostovoljno delo kot vsakdanjo aktivnost.

NOVIH DESET BRIGADIRSKIH LET

Leta 1972 je ljubljanska mladina organizirala tri akcije, mladi pa so odšli na zvezni akciji Savo in Moravo. Vse so bile več ali manj kadrovske. Izkušenj z organizacijo akcij praktično ni bilo, vendar pa je bilo treba nekako začeti. Bilo pa je veselje in interes. Mladi so se z veseljem odzvali idejam, ki so se rodile v nekaterih ljubljanskih šolah. Kadrovska brigada tako se je tudi zares imenovala, je odšla v Planico. Poleg urejanja struge hudournika Cipernik pod planiško velikanko, ki že dalj časa ogroža odskočišče, so za brigadirje organizirali raznoliko in sila intenzivno družbenopolitično usposabljanje.

Druga brigada je šla v Ravne na Koroškem. »Brigadirji« — to so bili gradbeniki, inštalaterji, električarji in drugi so v Reki pomagali pri gradnji kulturnega doma. Akcijo so podprla gradbena in druga pod-

Malica za vsak žep

Frajer

jetja, brigadirjem pa so v popoldanskem času pomagali tudi domačini. Tretja, verjetno tudi najbolj pripravljena in za nadaljnji razvoj mladinskih akcij v Sloveniji najpomembnejša, je bila akcija Kozje '72. Ljubljanci so na Kozjanskem pomagali pri napeljavi vodovoda, elektrike, domačinom so pomagali s socialno službo. Socialna in zdravstvena pomoč je značilnost slovenskih akcij tudi v naslednjih letih. Specializirane brigade socialnih in zdravstvenih delavcev, predvsem šolarjev ustreznih šol pomagajo sleherni leto na številnih akcijah na manj razvitih območjih.

Ob ljubljanski akciji, ki se je naslednje leto preselila v Lesično na Kozjanskem, je v Planini pri Sevnici v opuščeni šoli oživela tudi republiška akcija Kozjansko '73. Do akcije Kozjansko '74 v Sloveniji poldrugo desetletje ni bilo zvezne mladinske delovne akcije. Če ob tem upoštevamo še dejstva, da slovenska mladina ni imela izkušenj pri pripravljanju akcij, razen tistih, ki si jih je nabrala po posameznih lokalnih ter pri pripravljanju republiške akcije Kozjansko '73, na katero so povabili mlade iz pobratenih mest po Jugoslaviji, je uspeh te zvezne akcije še toliko večji. V šestih izmenah je na Kozjanskem sodelovalo 1200 brigadirjev. Na akciji so sodelovale še tri specializirane brigade, dve je organizirala Ljubljana-Center v bližnjem Lesičnem, eno pa Rdeči križ Slovenije. Ob zaključku akcije so vsi jokali, domačini in brigadirji. Pravzaprav se je skozi solze prikradel tudi veder nasmešek in skozi veselje ob uspehu kakšna solza. Smeh ob veselju, da so novi kilometri ceste zgrajeni, da so odprta nova vrata Kozjancem do sicer ne preveč oddaljenega »civiliziranega« sveta. Smeh, saj se bodo poslej otroci vozili s šolskim avtobusom. Tudi po nakupe v Planino ne bo več treba peš.

In solze. Brigade odhajajo. Drugo leto bodo prišle druge, nove, drugače sestavljene,

tako se verjetno ne bodo več srečali... Na velikem ljudskem slavlju ob dnevu OF, ki so ga imeli oziroma so ga povezali z otvoritvijo po potresu solidarnostno zgrajene osnovne šole v Šentvidu pri Grobelnem, se je naslednje leto začela akcija Kozjansko '75. Prišlo je 750 brigadirjev, več kot 1200 pa jih je isto leto odšlo na tri republiške akcije v Brkinah, Suho krajino in Haloze. Na Brkinah, na primer, zibeli partizanstva, je razvoj zastal zaradi slabih cestnih povezav. Brigadirji so priskočili na pomoč pri gradnji slemenke ceste, dolge 15 kilometrov. V Halozah so se lotili vodovoda. Nov preizkus so doživele akcije v Sloveniji 1976. leta. Njihovo financiranje je prvič steklo po družbenem dogovoru, hkrati pa so brigade začele uporabljati metode kot ob potresu v Skopju. Začele so obnavljati Posočje ob jugoslovansko-italijanski meji.

(Konec prihodnjič)

S. J.

KADROVSKE ZADEVE

Na 29. seji predsedstva občinske konference ZSMS Ravne na Koroškem je bil sprejet predlog osnutka kandidatne liste predsedstva OK ZSMS Ravne na Koroškem.

Predsednik OK ZSMS — Tone Golob, roj. 26. 5. 1959, tozđ TRO Prevalje, strojni tehnik
Podpredsednica OK ZSMS — Alenka Kolmančič, roj. 11. 6. 1961, tozđ RPT, inž. metalurgije

Sekretar OK ZSMS — Edvard Lužnik, roj. 5. 10. 1958, TP Prevalje, kv. mizar
Marjana Pečnik, roj. 22. 8. 1959, DS KZD Ravne, strojepiska
Člani predsedstva OK ZSMS

SVET ZA DEO — Majda Verbole, roj. 3. 6. 1959, tozđ Separacija RM, elektrotehnik

SVET ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE — Igor Cigler, roj. 28. 8. 1967, SŠ TNPU Ravne na Kor., učenec

KOMISIJA ZA IPD: Rado Pogorevčnik, roj. 30. 3. 1959, Pravna šola, absolvent

KOMISIJA ZA SLO IN DS: Slavko Bezjak, roj. 22. 9. 1959, tozd Elmont RM, elektrotehnik

KOMISIJA ZA INFORMIRANJE: Rozalija Proje, roj. 31. 7. 1964, TOZD Metalurgija, RM, ekonomski tehnik

KOMISIJA ZA MEDNARODNE ODOSE: Marjana Bajec, roj. 3. 10. 1961, DS SS RM, inž. kemije

KOMISIJA ZA PROSTI ČAS: Edita Pogorevčnik, roj. 22. 9. 1961, TOZD TRO Prevalje, kv. strugarka

KOMISIJA ZA KMETIJSTVO: Iztok Kovač, roj. 21. 8. 1958, KKZ Trata Prevalje, veterinarski tehnik

KOMISIJA ZA DELO S PIONIRJI: Katja Topalovič, roj. 28. 8. 1968, SŠ TNPU Ravne, učenka

KOMISIJA ZA MDA: Radovan Arnold, roj. 20. 3. 1966, SŠ TNPU Ravne, učenec

OBČINSKI CENTER KLUBOV OZN: Marjan Sušnik, roj. 10. 3. 1958, OŠ Miloša Ledineka Črna na Kor., učitelj

Opomba: Predsedniki koordinacijskih svetov osnovnih organizacij ZSMS so po funkciji člani predsedstva OK ZSMS Ravne, imajo zamenljiv mandat.

Miroslav Garb

gotavljanje osnovnega brigadirskega standarda.

Morda bi morali nekaj več storiti tudi na področju stikov z domačini, ne le v naselju, ampak tudi na deloviščih. Ti stiki, predvsem na delovišču, so zelo redki in jih brigadirji v večini ne občutijo, tako nimajo pravega občutka, da pomagajo krajanom. To solidarnost, to pomoč krajanom bi morali bolj občutiti; skupaj naj bi delali in se družili. Zgodi se, da imajo brigadirji občutek, da krajan ne cenijo njihovega dela in nanje gledajo le z vidika fizične delovne sile.

»Želim, da bi Zveza socialistične mladine in druge družbenopolitične organizacije ustvarile možnosti, da bi v prihodnje delovne akcije zajele čim večje število mladih za delovne akcije. Ogromna in velika škoda bi bila, ko ne bi omogočili sodelovanja vsem, ki to želijo. Na MDA se ne sme gledati samo s stališča materialnih učinkov, marveč je treba imeti vselej pred očmi njihov vsestranski in neprecenljiv pomen za mlado generacijo in našo deželo v celoti.«

(Tito, Beograd, 1. 4. 1976)

Pripravila: Marjana Kjorpenčev

Mladi in prostovoljno delo

Prostovoljno mladinsko delo je oblika angažiranja mladih ljudi, ki je številnim generacijam omogočila in jim še omogoča, da intenzivno sodelujejo pri graditvi socializma in tako vsestransko uveljavljajo socialistične vrednote in individualne sposobnosti.

Mladinske delovne akcije so v minulih letih imele svoj družbeni smisel in pomen ter so upravičile naloge, ki so si jih zadale. Prostovoljno delovno angažiranje mladih je odsev družbene potrebe in stvarnosti, za ZSMS pa eno izmed pomembnejših in konkretnih področij delovanja. Poleg delovnih rezultatov, ki so bili doseženi na pomembnih družbenih, gospodarskih, kulturno-zgodovinskih objektih, imajo MDA izreden pomen pri vzgoji mladih. Te akcije jih pripravljajo za ustvarjalno udeležbo in aktivno vlogo v procesu proizvodnje in družbenopolitičnem življenju naše samoupravne socialistične skupnosti.

Morda bo zanimiv podatek, da je 5176 brigadirjev na šestih zveznih in šestih republiških akcijah MDA v SR Sloveniji opravilo 526.484 norma delovnih ur v vrednosti 157.725.962,00 din. V času poletnih mesecev so zgradili 65 km primarnega, sekundarnega in razdelilnega vodovodnega omrežja, na novo zgradili in popravili 66 km cestnega omrežja, očistili 67 ha kmetijskih površin, opravili dela na 10 km dolgem električnem in 10 km telefonskem omrežju, ter opravili mnogo manjših del pri urejanju infrastrukture, kmetijstva in gozdarstva.

Zal točnih podatkov za občino še nimamo, dejstvo pa je, da so mladi tudi v lastnih okoljih opravili več tisoč ur prostovoljnega dela pri urejanju okolja, zbiranju odpadnih surovin, izkopu jarkov za elektriko in telefonski kabel, pogozdovanjih... Navedeni podatki zgovorno povedo, da je tovrstno angažiranje mladih pomemben prispevek pri uresničevanju ekonomske stabilizacije.

S svojim delom so tudi naši brigadirji, brigadirji MDB »Prežihov Voranc« prispevali svoj delež k realizaciji programov na posameznih MDA. Sodelovali so:

brigadirji

— RMDA BRKINI 84	48
— ZMDA NIŠ 84	2
— ZMDA NERETVA 84	2
— ZMDA SAVA 84	1
— RMDA BOHINJ 84	1
— ZMDA KOPAONIK 84	3
— ZMDA POSOČJE 84	1
— RMDA KOBANSKO 84	4
— ZMDA SARAJEVO 84	1
— RMDA LJUTOMER 84	1
— MMDA ČEŠKOSLOVAŠKA	1
— MMDA MADŽARSKA	2
— RMDA GORIČKO 84	2

Skupaj torej 69 brigadirjev, od tega — 56 moških — 13 žensk, — 21 mladih delavcev — 44 učencev — 3 študentje — 1 nezaposlen.

Nismo pa se udeležili MDA KUMROVEC 84. Ze več let je prisoten problem nepravčasnega oblikovanja in sprejemanja urnika razporeda MDA izven SR Slovenije, ki bodo sodelovale na MDA v drugih republikah. Nekaj let nazaj smo vsako leto opozarjali na odnos organizatorja MDA do organizatorja MDB, predvsem pri pošiljanju pravočasnih

informacij. V našem primeru so se ti problemi ponovno potrdili tudi letos. Zaradi teh in še drugih razlogov, kot je premajhno število evidentiranih, smo se na POK ZSMS Ravne odločili in sprejeli sklep, da odpovemo udeležbo naše brigade na ZMDA Kumrovec 84.

Sodeč po rezultatih, ki so jih naši brigadirji in brigada v celoti dosegli, so upravičili zapanje. Za to so zaslužni vsi brigadirji, posebej, pa še vodstvo brigade (Šipek Danijel, Oto Franjo, Arnold Radovan, Gnamuš Danilo, Garb Miroslav) in še nekateri.

Kaj storiti, da bo interes za mladinsko prostovoljno delo večji

Razmišljati bi bilo treba o lanski pobudi mladih koroške regije, ki so sodelovali na posvetu, o formiranju manjših delovnih brigad, ki pa ne bi imele več klasičnega načina organiziranja in vodenja.

Predlagamo torej delovne brigade oz. skupine z 10 brigadirji, ki bi se udeleževali različnih akcij v SR Sloveniji ali drugih republikah. S tem bi omogočili uresničevanje različnih želj in interesov. Mnenja smo, da bi na takšen način lažje zagotavljali dogovorjeno število brigadirjev.

Poglobiti bi se morali v vprašanje oblikovanja osebnosti, razvijanja samoupravljanja na akciji, način vodenja in poveljevanja, ki neredko onemogoča samoiniciativo in samostojnost brigadirja.

Vsi vemo, da MPD v naši republici ni najbolj cenjeno, tako v fazi odločanja na mladince vplivajo različni razlogi, med te prištevamo ekonomske, mnenja učiteljev in staršev, mnenja odgovornih vodstvenih in vodilnih v OZD, mnenja odgovornih političnih funkcionarjev, propaganda, ... Neredkokdaj prav ti razlogi in odnos do MPD sploh prej destimulativno kot stimulatивно vplivajo na odločitev mladih za udeležbo na MDA.

Posamezniki (tudi na najodgovornejših mestih) zagovarjajo stališče, da naj bi na akciji sodelovali le učenci in študentje, mladi delavci pa naj ostanejo v proizvodnji... Ob tem pa ravno ti posamezniki vidijo le ekonomske učinke, zanemarjajo (ne razumejo ali nočejo razumeti) pa družbenopolitičnih smotrov — razvijanje vrednot samoupravnega socializma — tovarištvo, bratstvo, enotnost, solidarnost, kolektivni duh, ... Najodgovornejši v drugih DPO (žal nekaj tudi v sami ZSMS) se ne zavedajo svojih nalog in dolžnosti, ki so navedene v brošuri ABC-18 in v Družbenem dogovoru o MDA 81—85, katerega podpisniki tudi so.

Ponovno postavljamo vprašanje o sprejemljivosti ogromnega razkoraka pri zagotavljanju osnovnega brigadirskega standarda. Nekatere brigade še vedno imajo za nas ogromna reprezentančna sredstva, ki jih v veliki večini porabijo le štabi MDB, razpolagajo z večjim številom brigadirskih majic, ko na drugi strani nekatere ne morejo zagotoviti niti osnovnega. Namen brigad, ki organizirano izvajajo določene programe, ni v tem, da ob tem potrošijo »nepravilno« milijonska sredstva. Predlagamo, da se na nivoju ZK ZSMJ dogovorijo okvirni kriteriji in merila za za-

Predlogi za razmišljanje o MDA

● Razmišljati bi bilo treba o lanski pobudi mladih koroške regije, ki so sodelovali na posvetu o formiranju manjših delovnih brigad, ki pa ne bi imele več klasičnega načina organiziranja in vodenja.

Predlagamo torej delovne brigade oz. skupine z 10 brigadirji, ki bi se udeleževale različnih akcij v SR Sloveniji ali drugih republikah. S tem bi omogočili uresničevanje različnih želj in interesov. Mnenja smo, da bi tako lažje zagotavljali dogovorjeno število brigadirjev.

● Vsi vemo, da MPD v naši republici ni najbolj cenjeno. Tako v fazi odločanja na mladince vplivajo različni razlogi, med te prištevamo ekonomske, mnenja učiteljev in

Me ne briga, kdaj gre avtobus

Da bi že bili doma

staršev, mnenja odgovornih vodstvenih in vodilnih v OZD, mnenja odgovornih političnih funkcionarjev, propagando... Neredko so prav ti razlogi in odnos do MPD, ki se kaže skozi različne besede prej navedenih, prej destimulativne kot stimulatívne pri odločanju mladincev za udeležbo na MDA.

● Posamezniki na najodgovornejših mestih zagovarjajo stališče, da naj bi na akcijah sodelovali le učenci in študentje, mladi delavci pa naj ostanejo v proizvodnji. Ob tem pa ravno ti posamezniki vidijo le ekonomske učinke, zanemarjajo, ne razumejo ali pa nočejo razumeti družbenopolitične smotre — razvijanje vrednot samoupravnega socializma (tovarištvo, bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov, solidarnost, kolektivni duh in podobno). Najodgovornejši v drugih DPO, nekaj tudi znotraj ZSMS, se ne zavedajo svojih nalog in dolžnosti, ki so opredeljene v brošuri ABC 18 oz. v Družbenem dogovoru z MDA 1981—1985, katerega podpisniki so.

● Ponovno, tako kot že nekaj let nazaj, postavljamo vprašanje o sprejemljivosti ogromnega razkoraka pri zagotavljanju osnovnega brigadirskega standarda. Nekatere brigade še vedno razpolagajo z za nas ogromnimi repre-

zentančnimi sredstvi, ki jih v veliki večini porabijo le štabi MDB, razpolagajo z večjim številom brigadirskih majic, ko na drugi strani nekatere ne morejo zagotoviti niti osnovnega. Namen MDA oz. brigad, ki organizirano izvajajo določene programe, ni v tem, da potrošijo »neopravičeno« milijonska sredstva (na primer: brigada Veljka Vlahoviča na osnovi SaS zbere letno okoli 680.000,00 din in jih porabi le za potrebe brigade, na drugi strani pa pogledamo mizerno situacijo OK ZSMS, ki ne razpolaga niti s polovico teh sredstev, namenjenih za celotno dejavnost).

Predlagamo, da se na nivoju ZK ZSMJ dogovorijo okvirni kriteriji in merila za zagotavljanje osnovnega brigadirskega standarda z možnostmi manjšega odstopanja.

Predloge smo posredovali na RK ZSMS in upamo, da bodo sprejeti, kajti s starim načinom poteka akcij bomo zgubljali vse več mladine. Akcije v sedanjem pomenu besede namreč ne ustrezajo sedanjemu načinu mišljenja mladine.

Radovan Arnold, predsednik komisije za MDA pri POK ZSMS Ravne

Učenci osnovnih šol pišejo

PIONIRSKA DELOVNA KONFERENCA

29. september — dan pionirjev smo proslavili delovno in svečano. Pionirske delovne konference so se udeležili novi pionirski odbor, delegati iz oddelčnih skupnosti, naši učitelji, zunanji mentorji in gostje.

Pionirji smo se na konferenco dobro pripravili, zato je potekala brez spodrslijav. Organizacije, društva in krožki so se predstavili z obširnimi programi. V letošnjem šolskem letu pa bo pri nas še posebej zanimivo. Poimenovali bomo naš pionirski odred po borcu koroških Slovencev Karlu Prušniku-Gašperju. Proslavljali pa bomo tudi 40-letnico bojev na Poljani, kjer se je končala 2. svetovna vojna. Na zvezni prireditvi, ki bo pri nas na Koroškem 15. maja 1985, bomo sodelovali tudi pionirji in mladinci naše šole.

Ne bojimo se zahtevnih nalog. Potrudili se bomo, da jih bomo čimveč uresničili, seveda pa bomo prosili za pomoč učitelje, mentorje in družbenopolitične organizacije.

SREČANJE Z OPERNIMI PEVCI

Pionirsko delovno konferenco smo dopolnili s kulturno prireditvijo. Obiskali so nas nekdanji prvaki ljubljanske opere: Sonja Hočvarjeva, Ladko Korošec in Rajko Koritnik. Spremljal pa jih je harmonikar Milan Stante.

V izbranem programu so se nam predstavili z izvirnimi narodnimi pesmimi, samospeli in dueti iz znanih oper.

Bili so enkratni in ne bomo jih pozabili. Naša želja pa je, da se še srečamo!

Člani novinarsko-dopisniškega krožka osnovne šole Prežihovega Voranca Ravne na Koroškem

SREČANJE »BRATSTVO-ENOTNOST«

Na Splošni srednji vojaški šoli »Bratstvo-Jedinstvo« v Beogradu se je od 28. do 30. 9. 1984, ko praznuje šola svoj praznik, zbralo prek 400 mladih iz vse Jugoslavije. V dveh dneh so merili svoje spretnosti in znanje na področju tehnike, športa, strelstva in taboriških veščin.

Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije se je srečanja »Bratstva-enotnosti« udeležila z osemčlansko ekipo mladih tehnikov s Prevalj, članov kluba mladih tehnikov na osnovni šoli Franja Goloba. Darko Zerdoner, Igor Cigler, Matjaž Vogel, Igor Pungartnik, Borut Simonovič, Lovro Pandel, Igor Suhovršnik in Cvijetin Mihajlovič, so pokazali svoje znanje in spretnosti v fotografiranju, mototehniko, raketnem modelarstvu, radiogoniometriiranju, radiokonstruktorstvu, radio-

operaterstvu in v obrambi in zaščiti, kjer je tekmovala vsa ekipa hkrati in osvojila 1. mesto. (2. Kosovo, 3. Crna Gora). Borut Simonovič je bil najboljši raketni modelar — osvojil je 1. mesto, Lovro Pandel pa je bil 3. v radiogoniometriiranju.

Srečanje je uspelo kot lepa manifestacija bratstva in enotnosti mladih, to pa je bil tudi glavni namen.

Franc Keber

OD TU IN TAM

Na programski konferenci OK ZSMS Ravne je bil govor predvsem o problematiki in oceni na področju mladinskega prostovoljnega dela, pa o kandidatih, ki so bili evidentirani v organe republiške in občinske konference ZSMS. Veliko jih je v postopku evidentiranja odstopilo bodisi za neprofesionalne ali pa tudi profesionalne funkcije. To pa so tudi že stvari, nad katerimi se velja zamisliti. Ko so mladi razpravljali o problematiki mladinskega prostovoljnega dela, so zelo kritično spregovorili o načinu financiranja mladinskih delovnih brigad, pa o razlikah, ki so med brigadami po finančni plati že v Sloveniji, ta razkorak pa je potem še večji na zveznih akcijah v drugih republikah. Zato je treba glede tega takšne in podobne stvari podrobneje opredeliti in konkretizirati. Tudi pri zagotavljanju brigadirjev se mora voditi skupna akcija vseh družbenih dejavnikov in ne samo mladine, kajti ta navadno potem ostane sama ter se zanaša zgolj na lastno iznajdljivost. Tudi prihodnje leto bodo mladinske delovne akcije v Sloveniji na manj razvitih območjih, torej tam, kjer ljudje zares potrebujejo pomoč brigadirjev in so jim za opravljeno delo hvaležni. To pa hkrati zavezuje organizatorje akcij, da imajo pravočasno pripravljene programe tako za delovišča kot tudi za področje interesnih dejavnosti. Kar pa je važno za akcije v Sloveniji, je, da ne temeljijo na zaslužkarstvu. Dan pa je bil poudarek tudi na čim večjem številu lokalnih delovnih akcij, kajti te so najboljše priprava brigadirjev pred odhodom na akcijo. Zanimiva je bila misel, ki pa je hkrati tudi sklep konference, in sicer, da se mora za vse mladinske aktiviste doseči vendarle določena prednost pri dodelitvi stanovanj, pa štipendije in podobno. To jim mora biti nagrada in priznanje za njihovo delo in trud, hkrati pa gre tudi za pravilno ovrednotenje mladinskega dela na vseh področjih.

Ob zaključku konference so podelili še srebrni znak občinske konference ZSMS glasilu mladih delavcev železarne Ravne »Mladi fužinar« ob 10-letnici njegovega izhajanja.

S. J.

Mladi Prevaljčani so za Slovenijo osvojili 1. mesto v »obrambi in zaščiti«

Demonstracija informacijskih sistemov

11. oktobra 1984 je bil v Železarni Ravne kratek seminar z demonstracijo o modernih načinih znanstvenega, tehničnega in strokovnega informiranja. Seminar sta izvedla dr. Borut Justin iz Informacijskega centra (IC) v Ljubljani in mag. Valentin Jarc iz specializiranega indok — centra za strojništvo (SICS) v Ljubljani.

Informacijski center ima patentno informacijsko službo. Razpolaga z mednarodno bazo patentnih bibliografskih podatkov INPADOC (mednarodni patentni dokumentacijski center na Dunaju) v računalniški in mikrofilmski obliki od l. 1968 dalje. Nudi uporabnikom 9 standardnih vrst uslug, od katerih so najpomembnejše:

- SDI (selektivna diseminacija informacij) — sprotno informiranje o novostih,
 - RP (retrospektivne poizvedbe) — enkratni pregled patentne dokumentacije,
 - IRF (iskanje patentne družine) — pregled nad geografsko razprostranjenostjo določenega patenta v različnih državah in njegovo veljavnostjo.
- Patentna informatika ima velik pomen, saj avtor inovacije ali njegovo podjetje skuša novost čimprej objaviti in jo s tem zaščititi. Tako smo s to inovacijo seznanjeni nekaj let prej kot preko običajne strokovne literature.

Dr. Justin nam je skušal prikazati način iskanja oz. pregledovanja mikrofilmske baze podatkov o patentnih dokumentih:

- po predmetu z uporabo IPC (mednarodna patentna klasifikacija)
- po izumiteljih
- po prijaviteljih
- po državah, kjer je patent prijavljen.

Informacijski center ima organizirano tudi »ON LINE« informacijsko službo — iskanje informacij v realnem času s terminalom prek komunikacijskih zvez (telefonsko omrežje oz. posebno omrežje) v računalniku, na katerem je inštalirani informacijski sistem z bazami podatkov.

V okviru patentne informatike opravlja »on line« storitve za patentne družine na računalniku INPADOC na Dunaju, posreduje kompletno ponudbo mednarodnega informacijskega sistema DIALOG s prek 100 različnimi bazami podatkov na računalniku v Palu Altu (ZDA) in usluge največjega evropskega informacijskega sistema ESA — IRS s prek 40 bazami podatkov, večinoma evropske-

ga izvora, z uporabo IRS računalnika v Frascatiju v Italiji.

S tem nam je na razpolago najmodernejši in najučinkovitejši način informiranja na praktično vseh področjih znanosti, tehnike, tehnologije, ekonomike, zdravstva, šolstva, humanistike iz prek 150 različnih baz in bank podatkov, ki vsebujejo skupno prek 50 milijonov bibliografskih referenc, pretežno z abstrakti.

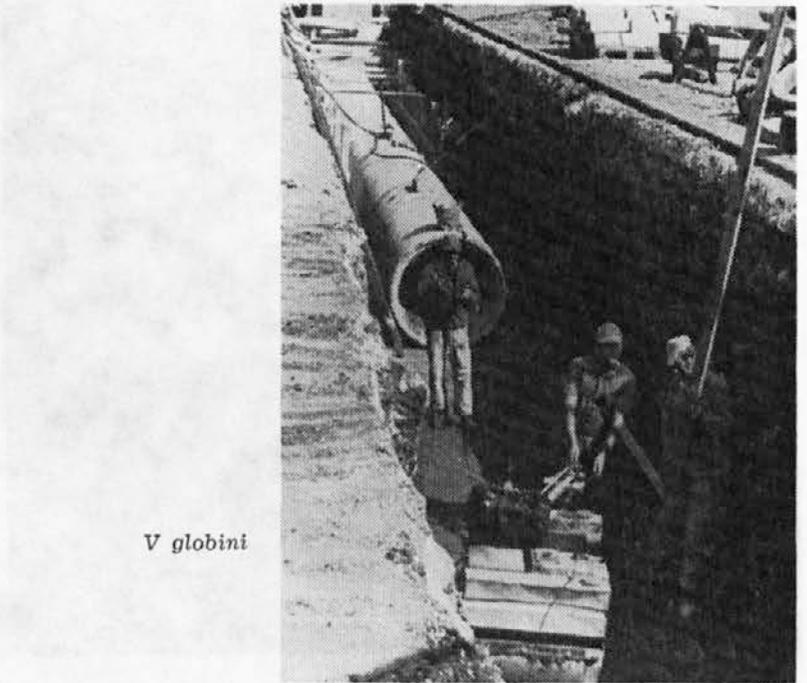
Specializirani indok center za strojništvo na Fakulteti za strojništvo organizira in vzdržuje informacijski sistem za strojništvo za sledeča področja: avtomobilska industrija, obdelovalna tehnika, industrijsko inženirstvo, toplotna tehnika in energetika, strojni elementi in sestavine, transportna in skladiščna tehnika itd. Povezan je z drugimi informacijskimi centri za področje elektrotehnike, kemije, biomedicine itd.: DIALOG — Palo Alto, DOMA — Frankfurt/M. in INPADOC — Dunaj.

SICS redno obdeluje kupljeno bazo podatkov ISMEC, izdeluje in obdeluje lastno bazo SAIDC-ST. Za vse te izvore nudi SDI, RP in »ON LINE« usluge.

Na seminarju sta predavatelja zelo uspešno izvedla povezavo terminala s pomočjo telefona na METADEX banko v računalniku v Palo Altu. Ta mednarodna banka podatkov je izbrana, ker zajema literaturo pretežno z metalurškega področja. Na vprašanje o širjenju razpok pri toplotnem utrujanju je bilo nekaj zadetkov. Terminal je izpisal tudi izvlečke. Zanimivo je med drugim tudi to, da je avtor enega od izpisanih prispevkov znani sodelavec Metalurškega inštituta v Ljubljani.

Te informacijske sisteme smo v železarni do sedaj nekaj že uporabljali. Že nekaj let (tj. od začetka delovanja patentne inf. službe pri IC) redno dobivamo SDI za patentne prijave (INPADOC) (14-dnevno), naročili pa smo tudi nekaj poizvedb (RP). Kopije patentov naročamo pri Zveznem zavodu za patente oz. pri Regionalnem centru Zveznega zavoda za patente (pri Poslovni skupnosti za svetovanje v Ljubljani).

Prav tako že nekaj let redno dobivamo SDI za metalurško literaturo (METADEX) iz Metalurškega inštituta Zenica. Pri njih smo uporabili tudi že nekaj poizvedb oz. pregledov literature. Pri SICS smo naročili nekaj RP iz domače in tujih bank podatkov.

V globini

Kako se lotiti iskanja teh strokovnih informacij. Zgoraj so samo v grobem opisane možnosti. V INDOK — centru železarne pa je mogoče dobiti podrobnejša navodila o teh in tudi drugih sistemih. Red je tak, da se naj vsak uporabnik najprej obrne na INDOK — center, kjer skupno oblikujemo oz. se dogovorimo za optimalno pot.

Uporabnik, ki želi »on line« uslugo, mora:

- opisno definirati problem, na katerega želi odgovor
- navesti ključne besede (gesla) v angleščini, ki se v strokovni literaturi za področje vprašanja uporabljajo
- opredeliti grobe vire, iz katerih želi informacijo (članki, poročila, patenti, doktorati itd.) in eventualno časovno obdobje; baze podatkov, iz katerih želi informacijo, če jih pozna
- navesti posebne želje (iskanje po avtorjih, za posamezna področja).

Zeleno je, da je uporabnik pri izvajanju »on line« poizvedbe prisoten neposredno ob delu s terminalom. Tako dobi sprotno informacijo o najdenih referencah, lahko jih kontrolira, če ustrežajo, izve število najdenih referenc in sodeluje pri reformulaciji vprašanja, če rezultat ni zadovoljiv. Po končanem iskanju s terminalom se rezultat izpiše v računskem centru, kjer je informacijski sistem lociran, in dostavi s pošto.

Pri poizvedbi (RP) oz. pregledu mikrofilmske baze patentnih informacij je prav tako zeleno, da je uporabnik prisoten. Tudi v tem primeru skupno z uporabnikom najprej v INDOK — centru oblikujemo željo, ker imamo na razpolago priročnik mednarodne patentne klasifikacije in ostala potrebna podrobna navodila.

Seminarja se je udeležilo prek 90 strokovnih delavcev iz železarne. V diskusiji se je izkristaliziral zaključek, da uporabnik informacij, tj. raziskovalec, tehnolog, ko se loti reševanja nekega novejšega problema, mora najprej v strokovni knjižnici pregledati, kaj obstaja napisanega v železarni. Tu je na razpolago računalniški »spisek literature«, narejen po strokovnih geslih. V geslovníku pa so gesla grupirana po strokovnih področjih. S tem je iskanje še dodatno olajšano.

Če v naši BP iz iskanega področja evidentiranih dokumentov ni dovolj ali jih preprosto ni, pomeni, da se v železarni do sedaj ta problematika ni

pojavnala niti obravnavala. Šele tedaj je nujno, da iščemo pomoč v sistemih, ki so bili predstavljeni na seminarju. Kdor pa bo hotel na nekem področju svoje znanje še poglobiti in dopoljevati z najnovejšo literaturo, pa bo moral iskati dodatne vire na osnovi referenc oz. seznamov literature v člankih.

Terminalska povezava Železarne Ravne z zunanjimi bankami podatkov je tehnično popolnoma izvedljiva. Dvom o ekonomski upravičenosti take redne povezave pa je utemeljen s skopim dosedanjim povpraševanjem po obstoječih takih storitvah. Poleg tega pa povezave s tujimi bankami zahtevajo devizne stroške.

Podobna ugotovitev velja tudi za terminalsko povezavo oddelkov z interno BP strokovnih dokumentov v železarni ali med železarnami.

Kljub temu pa moramo več storiti za boljše informiranost strokovnih delavcev o internih strokovnih dokumentih, o strokovni literaturi, ki je v železarni. V ta namen je možno uvesti SDI iz interne banke podatkov o strokovnih dokumentih. Vsakokratni »spisek literature«, ki nastane ob dopolnjevanju s podatki za nove dokumente, bi kopirali in pošiljali dogovorjenim strokovnim delavcem po njihovih željah za določeno področje. To je možno izvesti najmanj enkrat letno.

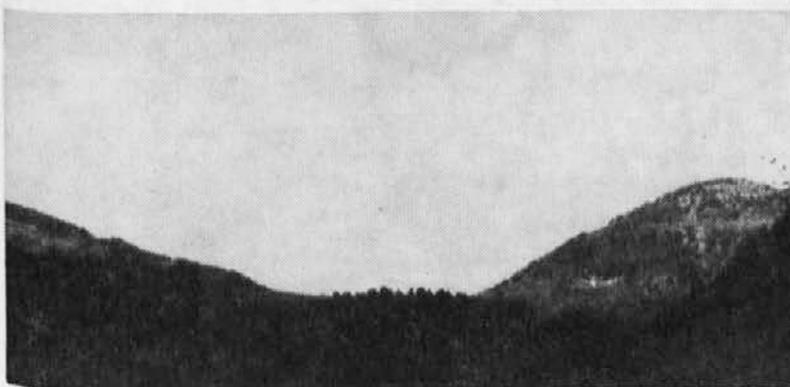
V diskusiji je bilo tudi poudarjeno, da smo po »pravilniku o prenosu znanja z evidenco dejavnosti strokovnih kadrov« dolžni vsi zbirati vse strokovne dokumente v strokovni knjižnici in s tem omogočiti njihovo uporabo širšemu krogu strokovnjakov. Tu so mišljeni vsi strokovni tehnični dokumenti, za katere nastanek ali nabavo je železarna kakorkoli materialno prispevala; ti so:

- diplomske in magistrske naloge, disertacije
- zborniki z raznih tehničnih strokovnih simpozijev v železarni ali izven nje
- članki, objavljeni v tehničnih publikacijah.

O tej temi je bilo več napisano v 2. in 4. številki Informativnega fužinarja 1983.

Seminar je bil organiziran z namenom, da vidimo, kako in koliko so informacijski sistemi dostopni tudi za strokovne delavce v železarni. Poudarjena pa je bila tudi nuja, da jih tudi mi več uporabljamo.

Franc Černe

Pred zahodom

Svet pod Uršljo

TRI PLATI POČITNIŠKE ZGODBE

Na uredništvo Informativnega fužinarja je prišel Ernest Arih in očetovsko prizadet pripovedoval:

»Hčerka se je prijavila za počitniško delo v Industrijskih nožih. Tam je delala že dvakrat, zadovoljna je bila z delom in z nagrado. Referentka kadrovske službe pa me je sredi julija poklicala in rekla, da potrebuje več deklet, starih nad 18 let, ki bi čistile okna na strehi mehanične delavnice. To delo da bo bolje plačano kot v proizvodnji. Povedal sem hčerki in sprejela je to ponudbo. Poslali so jo — skupaj s še nekaterimi — na poseben zdravniški pregled za delo na višini. Bila je sprejeta, z njo pa še štiri druge. Tri iz skupine so potem čistile okna na strehi mehanične, dve sta delali spodaj. Tiste, ki so delale zgoraj, so dobile nagrado okoli 18.000 din, moja hči in njena kolegica pa le 12.000. Vse so bile sprejete pod enakimi pogoji in za enako delo. Tolikšna razlika v nagradi se mi zdi krivična. Dekleti, ki sta delali spodaj, sta bili dvakratno oguljufani, saj bi pri stroju zaslužili več.«

Za pojasnilo smo naprosili Miro Gerdej, referentko za izobraževanje v kadrovske službi KSZ. Potrdila je Arihovo pripoved in dodala:

»Do tega je prišlo tako: Junija smo se dogovarjali s tretjim letnikom srednje šole, ki naj bi sklenil s tozdom Stroji in deli pogodbo za čiščenje oken za strehi mehanične. Plačali bi jim 15 din na m². Potem smo ugotovili, da je v razredu premalo učencev, starih 18 let, zato je dogovor padel v vodo. Sredi julija so mi iz tozda znova sporočili, da bi potrebovali skupino ljudi, ki bi očistili okna na strehi mehanične obdelovalnice. Morala sem jih pridobiti izmed tistih, ki so bili že prijavljeni za druga dela. Fante, stare nad 18 let, smo že prej usmerjali v topilnico. Na razpolago so mi bila le še dekleta. Težko jih je bilo pregovoriti; bale so se, da bodo za to delo plačane kot čistilke. Vedela sem, da je za čiščenje oken namenjena večja vsota denarja, zato sem jim za to delo obljubila več, kot dobijo npr. čistilke. S težavo sem zbrala skupino deklet, ki smo jih poslali

na zdravniški pregled in psihološki test za delo na višini. Potrjenih je bilo 5 deklet. Sprejete so bile za enako delo in ni prav, da so jih v tozdu razdelili, še posebej boleča pa je razlika v nagradi.«

Pavel Stropnik, vodja materialne službe v Strojih in delih, je bil zadolžen za skupino počitniških delavk, ki so čistile okna. Takole je pojasnil, kako je prišlo do razlike v nagradi:

»Za čiščenje oken na strehi obdelovalnice I in montaže strojev smo potrebovali tri dekleta, pri garderobah pa dve. Vprašal sem jih, kje hočejo delati. Same so se odločile, katera bo delala spodaj, katera zgoraj, jaz jih nisem poznal niti po obrazih, niti po priimku. Šele ko se je Arih pritožil, sem postal pozoren na to, da sta delali na strehi tudi hčerki ravnatelja in direktorja. Delo na strehi je daleč zahtevnejše od tistega pri tleh, tudi pogoji so tam težji, temu primerna

je razlika v nagradi. Za delo na strehi smo jim priznali 6. plačilni razred in 5. delovno okolje, spodaj pa 3. razred in 4. okolje. Zgornje so dobile največ, kar lahko po pravilniku plačamo praktikantom, spodnje pa tudi več kot čistilke, kar je torej v skladu z obljubo Gerdejeve. Oboje so bile pridne, zato so dobile 20% OP. Da so bile pravilno nagrajene, je potrdila tudi komisija za dohodkovna razmerja v tozdu SiD. Počitniških delavk po drugačnih merilih ne moremo nagravati.«

Znašli smo se torej med dvema čerema. Na eni strani grenak občutek

dveh deklet, ki se čutita oguljufani v svojem pričakovanju, na drugi trdno prepričanje v tozdu, da so vseh pet pravično nagradili po njihovem delu. Kako je ladja nasledla, si lahko na osnovi treh pripovedi razložimo sami. Kakor vse kaže, je letos ne bomo mogli več sploviti. Za prihodnje leto pa velja, da se bo treba o delu in nagradah s počitniškimi delavkami meniti samo na osnovi pisnih dokumentov (ali obljub), da jim ne bomo potem zaslužene nagrade začinjali še s kapljicami pelina.

Moja Potočnik

ŽELEZARJI DELEGATI

KOLIKO KJE ZA VRTEC

Pri klicih na 304 so včasih tudi vprašanja, katerih odgovori presegajo okvire Novic.

Problem koliko kje za vrtec se je začel razpredati, ko delavec iz SGV ni verjel podatkom o poprečnih OD, objavljenih v Odločanju št. 10/84. Menil je, da so razlike, recimo med kvalificiranim ključavničarjem in zdravnikom, tako majhne, da je pri prvem zagotovo prikazan skupni OD, pri drugem pa le OD za redni delovni čas brez dodatkov. Iz tega je potem izhajal in menil, da zaradi tega tudi pri plačevanju oskrbnin v vrtcu hodi vse narobe. SIS v posameznih občinah ne morejo vedeti, razen če posebej ne zahtevajo podatkov, katere delovne organizacije prikazujejo za svoje delavce skupni OD in katere le osnovo. Tako on, delavec železarne, ki pa živi v Slovenj Gradcu in ima svojega otroka v enem od slovenjgraških vrtcev, plačuje za vrtec več kot npr. delavec iz zdravstva s približno enakim OD, kot je njegov. V Slovenj Gradcu namreč pri plačilu vrtca vzamejo le podatke za redni OD, SIS pa od železarne dobi podatke za skupni OD in seveda takšne tudi upošteva.

Tako delavec, resnica pa je drugačna.

Anton Maklin, vodja službe za obračun OD v železarni je pove-

dal, da Železarna Ravne Občinski skupnosti socialnega varstva Ravne na njeno zahtevo res posreduje podatke za skupni OD. Ta po veljavnih predpisih zajema:

— OD za delo v rednem delovnem času

— OD za delo prek polnega delovnega časa (nadure, honorarji po pogodbah o delu)

— dodatki za delo popoldne, ponoči, ob praznikih

— nadomestilo OD za čas bolezni, poroda, nege družinskega člana, letnega ali izrednega dopusta

— razlike OD po predpisih pokojninskega in invalidskega zavarovanja

— regres za letni dopust

— jubilejne nagrade in odpravnine ter nagrade za inovacije.

Toda slovenjgraška skupnost socialnega varstva teh podatkov ne zahteva, sploh nobenih iz železarne ne.

Poklicali smo v Slovenj Gradec in tov. Krištofelčeva, pedagoški vodja VVO, je povedala, da pri njih teh podatkov ne rabijo, ker vsako leto, ko odprejo vrata otroških vrtcev, od staršev zahtevajo, da jim sami prinesejo septembrski plačilni list. Z njega potem vzamejo le OD za redni

Otvoritev vrtca na Javorniku

delovni čas (prva postavka iz skupnega OD), torej brez nadur, inovacij, nagrad itd. Vprašali smo na skupne službe SIS v Slovenj Gradcu, zakaj tako, in tov. Čuješeva, strokovni vodja občinske skupnosti otroškega varstva, je povedala, da je takšna odločitev njihovih delegatov z ene lanskih skupščin. Zavedajo se, da je to boniteta za njihove ljudi, imajo jo pa lahko, ker se račun izidejo. Kljub temu so imeli za 5. november letos že pripravljen nov predlog in novo lestvico za plačevanje vrtcev.

Da smo mogli zadevo skleniti, smo poklicali še na Občinsko skupnost socialnega varstva Ravne, kjer nam je tov. Komprejeva, strokovna delavka, povedala: »V občini Ravne upoštevamo pri uveljavljanju socialno-varstvenih pomoči (kot so otroški dodatki, oskrbnine v vrtcih, štipendije itd.) določbe Samoupravnega sporazuma o skupnih izhodiščih za zagotavljanje socialne varnosti v obdobju 1981—1985, ki so ga sprejele tudi skupnosti drugih občin, kako pa ga izvajajo, je odvisno od njih samih. Po njem moramo upoštevati skupni povprečni OD za preteklo leto in podatke zanj zahtevamo od delovnih organizacij v naši občini.«

Kakorkoli, to naj bi bila zdaj resnica o tem, koliko kje za vrtec. Iz nje lahko sklenemo, da se je delavec iz SGV motil. Če je na začetku šolskega leta nesel svoj plačilni list v vrtec, ki ga obiskuje njegov otrok, gotovo plačuje oskrbnino manj kot delavec z enakim OD v ravenski občini (samo po kazalcih za OD!), seveda pa je zato njegov otrok v starejšem vrtcu, v večji skupini itd.

Dober tek

Sicer pa so tako v Slovenj Gradcu kot na Ravnah, da je temu tako, odločili delegati. Je potem zdaj tudi jasno, da so takšna vprašanja, kot je bilo tole, izključno delegatska in da jih je treba reševati samo po delegatski poti. Opisan ves primer še ni rešitev, je le ugotovitev, ki kliče po nadaljevanju pri delegatih.

Helena Merkač

pa mogoče dobiti jedače. Celo v nekaterih slaščičarnah alkohola nikoli ne zmanjka. Skoraj v vsakem društvu načrtujejo dohodek na raznih prireditvah prav od prodaje alkohola.

Če hočemo narediti kaj na področju preprečevanja, bo morala družba tu reči kaj bolj odločnega. Sedaj je pa stvar takšna, da je tisti, ki pije, bolj normalen kot tisti, ki tega ne počne. Tu lahko veliko naredijo ugledni, vodilni, vplivni ljudje s svojim obnašanjem na javnih mestih. Po njih izkušnja veliko prispevajo na tem področju tudi zdravljeni alkoholičarji, tisti, ki so se usmerili v zdrav in ustvarjalni način življenja. S svojim zgledom lahko veliko pripomorejo v spreminjanju mišljenja v bližnjem okolju.

SPREJEMLJIVOST ZA BOLEZEN. Vsi ljudje niso enako občutljivi na posamezno bolezen, tako tudi na alkoholizem ne. Zbolijo največkrat ljudje, pri katerih je bil moten proces osebnostnega zorenja in se niso naučili spoprijemati se z najrazličnejšimi težavami v življenju. Izhod iščejo v begu. Veliko mladih ljudi tudi ni v najboljši občutljivih letih usmerjenih v ustvarjalno življenje. Iščejo cenen način zabave, njihova osebnost nima pogojev za zorenje. Veliko mladim se dogaja vse to zaradi razmer doma.

Z raziskavami je ugotovljeno, da je večina alkoholikov imela enega od staršev alkoholika. Pa alkoholizem ni dedna bolezen, saj se otrok staršev alkoholikov, ki pride v zdravo rejniško družino, zdravo razvija in obratno, otrok, ki ga posvoji alkoholik, bo skoraj zanesljivo postal alkoholik.

Veliko ljudi se ukvarja predvsem s pridobitništvom, karierizmom... Zlasti karierizem je lahko katastrofalen za razvoj človeka. Ljudje se obnašajo doma drugače, kot pa se prikazujejo javno. Odnosi v takih družinah so vse prej kot pristni.

Danes tudi zelo težko najdemo ljudi, ki bi bili zagnani mentorji za najrazličnejše dejavnosti. Mlad

človek pa mora biti stimuliran v smislu Marxove teorije osebnosti, saj je poln najrazličnejših interesov in jih mora imeti možnost uresničevati.

NEKAJ SMERNIC ZA PREPREČEVANJE ALKOHOLIZMA. Družba v najširšem pomenu besede mora biti prva, ki bi ustvarila pogoje za pravilno zorenje človekove osebnosti.

V klubu zdravljenih alkoholikov usmerjamo ljudi v zdravo, ustvarjalno življenje. S teorijo partnerskih odnosov poskušamo v celoti spremeniti odnose v pristne, tovariške, prave partnerske odnose. Tako kot se izboljšujejo v družinski odnosi, se v pozitivno smer spreminjajo tudi otroci. Eno izmed meril uspeha, šolski uspeh, se v poprečju popravi vsaj za eno oceno. Otroci in starši postanejo pristni prijatelji, pogovarjajo se stvarno in so iskreni tako v besedah kot v dejanjih.

Naši ljudje skrbijo za svoje zdravje s tekmo, hojo v planine, berejo knjige in veliko se uče. Zelo je treba tudi paziti, da se ne usmerijo v pridobitniško življenje, ker bi se tedaj zanesljivo odtujili, ostali prazni, cenili nepravde življenjske vrednote.

Samo pripovedovanje o škodljivosti alkohola nima smisla, saj mladi vidijo več ljudi, ki pijejo, kot tistih, ki govorijo proti pitju, in mislim, da je jasno, komu bodo verjeli. Predaval sem tudi jaz, pa mislim, da nisem imel dosti uspeha, saj ljudje največ lahko naredijo s svojim zgledom. Še zlasti pomembno je to pri tistih, ki organizirajo življenje za mlade, npr. v brigadah, na športnih srečanjih... S primernim delom na teh področjih bi bil dosežen podoben učinek, kot ga ima cepljenje proti nalezljivim boleznim.

Zavedati se moramo tudi, da je alkoholik bolnik, ki širi bolezen v svoje okolje. Ustvarja si svoje norme in svoje pravice. Vpliva na mlade ljudi, pa tudi na ljudi v zrelejših letih. Niso redke pripovedi ljudi, ki pravijo, kako so za-

Z D R A V J E

POMAGAJMO ALKOHOLIKU

V mesecu novembru, mesecu boja proti alkoholizmu, po navadi spregovorimo o tej problematiki, čeprav bi ji morala biti posvečena velika skrb skozi vse leto, saj je alkoholizem ena izmed najhujših bolezni, hujša je kot rak, ki se ga danes tako zelo bojimo. Zaradi raka umirajo ljudje povprečno 10 let prej, zaradi posledic alkoholizma pa je tudi 15 let krajša pričakovana življenjska doba.

Alkoholizem je smrtna bolezen. Po enih gledanjih je to tipično socialno infektivna bolezen in je treba ravnati z njo po vseh pravih socialne medicine ter upoštevati povzročitelja (agens), vhodna vrata, sprejemljivost za bolezen, pota širjenja... Delo bi moralo potekati stalno, vanj naj bi bili vključeni najvišji kreativni dejavniki v družbi.

V naslednjih vrsticah bom poizkušal prikazati infektivni krog in možne vplive nanj.

POVZROČITELJ (AGENS). Alkohol je infektivni agens, ki je prisoten povsod po zelo zmerni ceni. Skoraj ni družine, ki bi ne imela na zalogi alkoholne pijače. Ne mislim, da bi bila potrebna prepoved proizvodnje in porabe, možni pa bi bili gospodarski vplivi za preusmeritev v drugačno, bolj zdravo porabo sadja. Tudi davčna politi-

ka bi lahko imela določen vpliv... Vem, da vse to problemov ne more rešiti, vendar, če imamo visoko proizvodnjo alkohola, računamo na lep dohodek od tega in smo veseli, da vse te količine nekdo pije. Ali se ne kaže v tem naša dvojna morala?

VHODNA VRATA so naše družbene norme in polno opravičil za popivanje. Lažna solidarnost z ljudmi, ki pijejo, je vsakdanji pojav. Takoj ko se srečamo z alkoholikom in bi bilo treba kaj ukreniti, smo polni pomislekov. Sodelavci z nadrejenimi vred prikrijevajo pijančevanje v svojih obratih.

(Mimogrede: v SR Hrvatski so sprejeli zakon, po katerem je kaznovan tudi delodajca, če ne ukrepa proti delavcu, ki je vinjen na delovnem mestu.) Skozi zgodovino smo ustvarili ogromno napitnic, pivskih pesmi, in tudi te vzpodbujajo ljudi k pitju; ugotovili so namreč, da ljudje, ki se imajo za zmerne pivce, ob poslušanju teh pesmi pijejo več, alkoholik pa se tudi takoj odpravi pit.

POTA ŠIRJENJA. Alkohol je dostopen ob vsaki uri in ob vsaki priliki. Ni športne prireditve in ne kulturne, kjer ga ne bi ponujali ali prodajali. Veliko je primitivnih gostiln, kjer točijo samo pijačo, ni

padli vplivom družbe pivcev in pričeli piti tudi sami.

Nevarni niso alkoholiki, ki že evidentno propadajo, nevarni so prikriti, tisti, ki trdijo, kako pitje obvladajo, tisti, ki še nekako funkcionirajo v družbi in nemalokrat predstavljajo tudi ugledne položaje. Pri tem gre za podobno stvar kot pri tuberkulozi. Ni nevaren toliko tisti bolnik, ki izkašljuje gnoj in kri, saj se ga bojimo, in se pred njim tudi zaščitimo. Nevaren je tisti, ki za svojo bolezen ne ve in seveda tudi njegova okolica ne ve, da je on bolnik.

Alkoholike je treba zdraviti čimprej, v zgodnejših fazah, ker imajo takrat največ upanja, da se rešijo in tudi s svojim vplivom na okolje napravijo še čimmanj škode.

Alkoholiku v nepovratni fazi pa je treba dati primerno zaščito in nego. Zavedati se moramo, da ni kriv alkoholik, ki propade, ampak da smo njegovega propada krivi vsi, ki smo z njim živeli in licemersko gledali, kako propada.

S pravilnim pristopom se da večina alkoholikov rehabilitirati. Alkoholizem v delovnih organizacijah bi zelo hitro razrešili, če bi se držali predpisov in zakonov, ki pri nas veljajo, če bi slabo delo ustrezno kaznovali in dobro delo

ustrezno nagradili. Alkoholik bi moral biti kaznovan zaradi slabega dela, nerednosti, netočnosti, lažnosti, prepirljivosti... nikoli pa zaradi alkoholizma. Dobro bi bilo, če bi odgovorni v delovnih organizacijah poznali vsaj knjigo »Alkoholizem in združeno delo«.

Za problematiko alkoholizma bi se morali zelo živo zanimati direktorji, vodilni politiki, inženirji za varstvo pri delu, delovodje, obratovodje... Morali bi v združenem delu vztrajati pri redu in odgovornosti, odprte oči bi morali imeti za nesreče, škode in katastrofe, ki jih povzročata alkoholizem, ne pa prave vzroke za vse to skrivati pred javnostjo.

Ustrezna bi morala biti tudi sestava koordinacijskih odborov za boj proti alkoholizmu in narkomaniji na vseh nivojih.

Zdravljenje samo ima v spletu vseh okoliščin seveda velik pomen in od institucij, ki se z njim ukvarjajo, bi morali zahtevati čim kvalitetnejše delo ter evaluacijo rezultatov. Slabo zdravljenje napravi več škode kot koristi, saj ustvarja mnenje, da se alkoholikov ne more zdraviti. Pri vsakem alkoholiku pa gre za človeka, ki je naše največje bogastvo, saj tako vsak dan poudarjamo, mar ne?!

Dr. Franc Heber

deset tisoč din, Grošelj pa napravi v enem mesecu kip, ki ga vrednoti na dvajset ali trideset tisoč din, vendar ostane neprodan, »ker ljudje mislijo, da kipi niso za v hišo«.

Zadušljivost province pa se kaže še v enem: ni s kom reševati likovno teoretičnih problemov, ki nastajajo ob delu. Za ustvarjalnost tako ostanejo le notranji vzgibi, ki morajo biti dovolj močni v likovno zakoniti Koroški, da

človek vztraja, ne da bi se umaknil v cinizem, zato se bo bržkone tudi v bodoče mogoče veseliti Grošljevih novih del enako kot portreta žene v glini in hčerke v kamnu ali drobnega ptiča s krili iz bučic in glavice iz orehove lupine, posajene na plutovinasti trup, kakor se je mogoče veseliti, da ta isti človek ta hip razstavlja v Zagrebu na svetovnem trienalu male keramike.

Zlatka Strgar

O MESTU IN VLOGI KULTURE V ŽELEZARNI RAVNE

Troje dokumentov nas je napotilo k pisanju tega članka:

— članek Obsežni načrti Družbenega standarda (objavljen na podlagi virov tozda Družbeni standard v Informativnem fužinarju 15. oktobra 1984),

— uvodnik v DELU: Sprejeta izhodišča za sejo CK ZKS o kulturi (Delo, dne 16. oktobra 1984) in

— predlog ukrepov za izboljšanje poslovnih rezultatov (ki ga je v Vestniku delovnih skupin objavil poslovodni odbor DO ZR dne 4. septembra 1984).

V prvem članku beremo, kaj vse je v planu IVARČKO in OŠVEN (ureditev plitvega dela jezera, betonsko plesišče, dvosedežnica Ivarčko-Ošven, rekreativna in tekmovalna smučišča, cesta, parkirišče, pokrita restavracija, ureditev prenočišča, kamp, vključitev Rimskega vrelca v sklop rekreativnega kompleksa), osemstezno

kegljišče bo kmalu že nared, prav tako bodo kmalu dokončana zunanja asfaltna igrišča, želje so po novem 50-metrskem pokritem bazenu, obnova stadiona, ureditev poseke za nočno smučanje...

Za zaključek preberemo: »Načrti so obsežni in lepi, pa tudi dragi. Zato se moramo odločiti, kaj je bolj nujno, kaj manj, kaj je treba narediti v prihodnjem letu, kaj kasneje, pač glede na to, kaj v tem težkem času lahko sfinanciramo.«

Drugi citirani članek Sprejeta izhodišča za sejo CK ZKS o kulturi najavlja široko politično akcijo s področja kulturnega razvoja Slovenije, temelječe na dejstvu, »da je delavec-samoupravljalec nosilec celotnega družbenega, torej tudi kulturnega razvoja.«

V prvi četrtini prihodnjega leta torej lahko pričakujemo široko politično dejavnost, ubrano na

KULTURA

ČE IMAŠ KAJ V SEBI, NI TREBA NIKJER ISKATI

Ko so ga vprašali, od kod črpa ideje, kje išče svoj umetniški izraz, je brez visoke filozofije dejal: »Če imaš kaj v sebi, ni treba nikjer iskati«.

Res, govornica in geste, način življenja — vse to je pri njem tako preprosto in brez vsakega ličila, da se tu in tam zdi komu že nenavadno in si ga je zato morda bolj zapomnil po kaki anekdoti kot po kiparskem delu. Slednje pa je bilo mogoče videti, ko so ondan v oktobru v Likovnem salonu na Ravnah odprli samostojno razstavo Andreja Grošlja.

Predstavitel umetnika kiparja še kot akvarelista pa je ostala v slovenskem prostoru brez odmeva. Ni edini, ki se mu tako dogaja, vendar je pri njem vsaj dvakrat nezasluženo: ker je bila samostojna razstava doma prvič spet po skoraj desetih letih in ker je v zgornji Koroški to edini akademski kipar, ustvarjalno in umetniško dovolj močan, da je vreden strokovne beležke. Navsezadnje se je javnosti predstavil v več kot štiridesetih samostojnih in skupinskih razstavah, pa tudi z javnimi deli v lesu, kamnu in železu (npr. Spomenik NOB v Šentanelu, Rudar na Lešah, portret Tita in Kardelja v Radovljici itd.). Kritiška komodnost sede v enostavno spoznanje: »Tudi ne bi prišli gledat, če bi vedeli za razstavo, ker je daleč«.

Ena od boleznij province torej, da ostaneš prezrt.

Domačini pa so prišli številneje kot navadno, a žal niso znali izkoristiti s prodajne plati izredno zanimive razstave, saj je npr. uokvirjen akvarel bilo mogoče

dobiti za sedem tisoč din, kipa pa od pet do petnajst tisoč. Prodajne galerije v Sloveniji ponujajo dosti dražje velikokrat slabše stvaritve.

Umetnikom se pač ne piše tako dobro, kot mnogi mislijo. V literaturi Pavle Zidar nenehno dokazuje, kako trdo in brez počitka je treba delati za golo življenje. Kiparju ali slikarju, ki mora kupovati platno, barve, dleta, kamen itd. njegovo umetniško delo ne zagotavlja eksistence, še posebej ne tedaj, če je zvest sebi in se ni pripravljen prodati vsakršnemu okusu kupca. Finančne pomoči pa ni mogoče pričakovati od nikoder in nikogar niti toliko, kot je dobi kakšno ljubiteljsko društvo.

Andrej Grošelj ne more stopiti v trgovino in kupiti pet ali šest let star kos lesa ali nekaj ton marmorja, ker mu njegova učiteljska plača takega računa ne dovoli. Boemstva in bednega življenja iz časov pariških Modiglianijev ali Cezanov, sicer danes velikih umetnikov, pa današnji čas ne dopušča več.

»Preden prideš do takih obratnih sredstev, da bi lahko začel delati, fizično že toliko opešaš, da ne moreš več.«

»Institucije dajejo le malo možnosti za javna dela, s katerimi se res da nekaj zaslužiti, saj so natečaji le redko (za spomenik na Poljani ga npr. ni bilo). Biti svoboden bi pomenilo biti na slabšem od obrtnika, kajti kiparstvo je poklic brez delovnega mesta.«

Delavec v železarni, ki fizično gara podobno kot kipar, zasluži mesečno od štirideset do šest-

Andrej Grošelj, Zenska glava, kamen

omenjeno temo, ki bo začrtala smeri razvoja kulture, njeno mesto in vloga v okviru dolgoročnega razvoja Slovenije.

Vsebina »ukrepov« nam je dobro poznana, zato jih ni treba predstavljati. Vsi imajo le en cilj: doseči želimo boljše poslovne rezultate.

Vsi trije dokumenti zadevajo eno skupno točko, vsebina vseh treh je namenjena enemu in istemu cilju — IZGRADNJI ČLOVEKA.

V Železarni Ravne smo formalizirali TOZD DRUŽBENI STANDARD, ki je zadolžen tudi za področje kulture. Še daleč pa ni ta »kulturna skrb« enakovredna pozornosti, ki jo Družbeni standard izkazuje vprašanjem rekreacije in športne dejavnosti naših železarjev (in ostalih krajanov). O vsebini delokroga tega tozda bi veljalo resno spregovoriti; morda se ponuja ta priložnost prav sedaj ob nakazanih političnih aktivnostih. Zaskrbljujoč je predlog omejenega članka, ki načrtuje izgradnjo samih športnih in rekreativnih objektov, pri tem pa ne vsebuje ničesar s področja kulturnih potreb naših železarjev (in pripadajočih družinskih članov). Odločali se bomo, kaj je bolj nujno, kaj manj — piše v članku. Da, odločamo se vedno o predlogih, ki so že posredovani v razprave. Malokrat pa razpravljamo o tem, ali so ti predlogi pravilno sestavljeni. Pridružujoči predlog tozda Družbeni standard očitno ne zadovoljuje potreb svojega delokroga v celoti. Ni samo ureditev prehrane naloga tozda, niti ne samo skrb za rekreacijo in šport in skrb za varno prenočišče v samskem domu — tudi skrb za kulturno rast našega delavca je naloga tega tozda.

Predsedstvo CK ZKS je na seji 15. oktobra razpravljalo o vlogi in pomenu kulture v procesu osvobajanja dela in človeka. Če kdaj, potem je v sedanjih razmerah treba posvetiti vso pozornost človeku — vzgoji mladega rodu in prevzgoji tistih, ki si drugače predstavljajo izgradnjo samoupravne socialistične družbe. Ekonomsko stabilizacijo bo uspešno zmožel doseči le pošten, priden in usposobljen delavec, to pa hkrati pomeni tudi zahtevo po kulturnem delavcu. Lahko govorimo, da imamo nizko delovno kulturo, če se na delovnih mestih nedelovno ob-

našamo, če delamo vse mogoče disciplinske prekrške in če prekladamo vsakodnevne gordijske vozle z ramena enih na ramena drugih in tako dalje... Nedvomno gre pri celi stvari za kulturno prevzgojo.

Naši »ukrepi« imajo cilj v bolj-ših poslovnih rezultatih. Toda čemu so boljši poslovni rezultati namenjeni — rekli boste lepšim plačam — res, in dalje? Končni cilj je v doseganju človekove sreče, v zadovoljitvi človekovih želja in v graditvi takega ČLOVEKA, ki bo sam s sabo in družba z njim zadovoljna. »Ukrepi« se žal s tovrstno problematiko ne ukvarjajo. Razumljivo, saj je cilj jasno zastavljen. Doseči ga želimo z obstoječimi agregati in z obstoječimi ljudmi. Ti pa niso slabi — če to ne želijo biti.

Kolikokrat smo že dokazali, da znamo dobro delati, in dokazali smo si tudi, da znamo isti ljudje delati tudi slabo. Akcija »ukrepi« kaže dobre sadove. Želimo pa si nedvomno trajnih rezultatov, zato akcija sama po sebi tega še ne zagotavlja, saj so vse akcije v svojem bistvu kratkoročne rešitve problemov. Če si torej želimo trajnega izboljšanja, potem moramo tudi na področju prevzgoje delavca zastaviti dolgoročne aktivnosti, med katere nedvomno sodi tudi skrb za kulturno rast zaposlenih.

Namen tega pisanja ni kritika obstoječih dokumentov, z njim želim le opozoriti na pomanjkljivosti, ki se mi zdijo očitne in bi se morali o njih pogovarjati. Nevarno je namreč tudi to, da nam bo takšen odnos do reševanja kulturne problematike postal tako vsakdanji in da bomo za vselej potisnili zadovoljevanje kulturnih potreb naših delavcev na rob mize. Naj mi nihče osebno ne zameri teh vrstic, kot se to rado primeri. Niti najmanjšega namena nimam osebno kogarkoli prizadeti. Vedno in povsod poudarjam, da si kulturniki vselej prizadevamo, da bi tudi v svojih vrstah imeli tako marljiv in strokovno tako dober kader, kot ga imajo športniki. Odsotnost kulturnih delavcev pri sestavi planskih dokumentov pa naj ne bi imela za posledico, da v naši železarni ne bi ničesar načrtovali s področja kulturnih potreb delavcev. — Tukaj ne mislim na tiste utečene kulturne akcije, ki jih ljubiteljske kulturne skupine, ki

izhajamo iz Železarne Ravne, vsa leta imamo in na obstoječe oblike nujenja denarne pomoči tem skupinam. — Zadovoljevanje kulturnih potreb in skrb za kulturno rast delavca bo morala vsebovati kaj več kot do sedaj.

Sadovi kulturne vzgoje bodo vidni tudi v poslovnih rezultatih, če se bomo tega področja lotili z dolgoročno načrtovano kulturno politiko. Kratkotrajne akcije nam tega ne zagotavljajo. Imeli smo pred leti akcijo ČLOVEK-DELO-KULTURA, pa žal od te akcije ni ostalo ničesar. Sestava dolgoročnih projektov za potrebe kulturne

rasti naših delavcev pa je odgovorna naloga in bo zahtevala kaj več od današnjih utečenih oblik delovanja, predvsem pa bo morala biti v skladu z ostalima dvema področjema delovanja našega Družbenega standarda — s skrbjo za zdravo prehrano in s skrbjo za zdravo telo.

Vse troje — zdrav duh v zdravem telesu (danes dodajamo še poln želodec) — nam bo zagotavljalo dosego zelenih ciljev. Neizpolnjevanje kateregakoli izmed teh pogojev pa bo odmik od začrtane poti.

Jožko Kert

IZ KULTURNE KRONIKE

Začetek oktobra je bil za naše kulturne razmere dokaj živahen. Prvi impulz mu je dal **teden otroka** z vrsto predstav lutkovnih igrice Hiša tete Barbare in Mojca Pokrajculja, višek pa folklorni ansambel **Tahiti**, ki je 4. oktobra razvel nabitno polno športno dvorano pri osnovni šoli Prežihov Voranc.

V naslednjih dneh se je vzdušje ohladilo. Naši kulturniki so gostovali, drugih pa na Koroško vse do konca meseca ni bilo.

Harmonikarski orkester KUD Prežihov Voranc je sodeloval na tekmovanju diatoničnih harmonik med harmonikarji sosednih dežel Avstrije, Italije in Jugoslavije, ki je bilo 7. oktobra v kraju Sauris di Sotto v Italiji. Tekmovali so posamezniki. Član našega orkestra Lenart Cigler je osvojil prvo nagrado za virtuoznost, občinstvo pa je navdušeno pozdravilo tudi nastop celotnega orkestra, ki se je predstavil po uradnem delu tekmovanja. S tem so si ravenski harmonikarji že

pridobili vstopnico za prihodnje tekmovanje, ki bo čez dve leti.

Sredi meseca, od 12. do 15. oktobra, je **moški pevski zbor Vres** gostoval v pobrateni občini Varvarin v Srbiji. Sodeloval je na proslavi ob 40-letnici osvoboditve tega mesta. Vresovi pevci so tamkajšnjim občanom pripravili še celovečerni koncert ljudskih in umetnih pesmi, zapeli pa so tudi delavcem tozda Bratstvo.

V soboto, 27. oktobra, so se v Štorah srečali **kulturniki Slovenskih železarn**. Dopoldne so odprli razstavo del, ki so jih naslikali udeleženci izobraževalne slikarske kolonije sozda Slovenske železarne; iz Železarne Ravne se je je udeležil **Stanislav Bričan**.

Sledilo je srečanje literatov, na katerem so iz Železarne Ravne sodelovali **Rudi Mlinar, Dorde Radovič, Ivanka Založnik in Marta Vrenčur**.

V Štorah in okoliških krajih so bile zvečer istega dne še predstave gledaliških skupin. Za Že-

SPOMINSKA PLAKETA OBČINE VARVARIN JANEZU MRDAVŠIČU

Ob občinskem prazniku Varvarina in ob 40-letnici osvoboditve je spominsko plaketo, ki jo posameznikom, organizacijam in društvom podeljuje Skupščina občine Varvarin, prejel tudi profesor Janez Mrdavšič, ravnatelj Koroške osrednje knjižnice dr. Franc Sušnik Ravne, prvi iz naše občine.

Družino Mrdavšič so med vojno izselili v eno izmed vasi v varvarinski občini. Profesor Mrdavšič je tam preživel svojo mladost med 13. in 17. letom, babica in brat sta tam umrla, enega brata so ubili četniki. Vsem padlim Slovincem so v Varvarinu postavili spomenik, katerega pobudnik je bil tudi profesor Mrdavšič.

Profesor Mrdavšič je plaketo prejel tudi za sodelovanje pri organizaciji Vlača bratstva in enotnosti, za pobude pri kulturnem sodelovanju med pobratenima občinama in za navezavo tesnih stikov med matično knjižnico v Varvarinu in ravensko.

Za priznanje čestitamo.

V parku

lezarno Ravne je nastopila dramska skupina KUD Bratstvo.

Pred iztekom meseca so se na Ravnah po dolgem času spet odprla vrata Titovega doma. Mnogi ljubitelji gledališča so doživeli uvod v vrsto abonmajskih predstav letošnje gledališke sezone. Tokrat so se navduševali ob Balkanskem špijonu, ki ga je v petek, 26. oktobra, popoldne in zve-

čer uprizorilo Slovensko narodno gledališče iz Maribora.

Čeprav je jesen že zdavnaj prebarvala Koroško, pa »glasbena jesen« na Koroškem v oktobru še ni zaživela. Poklicni glasbeniki niso utegnili priti iz slovenskih kulturnih središč, domačih glasbenih prireditev pa ni bilo. Mogoče bo november plodnejši. M. P.

PETI IN BITI DOBER

V spomin Valentinu Hartmanu
(1907—1984)

Rodil se je v času stare Avstrije v Libučah, umrl je pred pragom tretjega tisočletja v koroški prestolnici. Preživel je dolgo, plodno življenje dobrega človeka in zavednega koroškega Slovenca. Od malega ga je spremljala pesem in njej je ostal zvest do poslednjih dni. Bila je njegov življenjski poklic in način življenja.

Glasbeno se je izobraževal na Koroškem in v Sloveniji, obiskoval je zadržno šolo v Ljubljani. Bil je dirigent, da mu daleč naokoli ni bilo enakega. Vodil je zborček, ki ga je ustanovil v domači vasi, nato pa številne zборе v Podjuni in združene koroške zборе. Njegovo miroljubno kulturno delovanje je bilo trn v peti Hitlerjevemu pajdašem, ki so se

ob priključitvi Avstrije rajhu polastili Koroške. Še preden se je začela vojna v Jugoslaviji, so ga pahnil v zapor in na zimo tistega leta je že delal v delavnici smrti v Dachauu. V razmerah, ko človek ni bil več človek, ampak zver ter krvavo mučena žival, se je v Foltiju Hartmanu znova zbudila pesem. Na pragu plinske celice je zbiral rojake — pevce in z ubranim petjem 60-članskega zbora dokazoval sebi, mučiteljem in sotrpino, da so ljudje, pripadniki majhnega, a kulturnega naroda, vso zgodovino tepanega, vendar polnega življenjske sile, ki mu bo dala preživetje. To je bil nenavaden upor biču, žvižgom na apele in škrapanju mrljskih vozičkov. Mučitelji so bili morda preveč pozverinjeni,

da bi ga razumeli, mučenim pa je vlival notranjo moč in upanje na svobodo in vrnitev v domovino. Mnogi ju niso dočakali, Hartman s svojim zborom ju je. To je bilo dobro, kajti Koroška je še naprej potrebovala pesem

in dobrega človeka. In še ju potrebuje. Foltej Hartman je z dolgoletnim kulturnim delovanjem zapustil svojemu rodu bogato dediščino. Pomagala mu bo kljubovati usodi zgodovine.
Mojeja Potočnik

DOBRO ZA PRVIČ IN FILMSKI ABONMA TUDI V LETU 1985

Nekaj ljubiteljem iz železarne se je resnično zazdelo škoda, ko je tudi prenovljena dvorana ravenskega kina ostajala prazna dobrih filmov in kulturnih ljubiteljev, zato se je odločila organizirati filmski abonma. Zdaj se njegova prva sezona bliža koncu, zato ga je prav pregledati in tudi zanimirati za novega.

Kot je povedal Janko Dežman, eden izmed organizatorjev abonmaja, so pri izbiri filmov za prvič in tudi za program drugega abonmaja zadevali ob dve skrajnosti: na osnovno usmeritev, da je treba ljudem ponuditi dobre filme, in na računico, ki je narekovala tudi komercialne filme. Tako smo lahko v prvi in bomo lahko tudi v drugi sezoni gledali vsakega nekaj, ob dejstvu, da je pri vsakem mediju, tudi pri filmu, vendarle prvi namen zabava, ki pa je lahko dobra, boljša, najboljša, in izbrati slednjo široki publiki je pomembno. Toda žal je tu še uvoz, pri katerem pa se največkrat zeleno neha. Vrteti je treba tisto, kar se dobi.

Prvi filmski abonma na Ravnah je imelo okrog 100 ljudi, zaenkrat večinoma iz železarne, v prihodnje pa ga Koroški kinematografi želijo uvesti tudi v druge kraje Mežiške doline, če bo zanimanje. Obisk prvega je bil približno 70-odstoten. Pokazalo se je, da četudi abonma časovno veže, še ne zagotavlja polne dvorane. Toda pri tem je prišlo, kot je rekel abonent Alfonz Polajner iz tozda ETS, do kratkega stika. »Meni se ne zdi prav, da so potem abonmajске predstave še izven abonmaja. Če je tako, abonmaja ne rabiš.«

Drugače večini zdajšnjih filmskih abonentov ni bilo žal, da so imeli abonma. Poudarjali so normalnejše vzdušje za gledanje, zadovoljiv izbor, »v redu spored, mogoče z manjkom zgodovinskih filmov«, kot meni Ivan Zdovec iz tozda Komerciala, »za prvič dober program, čeprav malo preveč skomercializiran, pač za širši krog ljudi«, po mnenju Danila Goloba iz Težkih strojnih delov, »koristen zato, da se začne ponujeno izbirati in gledalce vzgajati v filmskem okusu.«

To oboje je bilo tudi prvo vodilo organizatorjev pri sestavljanju programa za drugi abonma, prvo merilo pa filmske nagrade in festi. Tako bomo v drugem abonmaju lahko videli naslednje filme:

ZELJNATA JUHA — francoska komedija

Režija: Jean Girault. Igrajo: Luis de Funes, Jean Carmet, Jacques Villeret in drugi.

OGLEDALO — sovjetska drama

Režija: Andrej Tarkovski. Igrajo: Margareta Terehova, Oleg Jankovski, Anatolij Solnicin, Ignat Danilcev in drugi.

GANDHI — angleška drama

Režija: Richard Attenborough, scenarij: John Briley. Igrajo: Ben Kingsley, Candice Bergen, John Gielgud, Trevor Howard, Edward Fox in drugi. OSKAR '83.

BREZ ZLOBE — ameriška drama

Režija: Sydney Pollack. Igrajo: Sally Field, Paul Newman, Melinda Dillon. OSKAR '81.

DAN PO TEM — ameriška drama

Režija: Nicholas Meyer, scenarij: Edward Hume. Igrajo: Jason Robards, Jobeth Williams, Steven Guttenberg in drugi. FEST '84.

E. T. — ameriški znanstveno-fantastični

Režija: Steven Spielberg. Igrajo: Henry Thomas, Robert Mc Naughton, Drew Barrymore, Peter Coyote in drugi. OSKAR '83.

NA ZLATEM RIENIKU — ameriška drama

Režija: Mark Rydell. Igrajo: Henry Fonda, Katherine Hepburn, Jane Fonda in drugi. OSKAR '82.

FANY IN ALEXANDER — švedska drama

Režija in scenarij: Ingmar Bergman. Igrajo: Gunn Wallgren, Boerje Ahlstedt, Kristina Schollin in drugi. FEST '84, OSKAR '84.

ENI IN DRUGI — francoski glasbeni spektakl — drama

Režija in senarij: Claude Lelouch. Igrajo: Robert Hossein, Nikola Garcia, Geraldine Chaplin, Daniel Olbrychski, James Caan in drugi.

LETA NEVARNEGA ŽIVLJENJA — avstralski polit.-akcijski

Režija: Peter Weir. Igrajo: Mel Gibson, Sigourney Weaver, Linde Hunt. FEST '84, CANNES '83, OSKAR '84.

MOŽ S SREBRNE REKE — avstralski vestern

Režija: George Miler. Igrajo: Kirk Douglas, Jack Thompson, Tom Burlinson, Terence Donovan in drugi. FEST '84.

PSYHO II. — ameriška grozljivka

Režija: Richard Franklin. Igrajo: Anthony Parkins in drugi.

ČAS NEŽNOSTI — ameriška melodrama

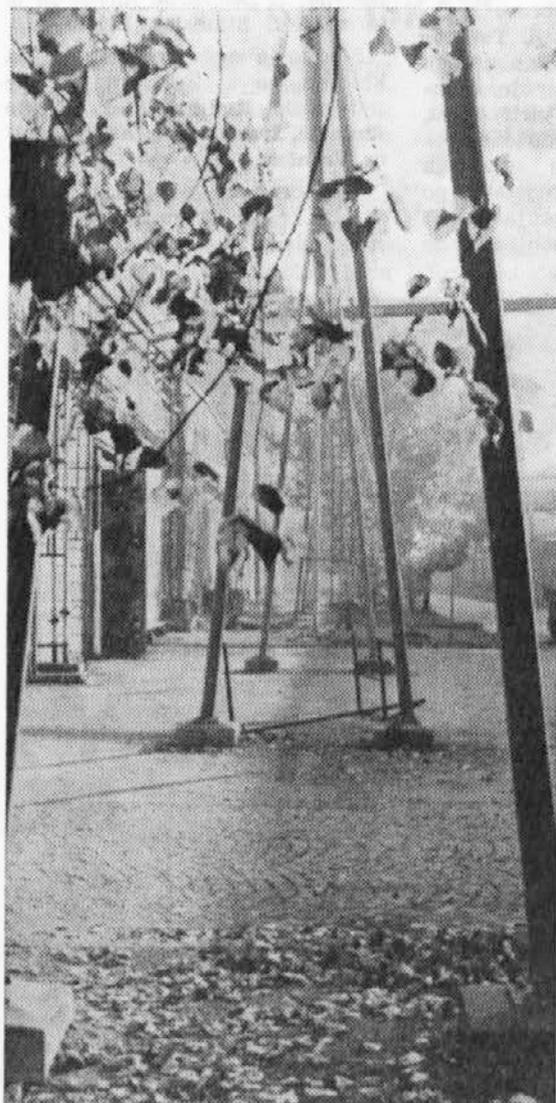
Režija in scenarij: James L. Brooks. Igrajo: Debra Winger, Shirley Maclaine, Jack Nicholson, Jeff Daniels in drugi. OSKAR '84.

TESTAMENT — ameriška drama

Režija: Lynne Littman. Igrajo: Jane Aleksander, William Devane, Ross Harris in drugi. FEST '84.

SOFIJIN IZBOR — ameriška drama

Režija in scenarij: Alan J. Pakule. Igrajo: Meryl Streep, Kevin Kline, Peter Mac Nicol, Rita Karin in drugi. FEST '84.

»Stojala«

VOJNE IGRE — ameriški triler

Režija: John Badham, scenarij: Lawrence Lasker. Igrajo: Mathew Broderick, Dabney Coleman, John Wood in drugi. FEST '84.

NE ČAKAJ NA MAJ — slovenska komedija — KINOTEKA

Režija: František Čap. Igrajo: Metka Gabrijelečič, M. Ocvirk, F. Trefalt, S. Sever, M. Bučar, J. Čuk in drugi.

BOGOVI SO PADLI NA TEME — botsvarska drama

Režija: Jamie Uys. Igrajo: Xao Marius Weyers, Sandra Prinslvo, Nic de Jager, Louw Verwey. FEST '84.

SKRITA TRDNJAVA — japonski — KINOTEKA

Režija: Akira Kurosava. Igrajo: Toshiro Mifune, Takashi Shimura.

ŽELEZNI ČLOVEK — poljska drama

Režija: Andrzej Wajda. Igrajo: Jerzy Rodziwilowicz, Krystyna Janda, Lech Walesa in drugi. ZLATA PALMA — CANNES, OSKAR '81.

LOKALNI JUNAK — angleška komedija

Režija: Bill Forsyth. Igrajo: Burt Lancaster, Peter Riegert, Denis Lawson in drugi. FEST '84.

SREČEN BOŽIČ, GOSPOD LAWRENCE — Jap.-angl. vojna drama

Režija: Nagisa Oshima, scenarij: Nagisa Oshima in Paul Nayersberg. Igrajo: David Bowie, Tom Conti, Ryuichi Sakamoto in drugi. FEST '84.

TRETJI ČLOVEK — angleški — KINOTEKA

Režija: Carol Read. Igrajo: Orson Wells, Robert Arden, Paola Moni.

VRATA RAJA — ameriška drama (spektakl)

Režija: Michael Cimino. Igrajo: Chriss Christofferson, Christopher Walken, John Hurt, Izabel Iper in drugi.

TESSA — ČISTA ŽENA — francosko-angleška drama

Režija: Roman Polanski. Igrajo: Nastassia Kinski, Peter Firth, Leigh Lawson, John Collin in drugi. FEST '80, CEZAR '79, OSKAR '79.

IME MI JE KARMEN — francoska drama

Režija: Jean Luc Godard. Igrajo: Marusche Detmers, Jacques Bonaffe, Myriem Roussel, Jean Luc Godard in drugi. FEST '84.

Toda po načrtih organizatorjev pri abonmaju v letu 1985 ne bo ostalo le pri »izboru na višini«, znajo biti, če bo seveda publika za to, novosti, kot so: kinoteka, filmsko gledališče, videoprojekcija, razgovori o filmu po filmu itd. Predstave bodo na Ravnah dvakrat mesečno (ob četrtek ob 20. uri), vse skupaj pa bodo predvidoma stale 1600 din. Ponudba je ugodna, in pričakujejo, da bo zanimanje veliko. Koroški kinematografi upajo tako sčasoma uvesti filmski abonma redno in filmu na Koroškem dati pravo vrednost.

H. Merkač

DEJAVNOST DRUŠTVA UPOKOJENCEV

IZLET V PODJUNO IN ROŽ

Društvo upokojencev Ravne je 20. septembra 1984 izvedlo z dvema avtobusoma svoj predzadnji letošnji izlet, in sicer v Podjuno in Rož. Udeležilo se ga je 80 upokojencev našega društva ter 20 članov upokojeniškega in invalidskega zavarovanja ter zdravstvenega doma Ravne.

Pot nas je vodila prek Pliberka, Velikovca in Sentvida na Gosposvetko polje. Najprej smo se ustavili pri vojvodskem stolu, kjer so nekoč ustoličevali koroške vojvode. Od tu smo se napotili h Gospe Sveti. Ogladali smo si cerkev, ki je star zgodovinski spomenik. Nato smo se odpeljali skozi Celovec in po južni strani Vrbskega jezera ter se ustavili na Otoku ter si ogledali tamkajšnje znamenitosti, nakar smo se odpeljali mimo Beljaka ob južni strani Osojskega jezera do Osoj. Ogladali smo si zelo lepo samostansko cerkev, v kateri so poletni koncerti. Na severni strani cerkvenega zidu je vgrajen rimski reliefni kamen, na katerem je videti konja brez jezdec. V tem samostanu se je namreč zaradi uboja škofa Stanislava pokoril poljski kralj Boleslav II., ki ga je lepo opisal Anton Aškerc v Mutcu Osojskem. Od tu smo se vračali skozi Šentjakob, Bistrico, Šentjanž in Zihpolje v Borovlje. Ustavili smo se na tamkajšnjem pokopališču, kjer je Zveza koroških partizanov leta 1971 postavila lep spomenik padlim partizanom. Napis je slovenski in nemški. Tu je pokopan tudi Ra-

venčan Štefan Trbovšek. Tik pred osvoboditvijo so ga esesovci ubili, čeprav je bil parlamentarec. Udeleženci izleta so položili na grob cvetje in sveče ter zapeli dve pesmi. Nato smo se odpeljali v najvišjo slovensko vas na avstrijskem Koroškem Selez-Fara, ki leži ob vznožju Košute. Vas je nastala že v 11. stoletju. Gotska cerkev iz 16. stoletja je 1964. leta dobila sosedo, cerkev z moderno arhitekturo. Na vratih stare cerkve sta spominski plošči žrtvam nacističnega terorja, obglavljenih na Dunaju 29. aprila 1943. Pot smo nadaljevali skozi Železno Kaplo proti državnini meji.

Zadovoljni z vsem, kar smo ta dan videli in doživeli v dokaj lepem vremenu, smo se v večernih urah vrnili domov.

UPOKOJENKE REPUBLIŠKE PRVAKINJE V KEGLJANJU

Zveza društev upokojencev Slovenije je 12. 9. 1984 priredila v Športno-rekreacijskem centru na Golovcu — Celje III. republiško tekmovanje za ženske v kegljanju. V vseh ekipah, ki so se pomerile v borbenih partijah, so prvič nastopile tudi članice našega društva. Bile so zelo uspešne, saj so že prvič osvojile prvo mesto ter postale republiške prvakinje. Nastopile so: Marica Jezeršek, Jožica Ajtnik, Ela Stigl in Anica Spanžel. Od 11 ekip iz Slovenije je bilo prvo DU Ravne (287 podrtih kegljev), drugo DU

Ljubljana (284) in tretje DU Novo mesto (256).

Zmagovalna ekipa je prejela lep pokal v trajno last. Razen tega je pri posameznicah — 50 lučajev — Anica Spanžel iz našega društva podrla 184 kegljev ter zasedla drugo mesto.

Istega dne je bilo v Športno-rekreacijskem centru na Golovcu deveto republiško tekmovanje v kegljanju za moške, ki so tekmovali ekipno v borbenih partijah. Nastopilo je šest tekmovalcev ter eden od vsakega društva posamezno (100 lučajev).

Ekipno je zmagalo DU Ljubljana-Moste s 494 podrtimi keglji pred DU Kranj s 494, tretje pa je bilo DU Celje s 469 podrtimi keglji. Ekipa našega društva je zasedla 7. mesto s 396 podrtimi keglji.

Pri posameznikih je bil najboljši tekmovalac iz Celja s 422 podrtimi keglji, drugi iz Ljubljane s 411, tretji pa naš tekmovalac Jože Kotnik s 410 podrtimi keglji, za kar je prejel bronasto medaljo.

PRIJATELJSKI STRELSKI DVOBOJ

Društvo upokojencev Titovo Velenje je na strelišču MROŽ 24. 9. 1984 priredilo prijateljski strelski dvoboj z zračno puško s tekmovalci našega društva.

Zmagala je štiričlanska ekipa DU Ravne s 589 pred DU Titovo Velenje s 582 krogi. Pri posameznikih je bil najboljši Ignac Skitek, DU Ravne, s 156 pred Janikom Svajgerjem 152 in Janezom Emeršičem 150 krogi, oba Titovo Velenje. Za naše društvo so še tekmovali: Ivan Štruc 148, Maks Smon 144 in Peter Mihelač 141 krogov.

Povratno srečanje je bilo 1. 10. 1984 na Ravnah na strelišču DTK. Tudi tokrat so bili boljši tekmovalci našega društva s 615 pred DU Titovo Velenje s 599 krogi. Najboljši posamezniki so bili: Ignac Skitek, DU Ravne, 167, Janko Svajger, DU Titovo Velenje, s 162 in Jože Homan, DU Ravne, s 159 krogi.

Od domačinov so še nastopili: Maks Smon 149, Peter Mihelač 140 in Ivan Štruc 137 krogov.

IV. REPUBLIŠKO TEKMOVANJE SLOVENSkih UPOKOJENCEV V NABIRANJU GOB

Zveza društev upokojencev Slovenije in organizator DU Ljutomer sta 29. 9. 1984 izvedla v Zorovcih pri Ljutomeru IV. republiško tekmovanje upokojencev Slovenije v nabiranju gob. Udeležilo se ga je 35 tričlanskih ekip. Tekmovalci so morali v dobri uri nabrati čimveč »jurčkov«. Vsak dkg stehtane gobe je predstavljal eno točko. Na ta način so ugotovili zmagovalca oziroma vrstni red.

Ekipo DU Ravne so sestavljali: Ignac Skitek, Alojz Nabernik in Peter Steharnik, vodil pa jo je odbornik društva Jože Sotošek.

Najuspešnejši so bili tekmovalci DU Križevci pri Ljutomeru s 115 pred DU Ljubljana-Zalog s 114 in DU Hudinja s 66 točkami. Največjo gobo, ki je tehtala 60 kg, je našel tekmovalac iz DU Ljubljana-Zalog.

Naša ekipa je zasedla 12.—15. mesto. Zmagovalna ekipa je prejela pokal v obliki gobe, vsi ostali pa spominska darila.

Ervin Wlodyga

ALOJZ MAVRIČ

Spet je segla med nas smrt. Tokrat nam je mnogo prezgodaj vzela Alojza Mavriča, sodelavca, znanca in tovariša, s katerim smo se srečevali skoraj 30 let in s skupnimi naporimi ustvarjali vse tisto, kar krasi dobrega in zvestega delavca.

Naš Lojz je imel zelo pestro življenje, že od mladih nog težko, v zrelih letih tudi tragično, vendar je stopal po svoji poti z njemu lastno kljubovalnostjo. To in pa prepričanje, da je v človeku vendar veliko dobrega in da si velja zapomniti vedrejša obdobja, ga je vodilo prek vseh ovir.

Delo mu je blažilo rane preteklosti, dokazovalo njegovo naravnost, po njem smo ga cenili in takšno podobo je pustil v nas.

30 let dela je dolga doba. Lojz jih je v tem času opravljal od navijač do dežurnega električarja; vsakega zagnano in uspešno. Mnogo velikih delovnih uspehov smo doživeli skupaj. A Lojz ne bi bil to, kar je bil, če ne bi tudi drugod dajal od sebe tistega, kar je za moža značilno. Z neumornim delom in s pomočjo domačih je zgradil sebi in njim nov dom, ki je zbiral družino. Družinski krog mu je pomenil veliko več, kot je pokazal na zunaj. Bil je to svet, ki ga je v veliki meri uravnaval sam s svojimi bogatimi izkušnjami. Veselil se je napredka otrok, zraslih v pošteno in dobre delavce, veselil se je vnukov, njih radosti in razposajenosti. Kot da bi slutil, da so radosti kratke.

Vendar nad tem ni nikoli jadikoval. Živel in tudi delal je tako, da so sadovi njegovega dela koristili vsem nam.

Z globoko zaskrbljenostjo smo spremljali njegovo bolezen, operacijo in stanje po njej. Občudovali smo odločnost, s katero se je boril proti zahrbtni bolezni, in upali, da bo želja po življenju in delu premagala smrt. Tudi sam je bil poln načrtov, predvsem pa želje, da bi se čimprej vrnil med nas, na delo.

Kljub neizmerni bolečini ob trenutku slovesa lahko rečem, da je v nas ostal svetel spomin na moža, očeta in stanovskega tovariša, ki ne bo ugasnil kmalu. Ze zato, ker vse njegovo življenje kaže, kako se pravi mož spoprime z njim in ga ukroti po svoji podobi vsem težavam navkljub.

Slava njegovemu spominu, njegovim najbližjim pa v imenu sodelavcev in OO sindikata TOZD ETS iskreno sožalje.

Rekreacija in šport

ROKOMET

Fužinarjevi rokometišči v letošnjem prvenstvu II. slovenske lige nikakor ne morejo računati na najvišjo uvrstitev. Ekipe, ki jo je po končanem prvenstvu 1983/84 prevzel trener Šrot, je znatno oslabiljena. V jesenskem delu so manjkali predvsem nekateri ključni igralci, kot Grzina, Hrastnik, Zunc, Logar, R. Haber, Gradišnik, Čegovnik in drugi, ki so pri vojakih ali pa so bili poškodovani. S pomlajenim moštvom, od starejših rokometiščev so igrali le Mrdavič, Goran Haber, Šater in Laznik, Ravenčani seveda niso zmogli uspešno držati koraka z vodilnima ekipama Partizanom iz Slovenj Gradca in Krogom in Prvkarom minulega jesenskega delu prvenstva. V sedmih kolih preteklega prvenstva so rokometišči Fužinarja štirikrat zmagali, doma proti Gornji Radgoni in Poletu ter v gosteh proti Šempetru in Dravi v Ptuj. Praznih rok pa so ostali na gostovanju v Slovenj Gradcu in Krogu ter na domačem igrišču z Bakovci.

Rokometišči Fužinarja, ki igrajo v enotni slovenski ligi, so v sedmih kolih dvakrat zmagale, in sicer nad Rudarjem iz Trbovelj in Šmartnim, eno točko pa so osvojile v srečanju z igralkami Iskre iz Sentjerneja, potem ko so doma igrale neodločeno 17 : 17. Ekipo je v jesenskem delu prvenstva uspešno vodil trener Boris Kotnik, potem ko je po končani pretekli sezoni trenersko mesto zapustil Peter Metulj. Pri Fužinarju se zavedajo, da je letošnje prvenstvo izredno kakovostno, kajti po reorganizaciji zveznih lig v republiški ligi tačas nastopajo nekatere bivše drugoligaške ekipe. Prav zato si želijo predvsem obstanek v sedanji družbi slovenskih ligašic.

ODBOJKA

Odbojkarji Fužinarja so bili v zaključnem delu tekmovanja za jugoslovanski pokal pričakovano poraženi s 3 : 0 na domačem parketu od večkratnih državnih prvakov zagrebške Mladosti/Monterja. V novo prvenstvo II. zvezne lige, ki se je pričelo 13. oktobra, pa so Ravenčani štartali slabše od pričakovanih. V prvih dveh kolih so dvakrat gostovali in premagali Mežico s 3 : 1, izgubili pa so na Bledu z 2 : 3. Malce nenadejan poraz s sicer vselej neugodnimi Blejci (v pripravljalnem obdobju so jih odbojkarji Fužinarja premagali dvakrat), seveda še ne pomeni, da so se varovanci trenerja Urnauta odrekli ambicij za najvišjo uvrstitev. Prvenstvo se je šele prav pričelo, kaže pa, da so se zlasti slovenske ekipe nanj dobro pripravile. Omenimo še, da se je tik pred pričetkom letošnjega prvenstva tudi Borut Urnaut odločil, da ponovno zaigra v ekipi.

Odbojkarice Fužinarja so v I. kolu druge zvezne lige gostile bivšo prvotligaško ekipo Željezničar iz Osijeka in izgubile srečanje z 0 : 3. V II. kolu pa so igralke trenerja Gostenčnika pričakovano zmagale v Splitu s 3 : 0. Druga Fužinarjeva ekipa letos znova nastopa v enotni slovenski ligi, vodi pa jo trener Franc Bivšek. V dveh uvodnih kolih so Ravenčanke doživele dva poraza, v Mežici 1 : 3 in na Bledu 0 : 3.

NOGOMET

V vzhodni območni slovenski ligi nastopajo kar tri koroške nogometne enajsterice: Fužinar, Ojstrica iz Dra-

vograda in Partizan iz Slovenj Gradca. Jesenski del prvenstva je že pri kraju, z doseženimi rezultati fužinarjevih nogometiščev pa ne moremo biti povsem zadovoljni. Pri Fužinarju so imeli vseskozi kadrovske težave, nemalo tudi zavoljo neenotnosti klubov v dolini, kjer posamezni klubi želijo zadovoljiti le svoje ambicije. To se je seveda odrazilo v slabših igrah in temu primernih rezultatih. V osmih kolih jesenskega dela prvenstva so nogometišči Fužinarja le dvakrat zmagali nad Partizanom in Proletarcem, dvakrat pa igrali neodločeno. Štirje porazi so ekipo pripeljali na dno prvenstvene razpredelnice, zlasti pa sta bila boleča dva, 0 : 7 v Mozirju z El-krojem in 1 : 6 s Steklarjem v Rogški Slatini.

Seveda pa v klubu upajo na lepšo prihodnost ravenskega nogometa, saj imajo nekaj nadarjenih mladincev. Zlasti so ponosni na letošnjo uvrstitev mladincev v enotno slovensko ligo, kjer so dosegli zadovoljive rezultate.

TVD PARTIZAN RAVNE

Na tradicionalnem Milovanovičevem memorijalu v orientacijskem športu, tekmovalje je bilo na Vrhniki, so tudi letos dosegle lep uspeh članice Partizana Ravne. Na tekmovalju, ki je nekakšno neuradno republiško prvenstvo v športu, ki ga pri nas bolj malo poznamo, so Ravenčanke osvojile odlično 1. mesto. Tokrat so nastopile v postavi: Danica Gorjanc, Bruna Pajenk, Dragica Gostenčnik, Mira Videmšek in Marija Zagernik.

NAMIZNI TENIS

Potem ko sta Ravenčana Bojan Pavič in Tanja Pandev v oktobru nadvse uspešno zastopala barve svojih selekcijskih klubov, ljubljanske Olimpije in Kemičarja iz Hrastnika v pokalu evropskih prvakov oz. pokalu sejemskih mest, pa njuni mlajši kolegi pri Fužinarju dosegajo lepe uspehe na domačih tekmovanjih. Tako je na prvem republiškem selekcijskem turnirju za mladince v Murski Soboti pričakovano zmagal nadarjeni Fužinarjev igralec Darko Jamšek, tretje mesto v isti najkvalitetnejši skupini pa si je priigral njegov klubski tovariš Samo Bezjak. V drugi kakovostni skupini je bil Emil Sirovina odličien prvi in bo v prihodnje tekmoval med najboljšimi. Nekoliko je tokrat razočaral le četrti »pingponkaš« Fužinarja Janko Kotnik, ki je bil v tretji skupini šele sedmi, a je nedolgo tega nastopal v drugi skupini, iz katere je izpadel.

Za mladinke je bil selekcijski namiznoteniški turnir v Ljubljani. Tanja Pandev, ki je seveda igralca Fužinarja, čeprav v prvenstvu I. zvezne lige nastopa za Kemičar, je bila druga v prvi skupini za zmagovalko Frelihovo iz Kranja. V tretji skupini je dosegla lep uspeh 3. mesto Bojana Kolmančič. Z obeh selekcijskih turnirjev so se na zvezna tekmovanja uvrstili Jamšek, Bezjak in Pandevova.

V Ljubljani pa je bil 20. oktobra prvi republiški selekcijski namiznoteniški turnir za člane in članice. Med 44 igralci in igralkami je z odlično igro presenetila Ravenčanka Tanja Pandev, ki je osvojila 4. mesto za Vesno Ojsteršek (Kemičar) ter Čadežovo in Krsnikovo (obe Olimpija). Darko Jamšek je bil pri članih sedmi.

KEGLJANJE

Drugo kolo ekipnega prvenstva koroške regije je bilo 13. oktobra na novem 8-steznem kegljišču Doma telesne kulture na Ravnah. Pri moških je pričakovano zmagal Fužinar pred Slovenj Gradcem, Samorastnikom Ravne, Korotanom in Črno, med posamezniki pa so največ kegljev podrl: Mostnar (Samorastnik) in Lesnik (Fužinar) po 905 ter Kapel (Samorastnik) 890. Med ženskami so zmagale kegljavke Fužinarja pred Slovenjgradčankami, Korotanom s Prevalj in Samorastnikom Ravne. Najboljše rezultate so dosegle: Cvetka Harnold 449 in Silva Cigler (obe Fužinar) 431 podrtih kegljev.

Tretje kolo je bilo na kegljišču v Slovenj Gradcu. Med moškimi ekipami so visoko zmagali Ravenčani z odličnim poprečjem 886 kegljev, pred Korotanom in Samorastnikom. Najboljši posamezniki so bili: Podojsteršek 906, Belaj 904 in Paradiž (vsi Fužinar) 896 podrtih kegljev. Ženska ekipa Slovenj Gradca je tokrat visoko premagala kegljavke Fužinarja in krepko zmanjšala zaostanek iz prvih dveh kol. Največ kegljev sta podrla domačinka Zdenka Grobelnik 436 ter Renata Gostenčnik (Samorastnik) 433 kegljev. Pred zadnjim četrtim kolo sta v vodstvu obe ekipi Fužinarja.

Ivo Mlakar

SREČANJE PLANINSKIH VODNIKOV SLOVENSKE ŽELEZARNE

6. 10. 1984 je bilo II. srečanje planinskih vodnikov slovenskih železarjev, in sicer v organizaciji Železarne Ravne. Ravenski železarji planinski vodniki so se potrudili in pripravili srečanje zanimivo in prijateljsko. Udeležba je bila popolna, saj so se zbrali planinski vodniki železarjev iz vseh delovnih organizacij sozda. Manjkal je samo vodnik iz Metalurškega inštituta.

V lepem jesenskem jutru smo si najprej ogledali Prežihov spomenik in Prežihovo bajto. Večina te bogate kulturne dediščine našega kraja še ni videla in je bila z ogledom zelo zadovoljna.

Pot nas je nadalje vodila mimo rekreacijskega centra Ivarčko jezero do Poštarskega doma, kjer smo dan preživeli sproščeno. Na srečanju je bil navzoč tudi predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Jesenice.

Po uvodnih pozdravih in besedah o namenu in pomenu srečanja planinskih železarskih vodnikov, o minullem 15-letnem delu planinskih pohodov slovenskih železarjev, in pregledu dela v letu 1984, so vsi navzoči vodniki v prijateljskem pogovoru govorili o svojih vodniških izkušnjah in preteklem delu, predvsem pa predlagali nove smernice za novo obdobje.

Železarsko planinsko pohodništvo zajema vedno večji obseg, vedno več

delavcev — železarjev si želi zdrave in potrebne sprostitev v naravi, kjer si ob najmanjših finančnih izdatkih nadomestijo ono, kar jim je najbolj potrebno ob njihovem težkem delu v tovarnah. Želje in potrebe po vodenju številnih delavskih množic v naravo, skrb za njihovo dobro počutje in njihovo varnost so planinski železarski vodniki sprejeli kot svojo obveznost in bodo to svoje poslanstvo tudi v bodoče nadaljevali.

Na srečanju so se železarski planinski vodniki tudi dogovorili za delo v posameznih delovnih organizacijah, da bodo za planinske pohode v prihodnosti zainteresirali čim več ljudi in jih tudi pripravili za posamezne pohode.

Kolektiv planinskih vodnikov slovenskih železarjev je tako postal edinstven primer v našem prostoru ob skrbi za delovne ljudi, da so na pohodih in življenju v naravi ob varnih in tovariških spremljevalcih, ki skrbijo za njihovo varnost in počutje.

Veseli in zadovoljni, da so uspešno opravili svoje planinske vodniške dolžnosti do velike skupnosti slovenskih železarjev, da so bili vsi številni obiskovalci z njimi zadovoljni, so se z novimi sklepi in načrti razšli in se vrnilo na svoje domove.

F. T.

PRED OSMIMI STEZAMI

O KEGLJIŠČIH IN KEGLJANJU NA RAVNAH

Kegljanje je šport, ki mu nekateri odrekajo to določilo. Kriva je zgodovina, kajti včasih je bilo poznano le kot hazardna igra,

kegljišča pa so bila gostilniška vaba za vinske bratce in zapravljivce. Kot šport se je pri nas začelo uveljavljati šele po zadnji vojni, na Ravnah še nekaj let pozneje. Vsa leta pa so imeli ravenski kegljači bolj skromne možnosti za treniranje — v letih, ko so bile boljše, so bili tudi uspešni takoj vidni. Letošnje jesen so dobile Ravne osemstezno kegljišče, ki je možnosti koroškega tekmovalnega in rekreativnega kegljanja nesluteno razširilo.

Naprosili smo predsednika kegljaškega kluba Fužinar Ota Hafnerja, da nam je predstavil dejavnost ravenskih kegljačev v preteklih letih, sedanje delo in njihove načrte za prihodnost.

DOSEDANJA DEJAVNOST

Zametki kegljaškega športa na Ravnah segajo v leto 1952. Prvi ljubitelji kegljanja — med njimi

Oto Hafner

še sedaj aktivni tekmovalci Peter Setina — so sestavili moško ekipo, ki je vadila na enosteznem Gradisovem kegljišču ob Suhi. Po treh letih so se preselili v Dom železarjev, kjer so nekaj časa uporabljali dvostezno, po rekonstrukciji (kegljači so udarniško delali več kot 10.000 ur) pa štiristezno ročno kegljišče. Leta 1964 so začeli redno trenirati, povečalo se je število članov in v naslednji sezoni je že prva predstavica, Jezerškova, oblekla dres državne reprezentance. Sledila ji je Francka Hafner, ki je bila v reprezentanci 6 let, njej pa Fric-ka Mačič (2 leti). Mladinci so se uvrstili v republiško reprezentanco, med mladinkami in članicami so bile republiške in državne prvakinja (Jezeršek, Španžel, Hafner), Cvetka Hafner je leta 1965 tekmovala na evropskem prvenstvu na Češkoslovaškem kot članica jugoslovanske mladinske reprezentance.

V svetu so začeli postavljati avtomatska kegljišča. Ravenski kegljači so želeli avtomatizirati kegljišče v Domu železarjev, a vsi načrti so padli v vodo, ko je zasebnik Lečnik zgradil avtomatsko dvostezno kegljišče pri svoji gostilni. Kegljjači so se preselili k njemu, trenirali so pa tudi v Slovenji Gradcu, kajti Merx je odpovedal treninge na svojem kegljišču. Kegljjaški klub Fužinar je moral zmanjšati število članov, da je preostali zagotovil vsaj minimalne redne treninge. Pred štirimi leti, ko je bilo zgrajeno štiristezno kegljišče v družbenem domu na Prevaljah, so se možnosti za delo ravnenskih kegljačev nekoliko izboljšale, še vedno pa so bili le gostujoče moštvo na tujih kegljiščih. Posledica tega so bili tekmovalni uspehi Fužinarjevih ekip, ki so bili v tem času gotovo manjši, kot bi bili, ko bi imel klub svoje kegljišče.

Letošnjo jesen so Ravne dobile sodobno osemstezno kegljišče. 13. oktobra je bilo na njem prvo tek-

movanje. Moštva iz koroške regije so preizkusila na njem svoje znanje in sposobnosti pa tudi kakovost novih naprav. Tekmovanje so spremljali monterji, ki so manjše pomanjkljivosti odpravili sproti, večje pa v naslednjih dneh.

NOVO KEGLJIŠČE ODPIRA NOVE MOŽNOSTI

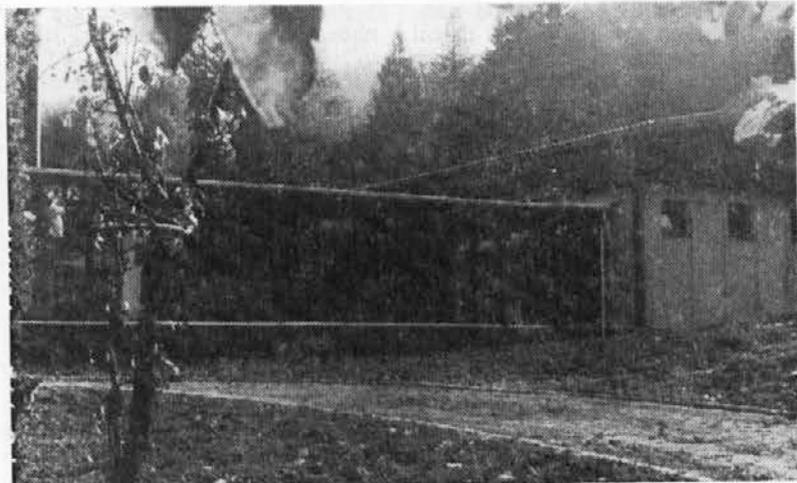
Za kegljanje je med ljudmi veliko zanimanje. Na Ravnah delujeta kar dva kegljaška kluba, Samorastnik in Fužinar, posamezni tozdi pa imajo kegljaške krožke, ki gojijo rekreativno kegljanje. Svoj klub imajo tudi Prevaljčani (Korotan) in Crnjani (Partizan), ki pa imajo le za manjša tekmovanja primerno tritestno kegljišče.

Naši klubi so povezani v območno kegljaško skupnost in zdaj, ko so se možnosti za treninge povečale, lahko pričakujemo kakovosten dvig tega športa na Koroškem, predvsem na Ravnah. Vodstvo kegljaškega kluba Fužinar upa, da se bodo posamezniki znova začeli uvrščati v republiško in državno reprezentanco, saj bodo odslej lahko redneje in pogosteje trenirali. V klubu delujejo trije trenerji, za sojenje na klubskih in medklubskih tekmah je usposobljenih 23 sodnikov, v republiškem merilu lahko sodijo trije, v zveznem pa dva. Predsednik Hafner je prepričan, da se bo klub, ki zdaj šteje 42 članov, kmalu številčno okrepil, predvsem pa pomladil. Po njegovem ne drži popolnoma mnenje, da je kegljanje šport starih. Res najdejo v njem zatočišče mnogi »odsluženi« športniki, ki so prenehali igrati nogomet, rokomet, odbojko ali tekmovali v kaki drugi zvrsti, kajti pri kegljanju ni starostnih omejitev. Vrata kegljišča so odprta vsem razen mladim do 16. leta, ki zaradi nedokončanega telesnega razvoja še ne smejo tekmovali. Pri kegljanju je namreč telo nenakomerno obremenjeno, zato bi se jim pri rednih treningih mišice nepravilno razvijale. Tudi odraslim kegljavcem priporočajo, da se ob osnovnem ukvarjanju še z drugimi športi, npr. s plavanjem, atletiko ali orodno telovadbo, kar je na Ravnah v Domu telesne kulture in okoli njega prav lahko uresničljivo.

Pozno vključevanje v kegljaški šport je po eni strani prednost, saj vstopajo v klub že izoblikovane osebnosti, po drugi strani pa imajo kegljaški klubi prav zaradi tega, ker se mladina že prej odloči za druge športne zvrsti, manj možnosti izbire. Vendar je navdušenec za ta šport še vedno dovolj, na Ravnah pa jih bo zdaj, ko so dobili lepo novo kegljišče, gotovo še več. Nekateri moti, ker je ob njem tudi enako lepa nova točilna miza s pijlačami vseh vrst, tudi z alkoholnimi.

Po mnenju predsednika kegljaškega kluba Fužinar Ota Hafnerja je alkohol enako nezdržljiv s kegljanjem kot s kakršnimkoli drugim športom. Tekmovalna pravila so zelo stroga: za vinjenega športnika ni prostora na kegljišču.

Je pa tekmovalni sistem pri kegljanju nekoliko drugačen kot pri nekaterih drugih športih. Posameznik tekmuje le določen čas (moški 120, ženske 45 minut), si-

Kegljjašče v DTK

cer pa so kegljavci med tekmovaljem prosti. Medtem ko čakajo na vrsto, igrajo družabne igre, posedijo s sotekmovalci, ženske se večinoma ukvarjajo z ročnimi deli (predvsem na treningih), nekateri celo z varstvom otrok, ki jih v času, ko »varuška« keglja, popazijo sotekmovalke.

Priložnost za alkoholike ni pri kegljanju nič večja kot pri drugih športih, res pa je, da se ga drži negativni privesek še iz preteklosti, ko je bilo hazardna igra in ne tekmovalni šport. Čas bi že bil, da bi s takim pojmovanjem opravili, saj nam je vendar že jasno, kaj je šport in kaj družabna igra in rekreacija.

Točilnica ob kegljišču kljub temu ostane. Pravih športnikov ne bo motila, drugi pa se bodo mo-

rali zavedati, da je kegljišče z vsemi sodobnimi napravami dragocena pridobitev, zrasla na žuljih kolektiva Železarne Ravne in je zato naša skupna lastnina, ki jo moramo varovati vsi. Dolžnost kegljačev in vodstva tozda Družbeni standard je, sporazumeti se za urnik, ki bo zadovoljil vse uporabnike. Da bodo imeli delavci, ki kegljajo za razvedrilo, dovolj možnosti za to vrsto rekreacije, in da tudi ravnenska kegljaška kluba ne bosta prikrajšana v svojih pričakovanih in tekmovalnih načrtih. Najbrž takega urnika za osemstezno kegljišče, ki se razen tega odlikuje tudi po tehničnih novostih, ne bi smelo biti pretežko sestaviti.

Mojca Potočnik

PRIPRAVNIŠTVO, PROIZVODNO DELO IN PRAKTIČNI POUK

Prilavništvo je oblika usposabljanja delavcev za samostojno delo v okviru stroke ali poklica in poteka po programu pripravništva, ki ga določimo v delovni organizaciji za posamezne vrste poklicev oziroma strok in izvedbenem načrtu za vsakega pripravnika posebej. Program strokovnega usposabljanja pripravnikov je sestavljen iz splošnega dela, ki je enoten za vse, ne glede na njihovo strokovno izobrazbo, in posebnega dela, ki je vezan izključno na usposabljanje za bodoče delo. Splošni del usposabljanja se izvaja v različnih oblikah (uvajalni seminar, razgovor, kroženje pripravnikov itd.) in s pomočjo učnih pripomočkov in vnaprej pripravljene gradiva. Posebni del pripravništva pa se izvaja neposredno na delovnem mestu in pod nadzorom mentorjev.

Prilavništvo je obvezno za vse, ki se prvič zaposlijo in ki so si pridobili poklic (velja za vse od uspešno zaključenega skrajšanega programa do fakultete) ter traja odvisno od stopnje izobrazbe od 6 mesecev do 12 mesecev, s tem da zakon daje možnost, da pripravniku, ki je zelo hitro absolvirval predpisan program oziroma bil posebej uspešen, da se pripravništvo skrajša, vendar ne več kot za polovico.

V letu 1984 smo v Železarni Ravne zaposlili 171 pripravnikov,

od tega 47 takih, ki so končali šolanje še po starem programu. Glede na stopnjo izobrazbe smo zaposlili 14 pripravnikov z visoko šolo, 12 z višjo, 29 s srednjo, 79 s srednjo poklicno ter 37 iz skrajšanega programa. Neštudentov med vsemi je bilo 41. Prilavništvo se zaključuje s strokovnim izpitom, ki ga je v letošnjem letu opravilo 37 pripravnikov, od tega 17 takih, ki so končali skrajšani program srednjega izobraževanja metalurške usmeritve.

Prilavništvo imamo že precej let nazaj v Železarni Ravne relativno dobro organizirano, sedaj pa se je obseg dela z uvedbo pripravništva za srednji in skrajšani program usmerjenega izobraževanja močno povečal, saj ti pripravniki predstavljajo skoraj 70% vseh, ki jih zaposlimo. Glavna letošnja naloga je bila izdelava programov pripravništva za vse stopnje, stroke in smeri, v katerih smo pripravnike zaposlili, sedaj pa moramo izdelati tak sistem spremljanja pripravništva, da bomo vsak trenutek imeli pregled nad izvajanjem programa pripravništva in s tem tudi možnost pravočasnega ukrepanja.

Trenutno je velik problem ustreza izbira mentorjev, saj vsi mentorji nimajo vedno dovolj časa za pripravnika (v Strojih in delih in v Jeklarni sta profesionalna), zato moramo doseči, da bodo

USPEL IZLET OSNOVNE ORGANIZACIJE SINDIKATA TOZD PNEVMATIČNI STROJI

IO OOSZS Pnevmatični stroji je sredi septembra organiziral izlet v gornjo Savinjsko dolino. Udeležilo se ga je precejšnje število sodelavcev, ki so obiskali slap Rinka in bližnje turistične planinske postojanke. Nazadnje so se ustavili pri kmetiji v Logarski dolini. Tu so se pomerili v streljanju z zračno puško, metali pikado, kegljali, igrali nogomet in se ob zvokih domače glasbe zavrteli. Ker pa prazna vreča sama nikoli ne stoji pokonci, so dejavni funkcionarji sindikata v splošno zadovoljstvo poskrbeli za primeren prigrizek in pijačo.

Res je bilo posnemanja vredno srečanje v naravi, ki ga ni mogla skaziti niti nenadna ploha, kakršnih je v gorskem in medgorskem svetu na pretek. Srečanje je v mnogočem popestrilo vsakdan delavcev iz Pnevmatičnih strojev.

Jože Jesenek

vsi pripravniki ves čas pod nadzorom mentorja (to vedno ni bil primer predvsem v metalurških temeljnih organizacijah, kjer so zaradi potreb dela prerazporejali pripravnike na različne izmene), čimprej se bo treba dogovoriti o nagrajevanju mentorjev (sedaj mentorji, ki izvajajo program pripravništva do 4. stopnje, dobivajo nagrado, mentorstvo od srednje šole naprej pa ni nagrajeno). Da bi tudi pripravnike čimbolj motivirali za uspešno usposabljanje oziroma da bi omogočili zaposlitev tistim, ki se bodo v pripravništvu izkazali, predlagamo, da bi v prihodnjem letu vse pripravnike ne glede na to, ali so naši študenti ali ne, sprejeli v delovno razmerje za določen čas (za čas opravljanja pripravništva), po končanem pripravništvu pa bi delovno razmerje za nedoločen čas, v odvisnosti od potreb, sklenili s tistimi, ki so si to zaslužili.

V šolskem letu 1981/82 smo v okviru uvedbe usmerjenega izobraževanja v 1. letniku srednjih šol prvič pričeli izvajati tudi proizvodno delo in delovno prakso. To usposabljanje z delom obsega vsebine in aktivnosti, ki omogočajo uporabo teoretičnih in praktičnih znanj neposredno v delovnem procesu, vključevanje učencev v samoupravljanje ter pridobivanje praktičnih znanj, razvijanje sposobnosti, spretnosti in delovnih navad v obsegu, ki je potreben za začetek dela v določenem poklicu oziroma stroki.

Obseg proizvodnega dela oziroma delovne prakse in navodila za organizacijo tega dela določijo uporabniki in izvajalci v posebni izobraževalni skupnosti z vzgojno izobraževalnimi programi. V prvih dveh letnikih srednjega izobraževanja traja proizvodno delo oziroma delovna praksa najmanj 80 ur, v posamezni stroki pa lahko ta obseg tudi povečajo (do 160 ur) in v skrajšanem programu 2. letnika 360 ur.

Za izvedbo proizvodnega dela moramo v delovni organizaciji izdelati seznam del in nalog, na katerih je možno proizvodno delo izvajati (to smo izdelali skupaj s tozdi, službo za varstvo pri delu, ki je za vsa ta dela izdelala tudi varnostna navodila ter predstavnik šole) ter razmestitveni načrt, ki zajema časovno in številčno razporeditev učencev po temeljnih organizacijah. Prav tako se z vsakoletno pogodbo med šolo in temeljno organizacijo za šolsko leto podrobneje določita obseg in način uresničevanja medsebojnih pravic in odgovornosti iz samoupravnega sporazuma. Vsi učenci, ki pridejo na opravljanje proizvodnega dela, so prvi dan na uveljavljenem seminarju, ki je namenjen predvsem seznanitvi z varnostnimi predpisi, potem pa proizvodno delo opravljajo po predpisanem programu in pod nadzorom mentorjev. V drugem polletju šolskega leta 1983/84 je bilo v železarni na proizvodnem delu oziroma delovni praksi 358 učencev 1., 2. in 3. letnika metalurške, kovinarske, naravoslovno-matematične, pedagoške, lesarske, ekonomske, elektrotehnične in računalniške usmeritve, v prvem polletju šolskega leta 1984/85 na bo na proizvodnem delu še 389 učencev, s tem da se bo v prihodnjem letu to število še nekoliko povečalo, ker bodo na proizvodno delo prišli tudi učenci sedanjih 4. letnikov usmerjene šole.

Proizvodno delo se izvaja pod nadzorom mentorjev, ki jih je v železarni Ravne 97. 39 od teh delavcev je končalo tudi seminar, ki je bil izveden za izvajalce proizvodnega dela, trije mentorji pa so profesionalci (Jeklarna, Stroji in deli, Pnevmatični stroji). Vsi mentorji so uspešno končali tudi tečaj iz varstva pri delu, ki smo ga organizirali v železarni.

Učencem na proizvodnem delu nudimo sredstva za osebno zaščito in malico, kar skupaj z nagrajevanjem mentorjev že predstavlja prek 200 starih milijonov letno, ne dajemo pa posebne nagrade učencem, čeprav zakon določa, da imajo učenci za čas opravljanja proizvodnega dela pravico do nagrade v sorazmerju z njihovim delovnim prispevkom. Sedaj ko smo praktično ustvarili osnovo za uspešni potek proizvodnega dela, nastopajo največje težave pri raz-

deljevanju učencev po temeljnih organizacijah, ko jih nekatere odklanjajo, kljub temu da pred šolskim letom podpišejo pogodbo, s katero se zavežejo, da bodo nudile določenemu številu možnost opravljanja proizvodnega dela. Težko tudi izbiramo mentorje, ki se ne ukvarjajo radi z učenci, saj nase prevzamejo tudi veliko odgovornost, pogrešamo pa tudi tenejšje sodelovanje s šolo, ki stoji precej ob strani, saj se za učence, ki so na proizvodnem delu, tisti čas praktično sploh ne zanima, tako da je vse prepuščeno nam.

Ob izvajanju pripravništva in proizvodnega dela v železarni izvajamo tudi praktični pouk za učence srednje usmerjene šole metalurške usmeritve za poprečno 30 učencev mesečno.

Jože Gruđen,
vodja kadrovske službe

Kadrovska gibanja v septembru

Septembra se je število zaposlenih povečalo zaradi pripravnikov — nestipendistov. Zaposlenih nas je bilo 6028.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLARNA — Pušnik Marko, talilec, Steharnik Samo, strojni tehnik, Skalič Miran, elektrotehnik — iz šole; Gabrovec Tonček, Žunko Igor, talilec — iz JLA; Bricman Stanislav, Nuraj Halil, NK delavca — prva zaposlitev; Starčević Cvjetin, Šakotič Milan, Stojanović Savo, NK delavci; Krupič Mehmed, KV gasilec — iz druge delovne organizacije.

JEKLOLIVARNA — Aliu Fazli, Viderman Ivan, NK delavca; Oder Joško, medicinski tehnik, Čurič Slavko, gimnazijski maturant, Pranjekovič Ivica, ključavničar — prva zaposlitev; Čerenak Miran, Pečnik Anton, Dugonjič Rifet, NK delavci; Kavčič Darko, metalurški tehnik, Lauk Vlado, PK ključavničar — iz druge delovne organizacije; Legnar Jurček, talilec — premeščen iz Jeklarnice.

KOVAČNICA — Smrečnik Valentin, žarilec — iz JLA.

VALJARNA — Kramer Dušan, predelovalec kovin — iz šole; Kokučnik Bojan, valjavec o. p., Kotnik Anton, NK delavec — iz JLA; Poberžnik Stanislav, NK delavec — iz druge DO; Mozgan Viljem, žerjavovodja — premeščen iz Jeklovleka.

STROJI IN DELI — Močilnik Silvo, Grögl Uroš, Ajd Janez, Županc Franc, Lipovnik Bernard, Určej Albin, Kojzek Bernarda, Kert Anica, Grm Marina, Paradiž Marjeta, Naglič Vlasta, Močilnik Karmen, Smode Majda, Grešovnik Monika, oblikovalec kovin, Šumnik Marko, preoblikovalec in spajalec kovin — vsi iz šole; Gostenčnik Jože, Borovnik Srečko, Robin Ivan, NK delavci — prva zaposlitev; Luter Miran, strugar — iz JLA; Pečovnik Stanko, oblikovalec kovin — iz druge DO; Lozinšek Marijan, strugar — iz TOZD Kalilnica, Strmšek Ivan, strugar, Tomazin Friderika, NK delavka — oba iz TOZD Pnevmatični stroji, Sekavčnik Marko, brusilec — iz TOZD Kovačnica.

INDUSTRIJSKI NOZI — Tratnik Ivan, rezkalec — iz JLA.

PNEVMATIČNI STROJI — Gros Majda, oblikovalec kovin — iz šole; Mohorko Darjan, NK delavec — prva zaposlitev; Paradiž Ludvik, avtomehanik — iz JLA.

VZMETARNA — Klančnik Alojz, inž. strojništva — iz Delovne skupnosti KSZ.

TRO — Senica Julijan, strugar — iz JLA.

ARMATURE — Rek Jože, Skorniček Jože, Krajnc Mirko, Rejave Gorazd, preoblikovalci in spajalci kovin, Germ Jožef, oblikovalec kovin, Trost Marijana, Preglau Suzana, Trost Bojana, obdelovalke kovin — vsi iz šole; Jeznik Dušan, tesar opažev — iz JLA; Šantl Franc, NK delavec — iz druge DO.

ENERGIJA — Arcet Dušan, NK delavec — ponovna zaposlitev v ŽR.

ETS — Krivec Janez, Kren Robert, Pšeničnik Karli, Oder Jaro, Tjukajev Rajko, elektrikar-energetik, Potočnik Roman, Jezernik Janez, Franc Matjaž, elektrikar-elektronik, Matajdl

Darko, elektrotehnik — vsi iz šole; Golob Igor, obratni elektrikar — iz JLA; Hudrap Stojan, obratni elektrikar — iz TOZD Valjarna, Žalig Janez, obratni elektrikar — iz TOZD Jeklarna.

SGV — Sušek Beno, strojni tehnik, Repas Darja, obdelovalka kovin, Sekavčnik Peter, oblikovalec kovin, Zajc Vinko, NK delavec — prva zaposlitev; Krajnc Danilo, strojni ključavničar — iz JLA.

TRANSPORT — Suhovršnik Miran, NK delavec — iz druge DO.

RPT — Ranc Silva, strojni tehnik, Bombek-Kolmančič Alenka, inž. metalurgije — iz šole; Andrić Ana, NK delavka — iz druge DO.

PII — Ačko Vera, gradbeni tehnik, Kupljen Božo, gradbeni tehnik — oba iz šole.

KOMERCIJALA — Krivec Darja, Zabel Marija, Vaukan Darja, ekonomski tehnik, Plešivčnik Bernarda, Sisernik Darja, administrativna tehnika — prva zaposlitev; Obreza Milan, žerjavovodja — iz TOZD Orodjarna.

KONTROLA KAKOVOSTI — Nabernik Viktor, kemijski tehnik — iz TOZD Kovačnica.

GOSPODARJENJE — Sekolonik Peter, prof. fizike, Verčko Ivan, prof. matematike, — iz druge DO (polovični čas). Benko Dragomir, prof. matematike.

PFS — Rezar Mira, administrativni tehnik, Juteršek Sonja, ekonomski tehnik — prva zaposlitev.

KSZ — Skornšek Zvonko, gasilec — iz druge DO.

DO TSD v ustanavljanju — Peršak Franc, NK delavec, Gerdej Ivan, ključavničar — iz druge DO; Kušej Janko, PK strugar — iz TOZD Jeklovleka, Krajnc Konrad, ključavničar — iz TOZD SGV, Lauk Vili, ključavničar — iz TOZD TRO.

KOVINARSTVO — Beričnik Franc, obdelovalec kovin, Časl Anton, preoblikovalec kovin, Nerat Matjaž, Planovšek Robert — oblikovalca kovin, Suhorepec Brigita, ekonomski tehnik — vsi iz šole; Čeplak Igor, ključavničar, Kladnik Marko, NK delavec — iz JLA.

BRATSTVO — Gajič Rade — iz JLA; Radojkovič Slobodan — iz druge DO.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

JEKLARNA — Erman Attilio, zidar — starostno upokojen; Raič Karlo, zidar plošč — samovoljno; Ivan-

Da bo delovno okolje prijetno

ković Ante, livni žerjavovodja, Balčinović Ismet, pripravljalec za litje — izključena; Vidaković Radimir, pripravljalec za litje — sporazumno; Žalig Janez, talilec — premeščen v ETS; Legnar Jurček, talilec — premeščen v Jeklolivarno.

JEKLOLIVARNA — Pšeničnik Gabrijela, pripravljalka peska — starostno upokojena; Smolar Darko, kontrolor, Izak Jaroslav, delavec na torni žagi, Mori Marko, kovinski modelar, Gošnjak Rado, delavec na torni žagi, Zunec Branko, delovodja čistilnice — v JLA; Svetina Ernest, izsekovalec — potek delovnega razmerja za določen čas; Ortan Majda, inž. — brusilka, Gaube Franc, izsekovalec — sporazumno; Krenker Franjo, sestavljalec in sušilec jeder — odpoved delavca; Englert Vinko, transportni delavec — samovoljno.

VALJARNA — Ažnoh Franc, adjuster kontrolor — upokojen; Luta Hasan, brusilec — odpoved delavca; Hudrap Stojan, transportni delavec — premeščen v TOZD ETS.

KOVAČNICA — Šumah Matevž, pomočnik kovača, Pirnat Anton, plamenski čistilec — starostno upokojena; Spenger Zdravko, brusilec — izključen; Nabernik Viktor, brusilec — premeščen v Kontrolo kakovosti; Sekavčnik Marko, pomočnik krčilca — premeščen v Stroje in dele.

JEKLOVLEK — Kušej Janko, vzdrževalec orodja — premeščen v DO TSD, Mozgan Viljem, žerjavovodja — premeščen v Valjarno.

KALILNICA — Lozinšek Marijan, kalilec pri solni kopeli — premeščen v Stroje in dele.

ORODJARNA — Obreza Milan, transportni delavec — premeščen v Komerčialo.

STROJI IN DELI — Mlačnik Alojz, poenter — invalidsko upokojen; Ramišak Franc, pehalec — starostno upokojen; Jošt Miran, strugar — v JLA; Štavekar Milan, stru-

gar, Pungartnik Branko, rezkalec — sporazumno; Kaiser Tomislav, strugar — odpoved delavca.

INDUSTRIJSKI NOŽI — Pisar Stanislav, ravnaletc diskov — sporazumno.

PNEVMATIČNI STROJI — Strmšek Ivan, strugar na NC, Tomazin Friderika, skladiščna delavka — premeščen v Stroje in dele.

TRO — Lauk Vili, ključavničar — premeščen v DO TSD.

ARMATURE — Gašper Boris — potek delovnega razmerja za določen čas; Jakob Anton, samovoljno.

ENERGIJA — Smonkar Danilo, I. strojnik — odpoved delavca; Krevh Jože, polnilec tlačnih posod — sporazumno.

ETS — Ferik Janez II., obratni elektrikar — sporazumno.

SGV — Krajnc Alojz — III., mazaletc — samovoljno; Krajnc Konrad, ključavničar — premeščen v DO TSD.

KONTROLA KAKOVOSTI — Skof Jožica, vodja elektrokemije — starostna upokojitev; Javornik Darja, čistilka — sporazumno.

KOMERČIALA — Uršnik Stefan, embaler — invalidska upokojitev; Golob Zdenka, pripravnica — sporazumno.

DRUŽBENI STANDARD — Pačnik Cvetka, čistilka — sporazumno.

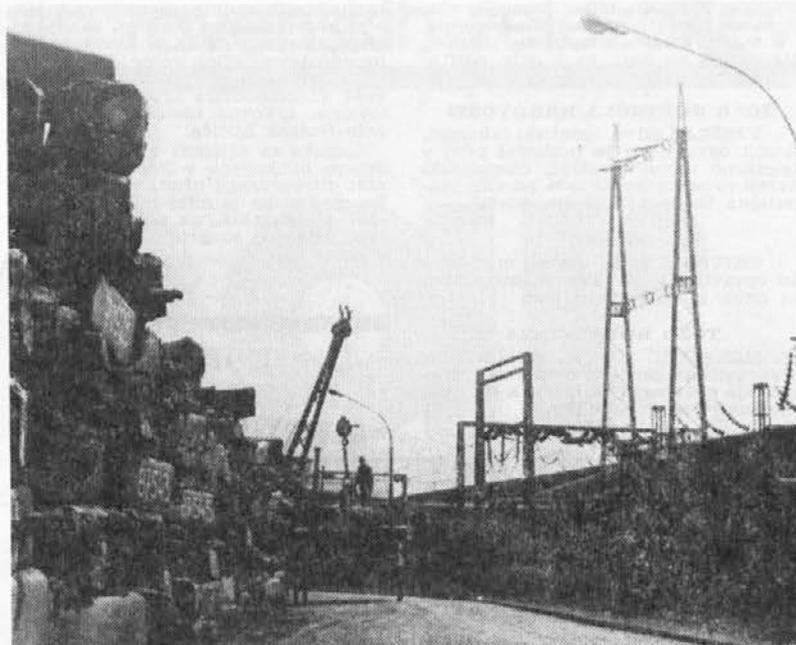
KSZ — Rudl Anton, analitik varstva pri delu — invalidska upokojitev; Kristavčnik Ivana, Kos Irena, čistilki — obe sporazumno; Klančnik Alojz II., varnostni inž. — premeščen v Vzmetarno.

DO TSD v ustanavljanju — Čeplak Davorin, tehnolog — v JLA.

KOVINARSTVO — Bačar Bogomir, NK delavec — izključen; Zakrajšek Juri, brusilec, Podkrižnik Janko, strugar — odpoved delavca.

BRATSTVO — Vesic Radivoje — odpoved delavca.

Kadrovska služba

Med jeklom in elektriko

KRŠITVE DELOVNIH OBVEZNOSTI

Skupna disciplinska komisija je v avgustu in septembru 1984 obravnavala naslednje kršitve delovnih obveznosti oziroma njihove kršitve pred sprejemom ukrepov za izboljšanje poslovnih rezultatov.

TOZD JEKLARNA

1. GERZIC Besim — pripravljalec za litje, neopravičeno izostal z dela 5 dni, preklic pogodbe odložitve del. razmerja in prenehanje delovnega razmerja.

2. SIMON Ivan, žerjavovodja, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

3. RAJSP Mirko, pripravljalec za litje, neopravičeno je izostal z dela 1 dan, javni opomin.

4. ŠTEFANOVIĆ Miladin, zidar plošč, neopravičeno izostal z dela 2 dni, preklic pogodbe odložitve delovnega razmerja in prenehanje delovnega razmerja.

5. PESKO Janko, pripravnik, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.

6. PRIKERŽNIK Franc, 1. pomočnik topilca, samovoljno prenehal hoditi na delo, prenehanje del. razmerja.

7. TENKO Stefan, pripravljalec za litje, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.

8. FESEL Ivan, 2. pomočnik topilca, neopravičeno izostal z dela 1 dan in 5 ur, javni opomin.

9. DEŽMAN Franc, žerjavovodja, neopravičeno izostal z dela 1 dan in 3 ure, javni opomin.

10. MEHMEDOVIĆ Saban, zidar plošč, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.073,10, sodna izterjava.

11. BALČINOVIĆ Ismet, zidar plošč, neopravičeno izostal z dela 1 dan in predčasno zapuščal delo 3-krat, preklic pogodbe odložitve preneh. del. razmerja in prenehanje delovnega razmerja.

12. CVETNIK Drago, pripravljalec za litje, neopravičeno je izostal z dela 2 dni, javni opomin.

VALJARNA

1. OSOJNIK Rado, adjuster kontrolor, prihod na delo v vinjenem stanju, agresivnost do delavcev VNS, prenehanje del. razmerja s pogodbo odložitvijo za dobo 1 leto.

2. DRETNIK Drago, ravnaletc, neopravičeno izostal z dela 4 dni, prenehanje del. razmerja s pogodbo odložitvijo za 1 leto.

3. ZAGEREK Anton, brusilec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

4. BURŽIĆ Bečir, transportni delavec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

5. KNEZ Srečko, žarilec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.

JEKLOLIVARNA

1. KADIŠ Janez, zapustil delo in bil opažen v Nami, javni opomin.

2. BALABAN Mladen, rezalec, zamudil na delo enkrat in predčasno zapustil delo dvakrat, javni opomin.

3. POTOČNIK Ivan, skladiščni delavec, bil vinjen na delu, javni opomin.

4. RADOVANOVIĆ Jovo, brusilec, neopravičeno izostal z dela en dan, prenehanje delovnega razmerja s pogodbo odložitvijo za 6 mesecev.

5. KUMER Kristjan, skladiščnik, neopravičeno izostal z dela, nagovarjal sodelavca za vnos alkohola, prenehanje delovnega razmerja s pogodbo odložitvijo za dobo 1 leto.

6. ŠTEFIĆ Venčeslav, neopravičeno izostal z dela 1 dan, zamudil na delo dvakrat, prenehanje delovnega razmerja s pogodbo odložitvijo za dobo 6 mesecev.

7. VRENČUR Slavko, izpraznjevalec, bil vinjen na delu in polomil jedra, prenehanje delovnega razmerja s pogodbo odložitvijo za dobo 3 mesecev, materialna odškodnina 4.000 din, plačal.

TOZD KOVAČNICA

1. LUZNIK Milan, rezalec, neopravičeno izostal z dela 3 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodbo odložitvijo za dobo 1 leto.

2. ČIBEJ Aleksander, pomočnik krčilca, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.086,80 din, sodna izterjava.

3. OČEPEK Milan, čistilec polizdelkov, prišel vinjen na delo in bil z dela odstranjen, prenehanje delovnega razmerja s pogodbo odložitvijo za dobo 1 leto.

4. ČAS Stanko, žerjavovodja, zamudil na delo dvakrat, skupno 8 ur, javni opomin, pavšalna odškodnina 1.013,10 din, plačal.

TOZD STROJI IN DELI

1. MALINOVIĆ Peter, odlašalec, neopravičeno izostal z dela 10 dni, prenehanje delovnega razmerja.

2. MIKELN Martin, oblikovalec vzmetnih listov, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.

3. MANDIĆ Vitomir, odlagalec, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

4. ČASAR Stanko, nalagalec napustne pečl, neopravičeno izostal z dela 2 dni, javni opomin.

TOZD STROJI IN DELI

1. MRKAL Jernej, transportni delavec, neopravičeno izostal z dela 1 dan, javni opomin.

2. MRAVLJAK Milan, strugar, samovoljno zapustil delo in odšel iz tozda ter pustil stroj v obratovanju, javni opomin.

»V IMENU LJUDSTVA«

Ta svečani začetek razsodb se zdi primeren naslov za novo rubriko v Fužinarju. Odbor samoupravne delavske kontrole je namreč zahteval, da moramo v našem časopisu začeti objavljati kratke povzetke sodb, ki jih izreka Temeljno sodišče v Mariboru naši delovni organizaciji, tozdom, delovnim skupnostim in posameznikom, prav tako pa tudi opozorila družbenega pravobranilca samoupravljanja in SDK.

Uredništvo

PREVEČ ZARAČUNANE KROŽNE ŽAGE

Tozda Komerčiala in Industrijski noži sta od 25. 2. do 16. 8. 1982 kršila zakon o temeljnih sistema cen in družbeni kontroli cen, tako da sta kupcem nepravilno zaračunavala doplačilo v višini 20% za izdelavo priključnih izvrtin, večjih od premera 4 mm. S tem je pridobil tozda Industrijski noži premoženjsko korist 955.033,40 din.

Zato je Temeljno sodišče v Mariboru izreklo naslednje denarne kazni:

Tozda Komerčiala 250.000 din
Tozda Industrijski noži 240.000 din

Ferdo Gnamuš, ravnatelj tozda Komerčiala, 15.000 din;

Peter Prikeržnik, vodja prodaje, 12.000 din;

Alojz Knez, ravnatelj tozda Industrijski noži, 12.000 din.

Tozda Industrijski noži je moral vrniti nezakonito pridobljeni znesek 955.033,40 din.

OGROŽANJE ČLOVEKOVEGA OKOLJA

Tozda Kontrola kakovosti je 7. 5. 1982 kršil zakon o vodah. Delavec tehnološkega laboratorija je namreč spustil v Mežo 100 kg odpadne vode s preveliko količino cianidov. Do tega dne je po navodilih uspešno razstrupil okoli 400 kg cianidnih soli, tega dne pa nihče ni pomislil na zelo nizek vodostaj Meže, zaradi česar je bila koncentracija izpuščene gošče prevelika.

Tozda je ribiški družini plačal 700.000 din. Temeljno sodišče v Mariboru pa je izreklo naslednje denarne kazni:

Tozda Kontrola kakovosti 210.000 din;

Mitja Šipek, ravnatelj tozda Kontrola kakovosti, 6000 din;

Jerica Jamer, vodja službe za kemijo, 6000 din;

Ivan Večko, delavec tozda KK, 10.000 din;

Joško Kert, vodja tehnoloških laboratorijev, 10.000 din.

(Vir: sodbi Temeljnega sodišča v Mariboru).

3. STAVDEKER Milan, strugar, malomarno opravljal delo, javni opomin.

4. ČUJES Anton, transportni delavec, bil vinjen na delu in z dela odstranjen, javni opomin.

TOZD KONTROLA KAKOVOSTI

1. VESELIĆ Silvo, kemijski laborant, zlomil ograjo, ko je poskušal priti v železarno mimo vratarja, disciplinski ukrep denarne kazni 19 % od OD, materialna škoda 2.319,30 din, plačal.

DS KSZ

1. SKITEK Rudolf, vratar, malomarno opravljal svoje delo in bil vinjen na delu, javni opomin.

TOZD KOMERCIALA

1. MERKUZIĆ Stefan, razkladalec, neopravičeno izostal z dela 4 dni, prenehanje delovnega razmerja s pogodno odložitvijo za dobo 1 leta.

TOZD TRO

1. PARADIŽ Jože, kalilec, prisvajanje premoženja tozd, premestitev na drugo delo, za dobo 6 mesecev.

2. AJD Ivan, delovodja, njegov alkotest je bil pozitiven, javni opomin.

3. VAVH Matko, brusilec, neopravičeno odsoten z dela 1 uro, javni opomin.

4. POTOČNIK Edvard, rezkalec, prišel vinjen na delo in bil z dela odstranjen, javni opomin, pavšalna odškodnina 540,00 din, plačal.

5. POTOČNIK Adolf, delovodja, njegov alkotest je bil pozitiven, javni opomin.

Disciplinska komisija je izrekla v obeh mesecih še 15 opominov, 2 postopka ustavila in 3 delavce oprostila.

Za pravno službo:
Slemnik Sonja

RADOST EVROPE

Ob 14. srečanju otrok Evrope v Beogradu, ki je bilo na začetku oktobra z naslovom »Radost Evrope« in v okviru večletne priložnostne izdaje je od 2. oktobra v obtoku serija dveh vrednosti. Po tradiciji so na znamkah te izdaje reprodukcije otroških risb, ki se tokrat »Narodna noša«, delo 11-letne Erike Saračević iz Mosta (vrednost 26 din) in »Otroška risba«, delo 9-letne Eve Gutt iz Linza v Avstriji (vrednost 40 din).

Po fotografijah Vladimira Popoviča je znamke grafično rešil Dimitrije Čudov. Tiskali so jih v večbarvni ofset tehniki v tiskarni »Forum« v Novem Sadu v polah po 9.

80 LET RADIOTELEGRAFSKE SLUŽBE V ČRNI GORI

3. avgusta 1904 je bila med Crno Goro in Italijo prek radijske postaje »Volujica« v Baru in radijsko postajo »San Cataldos« v Bariju vzpostavljena radiotelegrafska zveza. Obeležujoč ta dogodek — prvo radijsko zvezo na Balkanu in Jadranskem morju, je bila 10. oktobra naknadno uvrščena v program priložnostna znamka za 6 din. Na njej je motiv zemljevida Crne Gore, ki ga prekrivajo radijski valovi. To znamko je likovno rešil Dušan Lučić. Tiskali so jo v tehniki dvobarvnega ofseta v ZIN v Beogradu v polah po 25.

Za potrebe poštne tarife v notranjem prometu (prva stopnja za pisma) je bila 6. oktobra izdana redna poštna znamka za 6 din z motivom Kikinde. Likovno rešitev za znamko je dal Dušan Lučić, tiskali pa so jo v terakotni barvi v enobarvnem ofsetu v ZIN v Beogradu v polah po 100.

V oktobru sta izšli tudi dve novi redni celoti — dopisnica z vrednostno oznako za 5 din in masovni ovitek z vrednostno oznako za 6 din, oba za notranji promet. Oblika in barva celot ustreza dosedanjim celotom.

KONFERENCA BIVŠIH BORCEV ZA VARNOST, RAZOROŽITEV IN SODELOVANJE V EVROPI

Ob tej konferenci izdaja skupnost JPTT priložnostni znamki za 26 in 40 din.

Konferenca je bila v Beogradu od 18. do 20. oktobra 1984. Organizatorji so štiri mednarodne organizacije borcev (FMAC — Svetovna federacija bivših borcev; FIR — Mednarodna federacija borcev; odporniškega gibanja; CEAC — Evropska konfederacija bivših borcev, in CIAPG — Mednarodna konfederacija bivših vojnih ujetnikov) in njihovi koordinacijski komiteji za razorožitev. Gostitelj shoda je Zveza borcev narodnoosvobodilne vojne Jugoslavije. Na znamkah je prikazan stiliziran cvet, ki simbolizira skupnost in sodelovanje. Likovna obdelava znamk je delo Dušana Lučića.

Znamke so natisnili v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki dvobarvnega ofseta v polah po 8. Na sredini pa je citat iz Titovega govora v Helsinkih, na zasedanju KVSE 1975. Znamke so prišle v prodajo 18. oktobra.

f. u.

KOROŠKI KINEMATOGRAFI V NOVEMBRU IN DECEMBRU

Koroški kinematografi Črna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne in Dravograd bodo predvidoma v novembru in decembru predvajali naslednje filme:

JEDIJEVA VRNITEV — znanstvenofant. FEST '84, 14.—25. 11.

PUŠTINJSKI LEV — libijski vojni, 15.—27. 11.

RDEČI — am. zgodovinski, 15.—26. 11.

ROJEVANJE — danski dokum., 16.—26. 11.

BOMBARDER — it. akcijski, 16.—26. 11.

BREZ MILOSTI — češki vojni, 23. 11.—3. 12.

STRUP CRNE MAMBE — angl. kriminalka, 23. 11.—3. 12.

SAMA V NOCI — am. grozljivka, 23. 11.—1. 12.

ZAROTA V SAN FRANCISCU — am. akcijski, 30. 11.—10. 12.

NEPREMAGLJIVI BRUCE LEE — hongkonški karate, 28. 11.—10. 12.

HČI DŽUNGLE — it. avant., 30. 11.—10. 12.

SUPERMAN II — am. zn. fant., 2.—12. 12.

ČAS PRVE LJUBEZNI — fr. komedija, 7.—17. 12.

BOKSAR ZA DOLAR — am. vestern, 7.—17. 12.

SALON ZA MASAZO — nem. erotični, 7.—17. 12.

ONA V KASARNI — it. komedija, 7.—17. 12.

POHITI, ZABAVA SE PRICENJA — nem. zabavno glasb., 7.—17. 12.

Koroški kinematografi
Prevalje

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem za lepe besede ravnatelju TOZD Stroji in deli, sindikatu in delavcem za lepo darilo, ki mi bo v trajen spomin.

Vsem želim še mnogo uspeha pri delu.

Franc Ramšak

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube mame, babice in prababice **Jožefe Hofer** se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste jo v tako lepem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje in nam izrazili sožalje ob naši bolečini.

Posebno se zahvaljujem g. župniku Jarošu Kotniku za poglobni obred in tolažilne besede, tovarišu Roku Gorenšku iz Kotelj za govor in družini Kotnik za pomoč.

Zalujoči hčerka Katrcica in vnukinja Sonja z družino in Mojca.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi devetmesečne hčerke **Janje Tepej** se iskreno zahvaljujem sodelavcem v Strojih in delih za cvetje in vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, posebno g. župniku.

Mama, ata in vsi njeni

Vabilo na potep

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi moža, očeta, dedka in brata **Miha Ota** se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za darovano cvetje. Hvala delavcem tozda Jeklolivarna, hišnemu svetu Javornik 33, COŠ Koroških jeklarjev, OŠ »N. T.« Dravograd in MSNZ Ljubljana.

Posebej hvala tovarišema Jeleni in Žunku za poslovilne besede, Pihalnemu orkestru ravenških železarjev, g. kaplanu za opravljeni obred ter vsem, ki ste ga spremljali na zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, strica in dedka **Ludvika Arceta** se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom in znancem za darovane vence in cvetje ter za spremstvo na njegovi zadnji poti. G. kaplanu hvala za lepe poslovilne besede in godbi za žalostinke. Iskrena hvala tudi bivšim sodelavcem tozda Energija za izkazano pozornost.

Zalujoča žena Hedvika in otroci

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki so v tako lepem številu pospremili našega rajnega očeta **Foltija Hartmana** na njegovi zadnji poti. Predvsem se zahvaljujem domačemu župniku mag. Mirku Isopu ter ostalim častitim duhovnikom za opravljene obrede. Naš oče je z dušo in telesom bil zavzet za petje; zato nam je v posebno zadoščenje, da so se številni pevski zbori — moški zbor Edinost iz Pliberka, šentvidski in škocijanski cerkveni pevci, združeni moški zbori, posebno pa Slo-

venski oktet ter Pihalni orkester ravenških železarjev tako lepo poslovili od dragega rajnega.

Iskrena hvala gre guvernikom slovenskih organizacij in ustanov tostran in onstran meje za besede tolažbe in priznanja za opravljeno kulturno delo našega očeta. Slovenski prosvetni zvezi in vsem udeležencem pri žalni seji, posebno pa prof. Radovanu Gobcu za ganljive besede iskren koroški »bohlonaj«. Posebno priznanje gre domačim zdravnikom dr. Erwinu Bergerju, dr. Hans-Jörgu Molderingsu in dr. Dieterju Schmidtu za prizadevno bolniško oskrbo. Ker se ne moremo vsem osebno zahvaliti za vsa žalna pisma in žalne brzojavke, naj velja vsem hkrati s tem naša iskrena zahvala.

Vemo, da ga boste ohranili v lepem spominu.

Zalujoča družina Hartman

Izdaja delavski svet Zelarne Ravne kot mesečnik v nakladi 5500 izvodov. Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Vladimir Novinšek.

Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek.

Telefon 861 131, int. 304.
Tiska CGP Večer, Maribor.

Glasilo je po 7. točki 1. odst. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72 in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka.

Fotografije za to številko so prispevali: A. Grošelj, F. Keber, H. Merkač, M. Potočnik, kadrovska služba in oddelek za informiranje.